

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นายวัชรพล คัคโนภาส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

KEY SUCCESS FACTORS OF IMPLEMENTING THE ONE TABLET PER CHILD POLICY:
CASES OF ELEMENTARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

MR. WACHARAPOL KAKANOPAS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration

Department of Public Administration

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียน
การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child)
ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร

โดย

นายวัชรพล คัคโนภาส

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.ปริญญา ทุมส้าน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.บัณฑิต ไซติวิทยะกุล)

วัชรพล คัคโนภาส : ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (KEY SUCCESS FACTORS OF IMPLEMENTING THE ONE TABLET PER CHILD POLICY: CASES OF ELEMENTARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี, 215 หน้า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งในหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะอาศัยกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ได้จากการสังเคราะห์ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยมาใช้ในการศึกษา และได้เลือกเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาเป็นตัวอย่งในการศึกษาวิจัย โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพ จะเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา และผลสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นครูที่จัดการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในโรงเรียนซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 337 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงตรรกะ (Analysis induction) การวิเคราะห์หาการกระจายของข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis)

โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำและปัจจัยนโยบาย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลมากต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ เนื่องจากปัจจัยนโยบายเป็นปัจจัยที่กำหนดมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และปัจจัยภาวะผู้นำจะเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติตามมาตรฐานของนโยบายอันจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยลักษณะองค์กร และปัจจัยทรัพยากร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อันจะก่อให้เกิดโอกาสในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามลำดับ

ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2556

5380728024 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORDS: POLICY IMPLEMENTATION / THE ONE TABLET PER CHILD POLICY

WACHARAPOL KAKANOPAS : KEY SUCCESS FACTORS OF IMPLEMENTING THE ONE TABLET PER CHILD POLICY: CASES OF ELEMENTARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS. ADVISOR : ASST. PROF. SIRAPASSORN WONGTONGDEE, Ph.D., 215 pp.

The aim of this research is to investigate and study factors in which have an impact on policy implementation accomplishment in policy-related institutes both public and private sector. The policy implementation is used as a framework in this research, which is a result from analysing models of policy implementation theory developed by both international and Thai scholars. Additionally, tablet-based learning system is chosen as an example in doing this research.

Regarding qualitative research, the data will be collected through observation and interview; the target informants are government officers of Ministry of Education and directors of schools in which operate tablet-based learning system. In addition to qualitative research, quantitative research methodology as survey questionnaire is also considered to collect attitudes of 337 teachers who execute teaching by implementing tablet-based learning system in schools located in Bangkok.

Accordingly, the data collected will be analysed by applying inductive analysis considering distribution of data through mean and standard deviation, correlation between factors through correlation coefficient, and statistical analysis through multiple regression.

The research result indicates that leadership factor and policy factor are correlated and have the most influent towards implementing tablet-based learning system. This is so because policy factor controls standard and policy objectives, while leadership factor drives implementation to happen in accordance with policy objectives bringing about achieving objectives of the policy. Moreover, it is also found that communication factor, organization characteristic factor, and resource factor are correlated causing an opportunity to implement policy respectively.

Department : Public Administration Student's Signature.....

Field of Study : Public Administration Thesis Advisor's Signature.....

Academic Year : 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์การศึกษาด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจากผู้มีพระคุณหลายท่าน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายแห่ง ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะขอกล่าวนามในกิตติกรรมประกาศ ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้คอยให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง เชื้อมั่น และให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า และให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ จนสามารถทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงได้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปริญญา ทุ่มสทาน ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ ดร.บัณฑิต โชติวิริยะกุล กรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้คอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ จนสามารถนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้

ขอกราบบูชาพระคุณบิดา มารดา ของข้าพเจ้า พล.ต.ท.ฉัตรพล – นางปทุมรัตน์ คัคโนภาส ที่คอยให้กำลังใจให้ต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษา และอยู่เคียงข้างข้าพเจ้าเสมอมา

ขอขอบคุณข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนต่างๆ ตลอดจนบรรดาครูบาอาจารย์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่าน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนโยบายนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติเป็นอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 นโยบายสาธารณะ.....	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	12
2.2.1 ตัวแบบของแวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น.....	12
2.2.2 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของเอ็ดเวิร์ดส์.....	21
2.2.3 ตัวแบบของซาบาเตียร์และแมชมาเนียน.....	24
2.2.4 ตัวแบบของแฮมเบิลตัน.....	30
2.2.5 ตัวแบบเชิงบูรณาการของวรเดช จันทรศร.....	33
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41
2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
2.5 สาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา.....	47

บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	65
	3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	65
	3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
	3.3 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล.....	68
	3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	71
	3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
	3.7 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	81
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
	4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	82
	4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	82
	4.1.2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ.....	86
	4.1.3 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	108
	4.1.4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	116
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	120
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	157
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	157
	5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	160
	5.2.1 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยนโยบาย.....	160
	5.2.2 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยการสื่อสาร.....	161
	5.2.3 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยทรัพยากร.....	163
	5.2.4 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยลักษณะองค์การ.....	165
	5.2.5 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยภายนอก.....	166
	5.2.6 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ.....	169
	5.2.7 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย.....	170
	5.2.8 อภิปรายผลการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำ.....	172
	5.3 ข้อเสนอแนะ.....	175

หน้า

รายการอ้างอิง.....	178
ภาคผนวก.....	182
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	183
ภาคผนวก ข การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร.....	206
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	208
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	210
ภาคผนวก จ การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability).....	212
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	215

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดกลุ่มปัจจัยตัวแบบทางทฤษฎีการนํานโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการ ทั้ง 5 ตัวแบบ.....	37
2	แผนการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับเขตพื้นที่การศึกษา.....	54
3	บัญชีจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน สังกัด สพฐ. สช. และ สกอ. ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2555.....	56
4	แสดงการกำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถาม.....	69
5	แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสัมภาษณ์ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวง ศึกษาธิการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา	73
6	แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัด การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา.....	75
7	แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสอบถามสำหรับครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา.....	77
8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	82
9	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	83
10	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
11	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิชาที่ได้รับมอบหมาย ให้จัดการเรียนการสอน.....	85
12	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อ ในประเด็นปัจจัยนโยบาย.....	86
13	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อ ในประเด็นปัจจัยการสื่อสาร.....	88
14	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อ ในประเด็นปัจจัยทรัพยากร.....	91

ตารางที่	หน้า
15	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยลักษณะองค์การ..... 93
16	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยภายนอก..... 96
17	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ..... 99
18	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย..... 101
19	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยภาวะผู้นำ..... 103
20	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายข้อ ในประเด็นปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย..... 105
21	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่างปัจจัยนโยบาย กับ การปฏิบัติตามนโยบาย..... 108
22	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่างปัจจัยการสื่อสาร กับ การปฏิบัติตามนโยบาย..... 109
23	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่างปัจจัยทรัพยากร กับ การปฏิบัติตามนโยบาย..... 110
24	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย..... 111
25	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่างปัจจัยภายนอกกับ การปฏิบัติตามนโยบาย..... 112

ตารางที่	หน้า
26 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย.....	113
27 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย กับ การปฏิบัติตามนโยบาย.....	114
28 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยภาวะผู้นำ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย.....	115
29 การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis).....	116

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ระบบการถ่ายทอดของนโยบาย (The Policy Delivery System).....	12
2	มิติของนโยบายที่ส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติ.....	15
3	ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น : กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	17
4	ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของเอ็ดเวิร์ดส์: ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัย.....	22
5	ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ซาบาสเตียร์ และ แมชมาเนียน : กรอบการวิเคราะห์.....	25
6	ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แฮมเบิลตัน.....	31
7	ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในแนวคิด ของแฮมเบิลตัน.....	33
8	ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของวอร์ดช จันทรศร : ตัวแบบเชิงบูรณาการ.....	34
9	กรอบแนวคิดที่สังเคราะห์จากตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายสาธารณะ เป็นนโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นองค์การหรือตัวบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายภายใต้ระบบการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้นโยบายสาธารณะจะครอบคลุมตั้งแต่สิ่งที่รัฐบาลตั้งใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำ การตัดสินใจของรัฐบาลในการแบ่งสรรทรัพยากรหรือคุณค่าต่างๆ ในสังคม กิจกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของรัฐบาล รวมถึงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการดำเนินงานของรัฐบาล (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2551) เมื่อนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ถ้านโยบายสาธารณะไม่มีความเหมาะสมก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนตามที่คาดหวังไว้ได้ ไม่ว่านโยบายนั้นจะถูกนำไปปฏิบัติให้ดียังไงก็ตาม ซึ่งก็จะสะท้อนให้เห็นว่านโยบายนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ในทางตรงกันข้าม หากนโยบายสาธารณะที่มีเนื้อหาที่ดีและมีความเหมาะสมต่อการแก้ปัญหา แต่ถ้านำไปปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการได้เช่นกัน

การศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการศึกษาถึงความสามารถในการผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Pressman and Wildavsky, 1977 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 25) อีกทั้งยังมีความสำคัญที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่จะสามารถพัฒนาเป็นแนวทางและกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความสำเร็จ จากตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า มีนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้ทำการศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงตัวแบบที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ตัวแบบของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 114-128) ได้ทำการศึกษาถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติในผลงานเรื่อง The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework ซึ่งมุ่งสนใจไปที่การวินิจฉัยกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อต้องการแสวงหารูปแบบแนวคิดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเสนอตัวแบบที่สามารถใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่อยู่ภายใต้กรอบขององค์การใดองค์การหนึ่ง หรือภายใต้กรอบของความสัมพันธ์ระหว่างหลายๆ องค์การ โดยทั้งสองท่านได้ให้คำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึงความรวมถึง “การกระทำต่างๆ ทั้ง

โดยภาครัฐและภาคเอกชน โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งให้เกิดการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้พิจารณาไว้แล้วก่อนหน้านี้” ทั้งนี้ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ทรัพยากรของนโยบาย (3) การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) ลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และ (6) ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ตัวแบบที่ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น พัฒนาขึ้นนี้เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรแล้ว จะดูเป็นตัวแบบที่คงที่ (static) แต่ในความเป็นจริง กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว (dynamic) ตลอดเวลา ดังนั้น หากต้องการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องทำการศึกษาในทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในหลายช่วงเวลา

นอกจากตัวแบบของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์นแล้ว ยังมีตัวแบบของนักวิชาการอีกหลายท่าน อาทิ ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions between Factor Model) เป็นตัวแบบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนำเสนอโดย เอ็ดเวิร์ดส์ (George C. Edwards, 1980 อ้างถึงใน สมบัติ อภารัตน์วงศ์, 2550: 452-457) โดย เอ็ดเวิร์ดส์เห็นว่าการศึกษานโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ เริ่มต้นจากนามธรรมด้วยการตั้งคำถาม อะไรคือเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และอะไรคืออุปสรรคเบื้องต้นต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการตอบคำถามดังกล่าว เอ็ดเวิร์ดส์ได้เสนอให้พิจารณาจากปัจจัย 4 ประการ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) การสื่อข้อความ (2) โครงสร้างระบบราชการ (3) ทรัพยากร และ (4) จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โดยปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าว เอ็ดเวิร์ดส์เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแต่ละปัจจัยอาจจะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวทางในอุดมคติคือการสะท้อนความซับซ้อนของปัจจัยเหล่านี้โดยการอภิปรายไปพร้อมๆ กัน เอ็ดเวิร์ดส์เน้นว่านักวิเคราะห์นโยบายจะต้องเข้าใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการพลวัต (dynamic process) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากมาย

นอกจากนี้ ตัวแบบของ ซาบาสเตียร์ และ แมซมานเนียน (Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 147-165) ซึ่งได้ทำการศึกษานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติโดยการมองจากตัวแบบที่เป็นเหตุเป็นผล โดยพิจารณาจากความซับซ้อนของนโยบายและความหลากหลายของปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการนำนโยบายไป

ปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้หน้าที่สำคัญของการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นตลอดทั้งกระบวนการของการนำไปปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็น 3 จำพวกใหญ่ คือ (1) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนโยบาย ซึ่งถูกระบุไว้ในนโยบายแล้ว (2) ความสามารถของนโยบายที่ช่วยกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้ และ (3) ผลกระทบโดยรวมของตัวแปรด้านอื่นๆ ที่มีต่อการสนับสนุนในการดำเนินนโยบายให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ได้กำหนดให้ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม ซึ่งประกอบไปด้วยผลผลิตของนโยบาย การยอมปฏิบัติตามนโยบาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ และการทบทวนประเด็นของนโยบาย ซึ่งจากการนำกรอบการศึกษาของ ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน ไปประยุกต์ใช้ให้ประสบความสำเร็จ จะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขต่างๆ ดังนี้ (1) นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน (2) นโยบายมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่เหมาะสม (3) มีการให้อำนาจหน่วยปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ (4) ผู้นำหน่วยปฏิบัติมีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย (5) นโยบายได้รับการสนับสนุนจากประชาชน (6) วัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ถูกโค่นล้มจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม

รวมไปถึงตัวแบบของ แฮมเบิลตัน (Hambleton, 1983 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 166-170) ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และได้เสนอแนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบาย (policy planning system) ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแฮมเบิลตันได้เสนอรูปแบบการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบายโดยใช้ทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ (1) ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน (procedural planning theory) (2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (inter-organizational theory) และ (3) ทฤษฎีวิฤติการณ์ทางการเงิน (theory of fiscal crisis) จากการศึกษาของแฮมเบิลตันในเรื่องดังกล่าว ได้มีการนำปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมาพิจารณาถึง 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการสื่อสารของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านความหลากหลายของหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ (3) ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติงาน (4) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ (5) ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย

นอกเหนือไปจากตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศแล้ว ยังมีตัวแบบที่นำเสนอโดยนักวิชาการไทย นั่นคือ ตัวแบบของวรเดช จันทรศร (อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 143-146) มุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง การวัด

ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สามเป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้น สามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

เมื่อพิจารณาถึงตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่านข้างต้น ผู้วิจัยก็พบว่าแต่ละท่านได้นำเสนอปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งปัจจัยหรือตัวแปรของนักวิชาการแต่ละท่านนั้นมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงสอดคล้องกัน และมีส่วนที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างกรอบความคิดเชิงทฤษฎีโดยมุ่งความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาจากตัวแบบที่สะท้อนมุมมองที่แตกต่างกัน โดยจะใช้วิธีการสังเคราะห์แนวคิดและตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติที่นาสนใจของนักวิชาการทั้ง 5 ท่านข้างต้น เพื่อนำไปสู่การสร้างตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และครอบคลุมปัจจัยที่สามารถผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดในกระบวนการนโยบายสาธารณะสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำ “นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา” มาเป็นกรณีศึกษา อันเนื่องมาจากในปัจจุบันนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในปลายศตวรรษที่ 20 ส่งผลให้โลกในยุคปัจจุบันก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในโลก ถูกแปรรูปเข้าหากันอย่างใกล้ชิดและเชื่อมโยงเข้าเป็นเครือข่ายเดียวกันทั่วโลก (เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2548: 11) อีกทั้งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านของโครงสร้างประชากรและสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุ อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของคนไทยในอนาคตซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เพื่อให้เยาวชนในอนาคตสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและมีศักยภาพเพียงพอที่ขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศได้

นอกจากนั้น ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 ข้อ 3 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม โดยพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 64 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม” และในมาตรา 66 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการพัฒนาในจัดการศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยี ดังนั้นจึงเป็นภารกิจของรัฐบาลที่จะต้องกำหนดนโยบายที่สอดคล้องและน่านโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นได้จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ซึ่งได้ระบุนโยบายข้อ 1.15 ว่า “จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้แก่โรงเรียน โดยเริ่มทดลองดำเนินการในโรงเรียนนำร่องสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2555 ควบคู่กับการเร่งพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมตามหลักสูตรบรรจุลงในคอมพิวเตอร์พกพา รวมทั้งจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายตามมาตรฐานการให้บริการในสถานศึกษาที่กำหนดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทั้งในแง่ของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว อีกทั้งแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีดังปรากฏไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 รวมไปถึงคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จึงนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมหรือนโยบายสาธารณะของรัฐบาล โดยความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้จัดทำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสามารถได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอากรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สังเคราะห์ขึ้น จากแนวคิดและตัวแบบของนักวิชาการข้างต้น มาทำการศึกษาในระดับปัจจัยที่มีผลต่อการนำ นโยบายไปปฏิบัติ อันจะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการนำ นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ซึ่งผลของการศึกษารั้งนี้ จะ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปรับปรุงการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตั้งเอาไว้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศ และนักวิชาการไทย แล้วทำการสังเคราะห์และสร้างเป็นกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งใน หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้กรอบแนวคิด การนำนโยบายไปปฏิบัติที่สังเคราะห์ได้ ในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ พกพา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการการนำนโยบายจัดการเรียนการ สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ นโยบายได้

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะ องค์กร ปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัย ด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ในการส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยจะมุ่งศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการ

น่านโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทย เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการน่านโยบายไปปฏิบัติสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2. ขอบเขตด้านประชากร

พื้นที่ที่ทำการศึกษานี้ มีประชากรเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในทุกสังกัด

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยประมาณ 1 ปี ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2555 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2556

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

“กระบวนการน่านโยบายไปปฏิบัติ” หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการส่งเสริมและกระตุ้นให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติตามนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

“มาตรฐานการศึกษา” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ตองการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการน่านโยบายไปปฏิบัติ จากการสังเคราะห์ตัวแบบทางทฤษฎีการน่านโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทย

2. ทราบถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการน่านโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาซึ่งทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นตัวแบบทางทฤษฎีการน่านโยบายไปปฏิบัติได้

3. ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการการน่านโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 นโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะคืออะไร ถูกกำหนดขึ้นอย่างไร และเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร ล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสนใจของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมทั้งสิ้น เพราะประชาชนทุกคนจะได้รับผลกระทบไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งจากนโยบายสาธารณะของรัฐเสมอ โดยทั่วไปนโยบายสาธารณะจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งทางการเมืองและสังคมอย่างกว้างขวาง เพราะนโยบายสาธารณะมีรากฐานมาจากสภาพปัญหาต่างๆ ของสังคม และเป็นปัญหาที่ประชาชนคาดหวังว่ารัฐจะต้องรับผิดชอบในการแก้ไข ทำให้ปัญหาเหล่านี้ต้องเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน พรรคการเมือง รัฐสภา ตุลาการ ระบบราชการ ระบบบริหาร และราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ บุคคลหรือองค์กรต่างๆ ดังกล่าว มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไร และผลของนโยบายสาธารณะกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมอย่างไร และมากน้อยเพียงใด (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2550)

สำหรับความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะ ได้มีแนวความคิดของนักคิดจำนวนมากซึ่งได้ให้ความหมายไว้ อาทิเช่น

Ira Sharkansky (1970, อ้างถึงใน สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2550: 5) ให้นิยามนโยบายสาธารณะไว้ว่า นโยบายสาธารณะคือ กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล อาทิเช่น การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ เป็นต้น รวมถึงข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมและกำกับกับการดำเนินกิจกรรมของปัจเจกบุคคลและนิติบุคคลทั้งหมด ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อาทิเช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ การตรวจสอบราคาสินค้า การควบคุมการจำหน่ายยาและอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้นโยบายสาธารณะจะครอบคลุมกิจการต่างประเทศทั้งหมดอีกด้วย อาทิเช่น นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

David Easton (1953, อ้างถึงใน อุทัย เลหาวิเชียร, 2543: 278) อธิบายว่า นโยบายสาธารณะก็คือการจัดสรรคุณค่าต่างๆ ของสังคมที่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม โดยผู้ที่มาจัดสรรคุณค่าของสังคมที่ “ชอบด้วยกฎหมาย” และ “เพื่อส่วนรวม” ก็คือรัฐบาลเท่านั้น

และสิ่งที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดสรรค่านิยม ซึ่งหมายความว่า การที่รัฐบาลจะเลือกทำหรือไม่เลือกทำอะไร ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความเชื่อของรัฐบาลว่า เรื่องอะไรสำคัญกว่าในเวลาใดเวลาหนึ่ง

James E. Anderson (1994, อ้างถึงใน สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2550: 8) ให้ทัศนะเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะไว้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ ชุดของข้อเสนอของการกระทำซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ผู้กระทำหรือชุดของผู้กระทำที่จะต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่า สิ่งใดที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ มิใช่สิ่งที่รัฐบาลเพียงแต่ตั้งใจจะกระทำหรือเสนอให้กระทำเท่านั้น เป็นการจำแนกให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างนโยบายกับการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญระหว่างการเลือกทางเลือกที่ต้องเปรียบเทียบกัน (Competing alternatives) กล่าวคือ การตัดสินใจของรัฐบาลอาจแสดงออกถึงความตั้งใจหรือข้อเสนอของรัฐบาลที่จะกระทำเท่านั้น โดยในความเป็นจริงอาจไม่เกิดการกระทำขึ้นเลยก็ได้ แต่ในด้านนโยบายสาธารณะนั้นจะต้องปรากฏการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2551) กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ” เป็นนโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นองค์การหรือตัวบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายภายใต้ระบบการเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะจะครอบคลุมตั้งแต่สิ่งที่รัฐบาลตั้งใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำ การตัดสินใจของรัฐบาลในการแบ่งสรรทรัพยากรหรือคุณค่าต่างๆ ในสังคม กิจกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของรัฐบาล รวมถึงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการดำเนินงานของรัฐบาล

อุทัย เลาหวิเชียร (2543, 279) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะมีความหมายที่สำคัญอยู่สองประการ ประการแรกก็คือ เป็นสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ และประการที่สองคือการกำหนดเหตุผลและเป้าหมายสำหรับโครงการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสังคม ความหมายแรกเป็นเรื่องที่นักรัฐศาสตร์สนใจกัน ส่วนในเรื่องที่สองเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักรัฐประศาสนศาสตร์มากกว่า อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษานโยบายสาธารณะควรจะทำให้ความสนใจทั้งสองประเด็น เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันและยากแก่การที่จะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดได้ ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะจะมีสาระสำคัญที่ประกอบด้วย

1. มีค่านิยมอยู่ในทุกนโยบายสาธารณะ
2. เป็นกิจกรรมของฝ่ายรัฐบาล
3. เป็นกิจกรรมเพื่อประชาชนและสังคมโดยส่วนรวม

4. เป็นเอกสารที่มีผลทางกฎหมาย
5. นโยบายสาธารณะจะถูกนำไปสู่การปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น
6. นโยบายสาธารณะจะมีผลเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2550, 21-22) กล่าวว่า จากการศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะ สามารถจำแนกลักษณะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะได้ดังต่อไปนี้

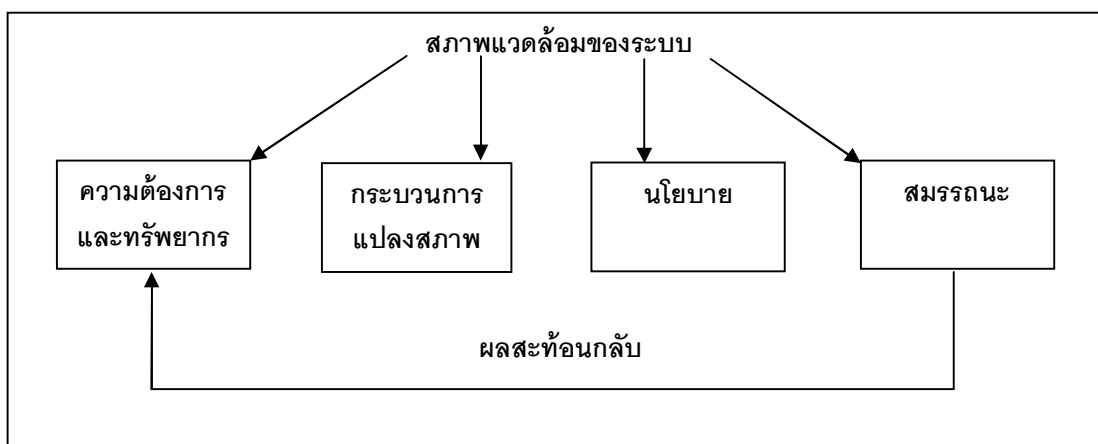
1. เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
2. เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนององค์านิยมของสังคม
3. ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง และสถาบันราชการ
4. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน ระบบ และกระบวนการอย่างชัดเจน เป็นการกระทำที่มีการสานต่ออย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
5. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก
6. เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ หรือความตั้งใจที่จะกระทำด้วยคำพูดเท่านั้น
7. กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม ทั้งปัญหาความขัดแย้งหรือความร่วมมือของประชาชน
8. เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่การตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และเป็นชุดของการตัดสินใจที่เป็นระบบ มิใช่การตัดสินใจแบบเอกเทศ
9. เป็นการเลือกทางเลือกที่จะกระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
10. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง
11. เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ
12. กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม
13. เป็นกิจกรรมที่ขอบด้วยกฎหมาย

จากการให้ความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะข้างต้น จะเห็นได้ว่า “นโยบายสาธารณะ” เป็นเสมือนกลไกหลักสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ด้วยเหตุที่นโยบายเป็น “กิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น” หรือ “แผนงานหรือโครงการ” หรือ “แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น” เพื่อเจตนาในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แต่ที่ผ่านมา การส่งเสริมและผลักดันนโยบาย แผนงาน หรือโครงการด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัตินั้นยังมีเพียงส่วนน้อย อีกทั้งความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมักมีสาเหตุที่ไม่แน่ชัด จนเป็นผลทำให้นโยบาย แผนงาน หรือโครงการต้องล้มเลิกไปในที่สุด ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อผลเสียหายต่อประเทศชาติหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ คือสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ สิ้นเปลืองเวลาในการดำเนินนโยบายที่ผ่านมาแต่ต้องล้มเหลวและล้มเลิกไป ตลอดจนสิ้นเปลืองบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและการดำเนินนโยบายดังกล่าว (วรเดช จันทรศร, 2552: 1) เพราะฉะนั้นการศึกษาถึงกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายสาธารณะ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2.1 ตัวแบบของแวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น

แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 114-128) ได้ทำการศึกษาถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเห็นว่าการศึกษาเรื่องนโยบายยังไม่มีหลักการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะนักวิเคราะห์นโยบายในช่วงนั้นได้ทำการศึกษาในหลายแง่มุม ทั้งในด้านลักษณะของปัญหาเศรษฐกิจสังคม การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของรัฐบาล ไปจนกระทั่งการให้ความสำคัญต่อการศึกษาดังผลกระทบของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีต่อประชาชน หรือกลุ่มผู้รับประโยชน์ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ให้ทรรศนะว่า การศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่ผ่านมามีทำให้สามารถเข้าใจถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้พอสมควร นอกจากนี้ แวน มีเตอร์ได้ทำการพัฒนากรอบแนวคิดของเรื่องนโยบายร่วมกับ ชาเคนสกี (Shakensky, 1970) (แผนภาพที่ 1) ซึ่งต่างจากตัวแบบเชิงระบบของอีสตัน (Easton, 1965) ซึ่งได้พัฒนาไว้ก่อนแล้ว

แผนภาพที่ 1 ระบบการถ่ายทอดของนโยบาย (The Policy Delivery System)

ตัวแบบของแวน มีเตอร์ และ ชาเคนสกี ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ในระบบทั้งสิ้น 6 ส่วนได้แก่

1. สภาพแวดล้อม ที่ช่วยกระตุ้นผู้ปฏิบัติงาน และกระตุ้นให้เกิดผลิตผลของงานที่ผู้ปฏิบัติงานทำ

2. ความต้องการและทรัพยากรที่ถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อม ส่งไปยังผู้กำหนดนโยบาย
3. กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion process) ประกอบด้วย โครงสร้างอย่างเป็นทางการ และกระบวนการของรัฐที่จะใช้แปลงความต้องการและทรัพยากรให้เป็นนโยบายสาธารณะ (Public policy)
4. นโยบายที่มีเป้าหมายเจตนาหรือคำสั่งไปยังเจ้าหน้าที่ที่ผู้ปฏิบัติงาน
5. สมรรถนะของนโยบายที่เป็นตัวชี้วัดถึงระดับของการตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย (ประชาชน)
6. ผลสะท้อนกลับของนโยบาย ซึ่งสะท้อนกลับไปยังกระบวนการแปลงสภาพในลักษณะของความต้องการและทรัพยากร เพื่อให้เกิดการแปลงสภาพต่อไป จะสังเกตได้ว่าตัวแบบของ แวน มีเตอร์ และ ซาเคนสกี แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในกระบวนการของนโยบายที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสนใจไปที่จุดเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย และสมรรถนะของนโยบายเท่าที่ควร

ผลงานของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น เรื่อง The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework นี้ มุ่งสนใจไปที่การวินิจฉัยกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อต้องการแสวงหารูปแบบแนวคิดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเสนอตัวแบบที่สามารถใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่อยู่ภายใต้กรอบขององค์การใดองค์การหนึ่ง หรือ ภายใต้กรอบของความสัมพันธ์ระหว่างหลายๆ องค์การ

แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975 อ้างถึงใน พิทยา บวรวัฒนา, 2552: 15) ได้ให้คำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายความว่า “การกระทำต่างๆ ทั้งโดยภาครัฐและประชาชน ซึ่งมีผลเป็นการส่งเสริมหรือขัดขวางความพยายามของรัฐในการบรรลุเป้าหมายของนโยบายบางประการที่ถูกกำหนดไว้แล้วล่วงหน้า” เช่นเดียวกับที่ วอลเตอร์ วิลเลียมส์ (Walter Williams, 1971: 144) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาว่า องค์การจะสามารถใช้บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ ในการที่จะประสานหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การและกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่องค์การได้ตั้งเป้าไว้หรือไม่ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานก่อนแล้ว การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงจำเป็นต้องตรวจสอบถึงปัจจัยที่ช่วยทำให้วัตถุประสงค์สามารถเป็นจริงได้หรือไม่สามารถเป็นจริงได้ (Pressman and Wildavsky, 1973)

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดย แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น มีการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) และผลกระทบของ

นโยบาย (Policy impact) อย่างชัดเจน การศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายเป็นการศึกษาว่านโยบายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตัวองค์กร หน่วยงาน หรือผู้ปฏิบัติอย่างไร ส่วนการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติจะเน้นศึกษาที่กิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการให้บริการสาธารณะ เช่น สมรรถนะของหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย ซึ่งเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลให้เกิดผลกระทบของนโยบาย กล่าวคือ การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องการหาสาเหตุว่าทำไมการปฏิบัติงานดังกล่าวจึงส่งผลให้เกิดผลกระทบอย่างนี้เกิดขึ้น

ตัวแบบของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ที่ได้พัฒนาขึ้นต้องการที่จะอธิบายถึงสิ่งที่เรียกว่า “สมรรถนะของโครงการ” (Performance) เช่น ระดับของการบริการที่ตั้งเป้าไว้ อย่างไรก็ตามถึงนโยบายนั้นจะถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่อาจล้มเหลวในการส่งประโยชน์เนื่องจากเหตุผลหลายประการ ดังนั้น สมรรถนะของโครงการที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีเงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ที่ปลายทาง (Ultimate outcomes) ที่พึงปรารถนาด้วย

กรอบทฤษฎีที่ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้คิดค้นนี้มีพื้นฐานมาจากหลักวิชาการ 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่

1. ทฤษฎีองค์การ โดยเฉพาะการศึกษาถึงการดำเนินงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงขององค์การ (นวัตกรรม) และการควบคุม

2. ผลกระทบของนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะผลกระทบจากการตัดสินใจทางกระบวนการยุติธรรม

3. การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเลือกทำการศึกษาเป็นกรณีไป

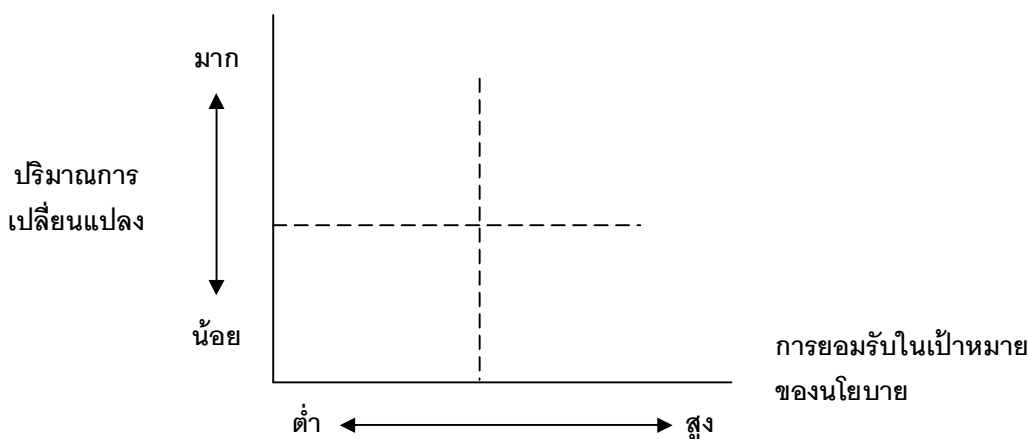
การศึกษาดังกล่าวของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น เน้นไปที่การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์การและการควบคุมเป็นหลัก (Van Meter and Van Horn, 1975: 453) แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น กล่าวว่าได้มีผู้ทำการศึกษาเรื่องทฤษฎีองค์การอยู่หลายท่าน อาทิ คาฟแมน (Kaufman, 1971) ได้ทำการศึกษาถึงนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในด้านการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การและการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ มากมาย เช่น ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด การเกิดต้นทุนที่สูงเกินไป ผลประโยชน์ที่ได้จากความมั่นคง และอื่นๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้องค์การสามารถดำเนินไปได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มักจะไม่เกิดขึ้นถ้าหากไม่ได้รับการบีบคั้นจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาด้านการควบคุมองค์การเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่นักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจ อาทิ วิลเลนสกี (Wilensky, 1967) แอนโทนี (Anthony, 1965) และเอตซิโอนี (Etzioni, 1964) โดยทั้งสามท่านได้สรุปถึงความหมายของการควบคุมไว้ใกล้เคียงกัน คือ การควบคุมองค์การหมายถึง กระบวนการของ

กิจกรรมหรือการใช้ทรัพยากรขององค์กร เพื่อให้เกิดการดำเนินงานไปตามกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งของหน่วยงานที่กำหนดไว้

นอกจากแนวคิดเรื่องทฤษฎีองค์กรแล้ว แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ยังเห็นว่าแนวคิดเรื่องการยินยอมทำตาม (Compliance) เป็นอีกแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Van Meter and Van Horn, 1975: 454) ซึ่งทำให้สามารถมองเห็นถึงปัญหาของการนำนโยบายที่มีความซับซ้อนมากไปปฏิบัติได้ในระบบการเมืองที่แตกออกเป็นส่วนๆ อย่างในสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้แล้ว การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐเองก็มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยเหตุที่ว่าปัญหานั้นสามารถมาจากทั้งภายใน และระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง ซึ่งจากผลงานของนักวิชาการหลายท่าน เช่น เดอริทิก (Derthick 1970, 1972) หรือ เพรสแมน และ วิลด์ฟสกี (Pressman and Wildavsky, 1973) เองก็ได้สรุปว่าปฏิสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภายในของรัฐในทุกๆระดับนั้นมีส่วนสำคัญในการศึกษาถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการสื่อสารนั้นด้วยเช่นกัน

แนวคิดของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น เริ่มจากการศึกษาถึงตัวนโยบาย ซึ่งทั้งสองได้ยอมรับทฤษฎีของโลวาย (Lowi, 1964) และโฟรมาน (Froman, 1968) ที่กล่าวว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับธรรมชาติของตัวนโยบายเอง ด้วยเหตุนี้ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้แบ่งนโยบายออกเป็นประเภทต่างๆ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งสองเกณฑ์ คือ ปริมาณการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและระดับของการยอมรับในเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้การยอมรับ (แผนภาพที่ 2)

แผนภาพที่ 2 มิติของนโยบายที่ส่งผลการนำไปปฏิบัติ

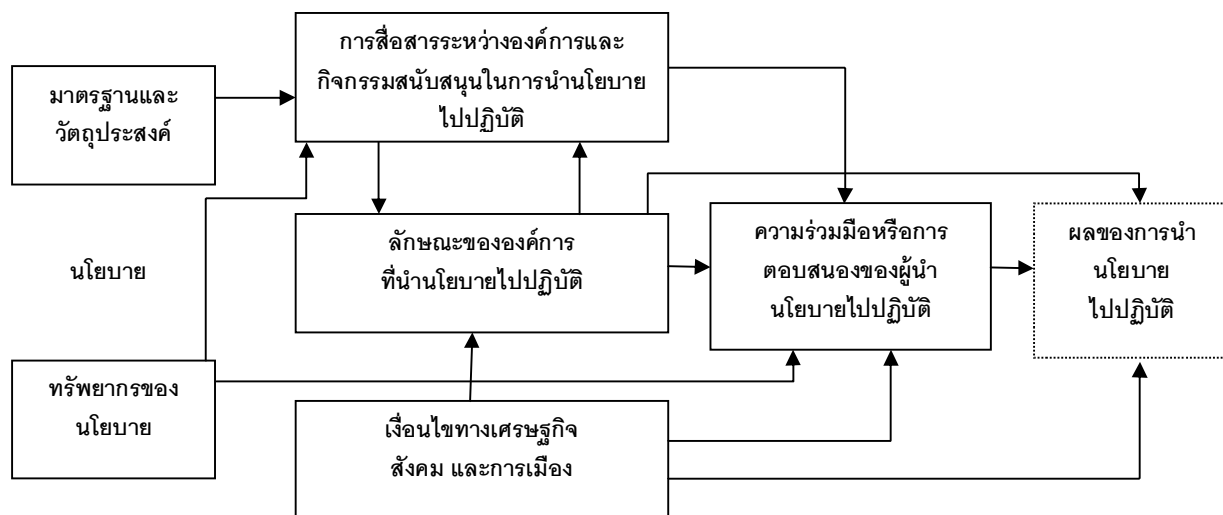
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญ 2 ประการ คือ แนวทางของนโยบายใหม่อาจแตกต่างจากนโยบายเก่า ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ ซึ่งหากนโยบายใหม่มีแนวทางปฏิบัติเป็นที่ยอมรับทั่วไปก็จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงไม่เกิดปัญหาตามมา และอีกประการคือการเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขององค์การด้วย ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการบริหารขององค์การและขั้นตอนของการดำเนินงาน นอกจากการเปลี่ยนแปลงแล้วระดับการยอมรับเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องับนโยบายก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน ซึ่งหากสามารถหาแนวทางให้ผู้ปฏิบัติ หรือผู้เกี่ยวข้องระดับล่างเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายก็จะทำให้นโยบายได้รับการยอมรับมากขึ้น (Gross and associates, 1971) อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติยอมรับไม่สามารถประกันได้ว่าปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะหมดไป

จากแผนภูมิที่ 2 ทำให้เกิดนโยบายทั้งสิ้น 4 ประเภท โดยนโยบายที่พบมากที่สุดมักจะเป็น “นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงมากและได้รับการยอมรับน้อย” และ “นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยและได้รับการยอมรับมาก” ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในแนวทางที่สมเหตุสมผลอยู่แล้ว ส่วนนโยบายอีกสองประเภทที่เหลือนั้นสามารถพบได้เหมือนกัน จากที่ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ค้นพบความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้ทั้งสองตั้งสมมติฐานขึ้นว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อนโยบายนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ระดับการยอมรับเป้าหมายของนโยบายมีอยู่สูง ในทางกลับกัน หากนโยบายนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาก และเป้าหมายของนโยบายนั้นไม่ค่อยได้รับการยอมรับ ก็จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นล้มเหลวได้” (Van Meter and Van Horn, 1975: 462) นอกจากนี้ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ยังได้ตั้งข้อสังเกตว่า นโยบายที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาก แต่ก็ได้รับการยอมรับในเป้าหมายนั้นสูงก็มีแนวโน้มว่าจะเกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อย แต่การยอมรับในเป้าหมายของนโยบายก็น้อยตามไปด้วย ดังนั้น แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น จึงสรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ระดับการยอมรับในเป้าหมายของนโยบาย มากกว่าระดับของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เพื่อเป็นการพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ทำการทดสอบปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยได้พัฒนาตัวแบบทางทฤษฎีที่ใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานขึ้นมา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแบบของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย (Policy) และสมรรถนะ (Performance) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (independent variables) ที่มีต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม (dependent variable) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ในเชิงประจักษ์แล้ว ตัวแปรอิสระที่อยู่ในตัวแบบนี้ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ (แผนภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น : กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะตัดสินว่านโยบายมีสมรรถนะมากน้อยเพียงใด การกำหนดตัวชี้วัดของสมรรถนะของนโยบายเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำเป็นอันดับแรก นั่นคือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง ในบางกรณีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายอาจสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย เช่น ในกรณีของนโยบายการสร้างงานในเมืองโอ๊กแลนด์ที่ศึกษาโดย เพรสแมน และ วิลด์ฟลิก์ อาจสังเกตว่านโยบายประสบความสำเร็จหรือไม่จากจำนวนงานที่ได้สร้างขึ้น หรือหาหลักฐานจากผู้ที่ได้ถูกว่าจ้าง หรือดูจากความก้าวหน้าของโครงการหรืองานที่เกี่ยวข้องได้ แต่ในบางกรณีการวัดสมรรถนะของนโยบายก็อาจทำได้ยากเช่นกัน หากนโยบายนั้นมีมาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ที่คลุมเครือหรือขัดแย้งกันเอง โดยสรุปแล้ว มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นตัวแปรที่จะต้องกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจน (Pressman and Wildavsky, 1973: xiv)

ทรัพยากรของนโยบาย

นอกจากนโยบายจะต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานแล้ว นโยบายยังประกอบไปด้วยทรัพยากร ซึ่งหมายความรวมถึง เงินงบประมาณ และแรงกระตุ้น สนับสนุนอื่นๆ เพื่อช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ มาร์ธา เดอริค ในนโยบายการสร้างเมืองใหม่ (Martha Derthick, 1972: 87) ได้พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดที่ส่งผลให้นโยบายประสบความสำเร็จคือ การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ มากกว่าการให้งบประมาณที่เพียงพอ

การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยการสื่อสารของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปยังหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกลำดับชั้นขององค์การ เนื่องจากการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว และผู้สื่อสารเองก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างให้เกิดการบิดเบือนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว การสื่อสารที่สร้างให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความชัดเจน (Clarity) ความเที่ยงตรง (accuracy) และสม่ำเสมอ (consistency) ในระหว่างกระบวนการสื่อสาร

การสื่อสารระหว่างองค์การมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก อันประกอบด้วยกิจกรรมกระตุ้นและสนับสนุนที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ

1. การให้คำแนะนำด้านเทคนิคและความช่วยเหลือโดยหน่วยงานระดับบน เพื่อช่วยเหลือให้หน่วยงานระดับล่างดำเนินการตามที่ต้องการ
2. หน่วยงานระดับบน อาจพิจารณาให้การสนับสนุนได้หลายรูปแบบ ทั้งเป็นผลดำเนินการและบวกต่อหน่วยงานระดับล่าง

แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้นำแนวคิดของ เอตซีโอนี (Etzioni, 1961: 5-8) เกี่ยวกับเรื่องอำนาจที่มีอยู่สามชนิด คือ อำนาจในการใช้กฎระเบียบเป็นตัวบังคับ (coercive power) อำนาจในการให้รางวัลตอบแทน (remunerative power) และอำนาจที่มาจากมาตรการที่เป็นบรรทัดฐาน (normative power) มาใช้ในการกระตุ้นผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ การสื่อสารดังกล่าวอาจมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือนโยบายด้วย หรือในรูปของการที่ผู้กำหนดนโยบายสร้างให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับโดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการบริหาร หรือให้บริการด้านเทคนิค บุคลากร หรือการวิจัย

ลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ให้ข้อสังเกตถึงลักษณะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่ามี 2 องค์ประกอบ คือ

1. ลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นทางการขององค์การ
2. ลักษณะอย่างไม่เป็นทางการของบุคลากรในองค์การ ทั้งสองยังได้เสนอลักษณะของหน่วยงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย
 - ปริมาณและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน
 - ระดับของการควบคุมที่เป็นลำดับชั้นในการตัดสินใจและดำเนินการ
 - ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน เช่น แรงสนับสนุนจากผู้บริหารหรือนักการเมือง
 - ความสามารถในการยืดหยุ่นของหน่วยงาน
 - ระดับของการสื่อสารแบบเปิด เช่น การมีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นอิสระ
 - การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น กล่าวว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติเป็นปัจจัยที่เมื่อก่อนไม่ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษา แต่ก็เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางว่าเงื่อนไขและทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีผลสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ความเข้าใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีส่วนสำคัญและถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของนโยบายมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง องค์ประกอบของปัจจัยนี้เน้นไปที่ตัวผู้ปฏิบัติ ซึ่งมี 3 ประการ

1. การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย
2. ทิศทางการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ
3. ระดับการยอมรับในตัวนโยบายของผู้ปฏิบัติ

ซึ่งทั้งสามประการเป็นเงื่อนไขที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติทุกคน นโยบายนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จได้ถ้าหากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้รับการปฏิเสธจากผู้ปฏิบัติตั้งแต่ต้น สาเหตุอาจจะมาจากการที่เป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้นขัดต่อค่านิยมในตัวผู้ปฏิบัติ หรือ

ขัดแย้งต่อผลประโยชน์หรือความสนใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายตั้งแต่เริ่มต้น

ตัวแบบที่ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น พัฒนาขึ้นนี้เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรแล้ว จะดูเป็นตัวแบบที่คงที่ (static) แต่ในความเป็นจริง กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว (dynamic) ตลอดเวลา ดังนั้น หากต้องการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติจะต้องทำการศึกษาในทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในหลายช่วงเวลา

โดยสรุปแล้ว แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ตั้งข้อสังเกตสำคัญในการนำตัวแบบไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 3 ประการ

1. **กระบวนการสื่อสาร** ถือได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมการส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับในตัวผู้ปฏิบัติ โดยแวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ยกตัวอย่างของการปฏิรูปกฎหมายด้านการศึกษาในปี 1965 ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดการเข้าถึงของนโยบายไปยังโรงเรียนต่างๆ จึงจะประสบความสำเร็จได้

2. **ปัญหาด้านความสามารถ** แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยทั้งสองได้ยกตัวอย่างการศึกษาของเดอร์ริค (Derthick, 1972) ในนโยบายการสร้างเมืองใหม่ของประธานาธิบดีจอห์นสัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า หน่วยงานไม่สามารถที่จะนำที่ดินที่เหลือไปขายในราคาถูกลงได้ เนื่องจากขัดต่อกฎหมาย และยังไม่สามารถนำทรัพยากรและแรงสนับสนุนที่มีอยู่มาดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จได้

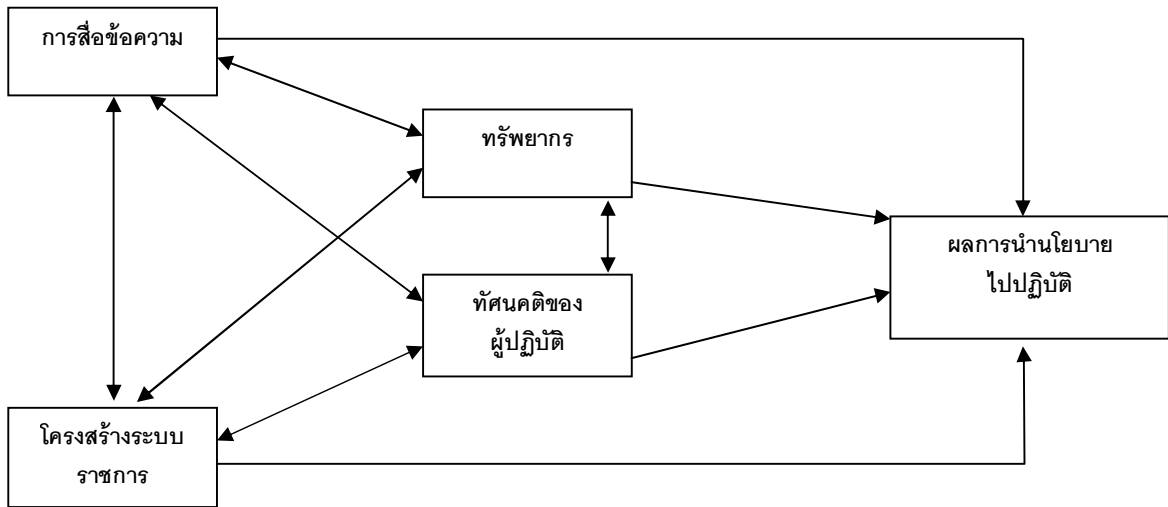
3. **ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน** เนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับในสิ่งที่ต้องทำ ปัญหานี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยแวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ยกตัวอย่างในกรณีของความขัดแย้งระหว่างประธานาธิบดีเคนเนดีและกองทัพเรือ เกี่ยวกับวิกฤติการณ์ด้านอาวุธในคิวบา ซึ่งเกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะผู้ปฏิบัติ (กองทัพเรือ) ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของประธานาธิบดี (Allison, 1971)

2.2.2 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของเอ็ดเวิร์ดส์

ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions between Factor Model) เป็นตัวแบบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้แนะนำเสนอโดย เอ็ดเวิร์ดส์ (George C. Edwards, 1980 อ้างถึงใน สมบัติ อารมย์วงศ์, 2550: 452-457) โดย เอ็ดเวิร์ดส์ เห็นว่า การศึกษาแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ เริ่มต้นจากนามธรรมด้วยการตั้งคำถาม อะไรคือเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และอะไรคืออุปสรรคเบื้องต้นต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการตอบคำถามดังกล่าว เอ็ดเวิร์ดส์ได้เสนอให้พิจารณาจากปัจจัย 4 ประการ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ การสื่อสารข้อความ โครงสร้างระบบราชการ ทรัพยากร จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าว เอ็ดเวิร์ดส์ เห็นว่ามีทั้งบทบาทในการพืงพากันและส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแต่ละปัจจัยอาจจะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวทางในอุดมคติคือการสะท้อนความซับซ้อนของปัจจัยเหล่านี้โดยการอภิปรายไปพร้อมๆ กัน เอ็ดเวิร์ดส์ เน้นว่านักวิเคราะห์นโยบายจะต้องเข้าใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการพลวัต (dynamic process) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากมาย

ประเด็นสำคัญของการศึกษาคือ ทำไมปัจจัยเหล่านี้จึงมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำไมปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ การศึกษาเหล่านี้จะทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดของ เอ็ดเวิร์ดส์ สามารถแสดงดังแผนภาพต่อไปนี้ (Edwards, 1980: 148) (แผนภาพที่ 4)

แผนภาพที่ 4 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของเอ็ดเวิร์ดส์: ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

จากแผนภาพปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว เอ็ดเวิร์ดส์ ได้อธิบายบทบาทของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

ประการแรก การสื่อสารข้อความ (communication) เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติจะต้องรู้ว่าตนกำลังจะทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีความชัดเจน (clarity) ที่เที่ยงตรง (accuracy) และมีความคงเส้นคงวา (consistency) ถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายประสงค์ที่จะเห็นการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยไม่มีภาระอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดต่อคำสั่งของผู้ตัดสินใจนโยบาย และก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติจนผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจว่าจะต้องทำอะไร ปรัชญาการณดังกล่าวจะเพิ่มโอกาสให้ผู้ปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้สั่งการมากขึ้น

ประการที่สอง ทรัพยากร (resources) ไม่ว่าจะคำสั่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความชัดเจนและแน่นอนเพียงใด และไม่ว่าจะมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรงเพียงใด ถ้าผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีประสิทธิภาพแต่อย่างใด ทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงรวมถึงจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมและความชำนาญเพียงพอในการทำงาน มีระบบสารสนเทศที่สอดคล้องและพอเพียง และได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ผู้มีอำนาจที่จะให้ความมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจ จะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกรต่าง ๆ ได้แก่ สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ และงบประมาณที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้เหมาะสม การมีทรัพยากรไม่เพียงพอจะสื่อความหมายให้เห็นว่ากฎหมายจะไม่มีผลใช้บังคับ จะไม่มีการจัดบริการ และไม่มีการพัฒนากฎระเบียบที่มีเหตุผล

ประการที่สาม จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (disposition or attitudes) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้ปฏิบัติไม่เพียงแต่จะต้องรู้ว่าจะต้องทำอะไร และมีความสามารถที่จะทำเท่านั้น แต่ผู้ปฏิบัติต้องมีความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จด้วย ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่สามารถใช้ดุลยพินิจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ผู้ปฏิบัติเป็นอิสระจากผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และเหตุผลอื่นคือความซับซ้อนของตัวนโยบายเอง วิธีการที่ผู้ปฏิบัติใช้ดุลยพินิจของตนขึ้นอยู่กับจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติแต่ละคนที่มีต่อนโยบาย ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้ตัดสินใจนโยบายต้องเผชิญกับความพยายามในการควบคุมจุดยืนของผู้ปฏิบัติ หรือพยายามลดการใช้ดุลยพินิจส่วนตัวของผู้ปฏิบัติให้น้อยที่สุด

ประการสุดท้าย โครงสร้างระบบราชการ (bureaucratic structure) ถึงแม้ว่าจะมีทรัพยากรอย่างเพียงพอในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผู้ปฏิบัติรู้ว่าจะทำอะไร และมีความต้องการจะทำตามนโยบาย แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติก็อาจจะประสบปัญหาอื่นได้อีก ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของระบบราชการไม่สอดคล้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โครงสร้างระบบราชการมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลักการพื้นฐานประการหนึ่งของโครงสร้างของทุกองค์การ คือ มาตรฐานของระเบียบการปฏิบัติขององค์การ ซึ่งมีคุณค่าในการประหยัดเวลาของผู้ปฏิบัติมากทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำวันได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดแบบแผนในการปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การที่มีขนาดใหญ่และซับซ้อน ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความยืดหยุ่น โดยบุคลากรสามารถโยกย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้สะดวก และมีความเสมอภาคในการใช้กฎระเบียบ ข้อเสียประการหนึ่งเกี่ยวกับมาตรฐานของกฎระเบียบการปฏิบัติขององค์การ คือ ไม่มีการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้กลายเป็นอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้การออกแบบเกี่ยวกับงานกิจวัตร (routines) ในอดีต อาจเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เพราะระเบียบเดิมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ๆ หรือแผนงานใหม่ๆ ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้นำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

จากความสัมพันธ์เชิงตรรกะที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การสื่อสารข้อความ ทรัพยากร จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และโครงสร้างระบบราชการ ล้วนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยต่างๆ ด้วยกันเองและต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเอ็ดเวิร์ดส์ เรียกความสัมพันธ์เหล่านี้ว่าผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Direct and indirect impacts on implementation)

2.2.3 ตัวแบบของซาบาเตียร์และแมชมาเนียน

พอล ซาบาเตียร์ และ เดเนียล แมชมาเนียน (Paul Sabatier and Danial Mazmanian, 1980 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 146-165) ได้แบ่งลักษณะของนโยบายออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของการศึกษาโดยรวม นโยบายแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของข้าราชการที่มีต่อการปฏิบัติงาน
2. ประเภทที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของข้าราชการที่มีต่อการนำงบประมาณไปใช้จ่าย
3. ประเภทที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติในหน่วยงานเอกชน ที่มีต่อการนำงบประมาณไปใช้จ่าย

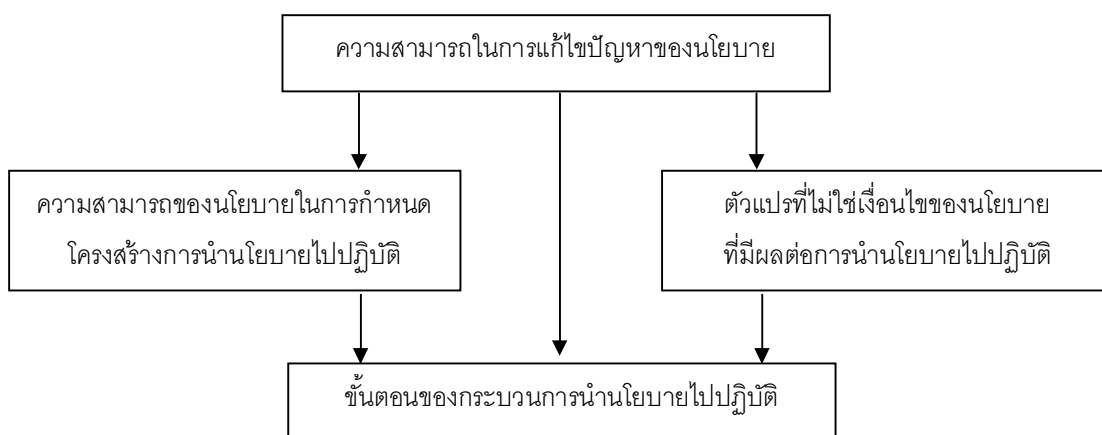
ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน ได้ทำการศึกษาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติโดยการมองจากตัวแบบที่เป็นเหตุเป็นผล โดยพิจารณาจากความซับซ้อนของนโยบายและความหลากหลายของปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบกับความสำเร็จหรือล้มเหลว

ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน ได้ให้คำนิยามของการปฏิบัติงานว่าเป็นการนำการตัดสินใจเบื้องต้นมาปฏิบัติ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะต้องมีการระบุถึงปัญหาแล้วแปลงมาเป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือในแนวทางต่างๆ ก็จะเป็นโครงสร้างของกระบวนการปฏิบัติงาน

หน้าที่สำคัญของการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นตลอดทั้งกระบวนการของการนำไปปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็น 3 จำพวกใหญ่ คือ

1. ความสามารถในการแก้ไข้ปัญหาของนโยบาย ซึ่งถูกระบุไว้ในนโยบายแล้ว
2. ความสามารถของนโยบายที่ช่วยกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้
3. ผลกระทบโดยรวมของตัวแปรด้านอื่นๆ ที่มีต่อการสนับสนุนในการดำเนินนโยบาย ให้บรรลุวัตถุประสงค์

ในตัวแบบนี้ได้กำหนดให้ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม ซึ่งประกอบไปด้วยผลผลิตของนโยบาย การยอมรับปฏิบัติตามนโยบาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ผลกระทบที่สามารถรับรู้ได้ และการทบทวนประเด็นของนโยบาย ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้ (แผนภาพที่ 5)

แผนภาพที่ 5 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน : กรอบการวิเคราะห์

1 กลุ่มตัวแปรด้านความสามารถในการแก้ไข้ปัญหาของนโยบาย (Tractability of the problems)

ความสามารถของนโยบายในการแก้ไข้ปัญหาทางสังคมในบางครั้งอาจสามารถทำได้ง่ายกว่าการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดจากการนำนโยบายของรัฐมาปฏิบัติ เช่น การแก้ไข้ปัญหาที่เกิดจากมลพิษของเสียงในย่านตัวเมืองอาจง่ายกว่าการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยในการผลิตไฟฟ้าจากโรงงานนิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสามารถของนโยบายในการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดจากมลพิษของเสียงนั้น สามารถระบุได้ว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างไรจึงจะแก้ไข้ปัญหาได้ เพราะแนวทางปฏิบัตินั้นจะมีไม่มากและมีผลกระทบต่อประชาชนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จากตัวอย่างนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลมีดังนี้

1.1 การมีทฤษฎีทางวิชาการเป็นแนวทางที่ถูกต้องและมีเทคโนโลยีรองรับ (*Valid technical theory and technology*) ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาเทคโนโลยีจะทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ยังมีนโยบายอื่นๆ ที่เชื่อว่าเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ถึงแม้ว่าจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ก็ตาม

1.2 ความหลากหลายในพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องควบคุม (*diversity of target group behavior*) ถ้ายังมีความหลากหลายของพฤติกรรมที่ถูกระบุไว้ในนโยบายมีมากเท่าไร ก็ยิ่งยากที่จะทำให้ให้นโยบายนั้นมีความชัดเจน และยากที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

1.3 อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร (*percentage target group*) โดยทั่วไปแล้ว ถ้าร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังมีน้อย ก็จะเป็นผลดีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น

1.4 ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง (*extent of behavioral change*) จำนวนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของนโยบายก็คือ จำนวนของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายและจำนวนการเปลี่ยนแปลงที่กลุ่มเป้าหมายนั้นต้องการ ซึ่งถ้ามีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากเท่าไร ก็จะทำให้การปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสำเร็จยากขึ้นเท่านั้น

2 กลุ่มตัวแปรด้านความสามารถของนโยบายในการกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน (*ability of statute to structure implementation*)

การตัดสินใจเบื้องต้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีการระบุถึงปัญหา และแปลงออกมาให้เป็นวัตถุประสงค์ที่จะต้องดำเนินการ และต้องสามารถที่จะสร้างโครงสร้างการปฏิบัติงานโดยอาศัยการคัดเลือกหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการ หรือจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินให้กับหน่วยงาน หรือเปิดโอกาสให้กับหน่วยงานอื่นนำไปปฏิบัติ จากขอบเขตของนโยบายที่ถูกละเอินออกมาเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงตัวแปรสำคัญต่างๆ 7 ตัวแปร ดังนี้

2.1 นโยบายอยู่ภายใต้ทฤษฎีที่มีเหตุมีผล (*validity of casual theory underlying statute*) การระบุเงื่อนไขของวัตถุประสงค์และการมอบอำนาจความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานปฏิบัติการ จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เสนอ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ทฤษฎีดังกล่าวประกอบไปด้วยองค์ประกอบสองประการ คือ “ความมีเหตุผลทางวิชาการ” และ “ประสิทธิผลของการนำไปปฏิบัติ” โดยองค์ประกอบตัวแรกเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง

พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ส่วนองค์ประกอบตัวหลังนั้น จะเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยปฏิบัติในการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายนั้นน้อยที่สุด

2.2 ความชัดเจนและเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ของนโยบาย (*precision and clear ranking of statutory objectives*) การจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ไม่ได้ในการประเมินผลเช่นเดียวกับทิศทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และความเพียงพอของทรัพยากรที่มีในการสนับสนุนดำเนินการตามวัตถุประสงค์นั้น

2.3 หน่วยปฏิบัติมีงบประมาณเพียงพอ (*financial resources available to implementing agency*) เงินมีความสำคัญมากในการจ้างบุคลากร เจ้าหน้าที่ และใช้ในการวิเคราะห์ด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การจัดการโครงการ และการตรวจสอบด้านความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ

2.4 ความเป็นปึกแผ่นของสถาบันและลำดับชั้นต่างๆ ภายในและระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (*the extent of hierarchical integration within and among implementing institutions*) ได้มีผลการศึกษาเรื่องการนำนโยบายด้านบริการสังคมไปปฏิบัติ และพบว่าอุปสรรคที่สำคัญในการลงมือปฏิบัติงานอยู่ที่ความยากในการที่จะขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เป็นตัวแทน หรือระหว่างหน่วยงานที่กึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการปฏิบัติงาน ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปปฏิบัติคือความเป็นปึกแผ่นของสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถวัดได้โดยตัวชี้วัดต่างๆ เช่น จำนวนของมติหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.5 กฎที่ใช้ในการตัดสินใจของหน่วยงานปฏิบัติการ เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย (*extent to which decision rules of implementing agencies are supportive of statutory objectives*) นอกเหนือจากการให้วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเที่ยงตรงแล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติด้วย โดยอาจใช้วิธีลงคะแนนเสียงข้างมากในการตัดสินใจก็ได้

2.6 การมอบหมายงานให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย (*assignment to implementing agencies/officials committed to statutory objectives*) โดยพิจารณาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องเห็นว่านโยบายที่นำไปปฏิบัติมีความสำคัญอยู่ในลำดับสูง (*high priority*) และนโยบายนั้นต้องให้

ความสำคัญต่อการคัดสรรผู้ปฏิบัติงาน (top implementing officials) ซึ่งให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างเหมาะสม

2.7 การเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบุคคลภายนอก (*extent to which opportunities for participation by actor external to the implementing agencies are biased toward supporters of statutory objectives*) โดยพิจารณาจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ และสถาบันนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการว่ามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างน้อยเพียงใดในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3 กลุ่มตัวแปรที่ไม่ใช่เงื่อนไขของนโยบายที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผลลัพธ์ของนโยบายที่มาจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติมักจะมี ความเกี่ยวข้องกันระหว่างโครงสร้างทางกฎหมายและกระบวนการทางการเมือง ในขณะที่นโยบายได้ให้แนวทางเพียงเล็กน้อยซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติทำหน้าที่อย่างไม่เป็นอิสระเท่าที่ควร เนื่องจากมีความไม่แน่นอนทางการเมืองและปัญหาภายในท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลา การกำหนดนโยบายที่ดีจะสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ โดยจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่ช่วยรับมือกับการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของประชาชนในระยะสั้นและเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 6 ตัวแปร คือ

3.1 ความแปรปรวนของการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา ที่ส่งผลต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย (*variation over time and among governmental jurisdictions in social, economy, and technological conditions affecting the attainability of statutory objectives*) ความแปรปรวนดังกล่าวประกอบด้วย (1) ความแปรปรวนของสถานะเศรษฐกิจสังคมที่มีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบาย (2) ความแปรปรวนของสถานะเศรษฐกิจสังคมในท้องถิ่นและความรุนแรงของปัญหาที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการบรรลุความสำเร็จของการปฏิบัติงาน (3) การสนับสนุนของนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน และความปลอดภัยของแรงงาน เกี่ยวข้องกับความแปรปรวนของสถานะเศรษฐกิจและมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม (4) ในกรณีของนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงหรือขาดการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดหรือรูปแบบของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยสรุปแล้ว สถานะเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเป็นตัวแปรพื้นฐานที่มีต่อผลลัพธ์ของนโยบายจากการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และเป็นสิ่งที่ผลักดันให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

3.2 *ระดับความต่อเนื่องของความสนใจที่สื่อมวลชนมีต่อปัญหา (the amount and continuity of media attention to problem addressed by a statute)* สื่อมวลชนมีความสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ (1) สื่อมวลชนเป็นตัวแปรสำคัญต่อการหาข้อยุติระหว่างปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจสังคม และสร้างให้ประชาชนทั่วไปเกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (2) แนวโน้มของสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์จะมีบทบาทสำคัญมากในการเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ท่ามกลางความสับสนของกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์มากมาย

3.3 *ความแปรปรวนในด้านการสนับสนุนของประชาชนที่มีต่อนโยบาย (variations over time and jurisdiction in public support for statutory objectives)* ประชาชนทั่วไปสามารถสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐได้ 3 ทางด้วยกัน คือ (1) การแสดงความเห็น (2) แสดงหลักฐานทางกฎหมายที่มุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าของนโยบายนั้น โดยเฉพาะในกรณีที่มีความเห็นเป็นส่วนใหญ่ (3) การทำผลสำรวจ (poll) โดยองค์การต่างๆ

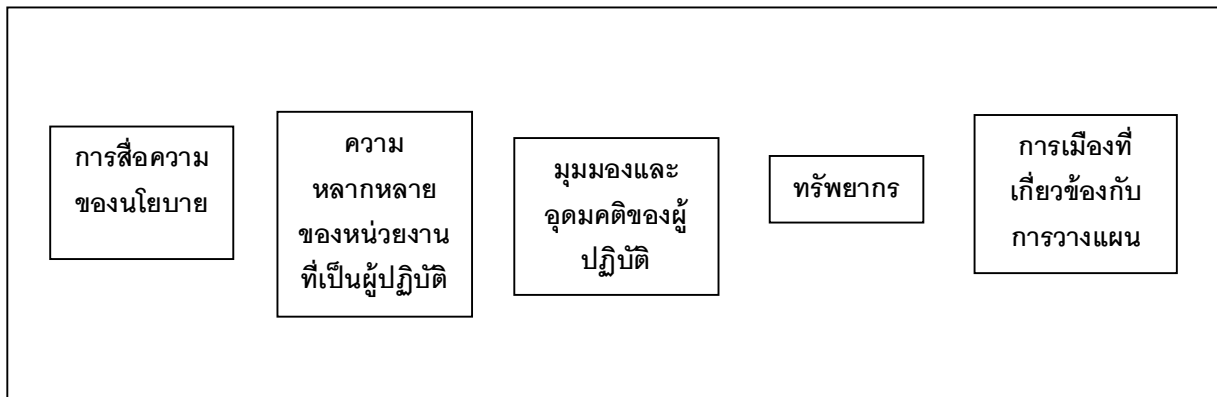
3.4 *การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อวัตถุประสงค์และผลิตผลของนโยบายที่ได้จากหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ (changes in the resources and attitude of constituency groups toward statutory objectives and the policy outputs of implementing institutions)* โดยทั่วไป พฤติกรรมด้านความสนใจของประชาชนจะลดลงไปตามระยะเวลา โดยทั่วไปนโยบายใหม่ๆ จะได้รับความสนใจจากประชาชน โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม เช่น การคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งความสนใจจะลดลงเมื่อประชาชนหรือสื่อมวลชนหันไปให้ความสนใจกับนโยบายอื่นแทน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงานจะต้องผลักดันให้ปัญหานั้นผ่านเข้ามาพิจารณาในขั้นตอนแรกเสียก่อน และจะต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการลงมือปฏิบัติหน้าที่และผู้นำประเทศในการตัดสินใจรับเข้าเป็นนโยบาย

3.5 *การนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้นำหรือกลุ่มผู้มีอำนาจ (continued support for statutory objectives among sovereigns of implementing institutions)* โดยพิจารณาถึงจำนวนและทิศทางของปัญหาที่ถูกมองข้าม และขอบเขตของนโยบายใหม่และนโยบายที่ขัดแย้งกัน ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานคือการที่หน่วยงานพยายามปฏิบัติงานเพื่อมุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้นำซึ่งใช้นโยบายที่แตกต่างกัน เช่น ในกรณีของทิศทางในการปฏิบัติงานของหัวหน้าที่มาจากพรรคการเมืองที่ต่างกัน อาจทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มองข้ามปัญหาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้ทรัพยากรด้านการเงินและกฎระเบียบของหน่วยงานได้

3.6 ทักษะผู้นำและการยอมรับในนโยบายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (*commitment and leadership skill of implementing officials*) ตัวแปรนี้มีความสำคัญและมีผลอย่างมากต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่มาจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการ ตัวแปรนี้จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (1) ทิศทางและลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในแต่ละนโยบาย (2) ทักษะในการเลือกทำในสิ่งที่ดีกว่า เช่น ความสามารถในการพิจารณาเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม ทักษะผู้นำก็เป็นแนวคิดอีกอย่างที่อธิบายได้ยาก ในขณะที่ทุกคนรู้ถึงความสำคัญแต่ก็สามารถนำไปใช้ได้แตกต่างกันตามสถานการณ์ต่างๆ และยากที่จะทำนายว่าบุคคลจะสามารถบรรลุถึงความสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างไร

2.2.4 ตัวแบบของแฮมเบิลตัน

แฮมเบิลตัน (Hambleton, 1983 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2552: 166-170) ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และได้เสนอแนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบาย (*policy planning system*) ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดย แฮมเบิลตัน ได้เสนอรูปแบบการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบายโดยใช้ทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ (1) ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน (*procedural planning theory*) (2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (*inter-organizational theory*) และ (3) ทฤษฎีวิฤติการณ์ทางการเงิน (*theory of fiscal crisis*) จากการศึกษาของแฮมเบิลตัน ในเรื่องดังกล่าว ได้มีการนำปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมาพิจารณาถึง 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการสื่อสารของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านความหลากหลายของหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ (3) ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติงาน (4) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ (5) ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย มาใช้ในการอธิบายด้วย (แผนภาพที่ 6)

แผนภาพที่ 6 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แซมเบลตัน

แซมเบลตัน ได้พิจารณาถึงเทคนิคสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในขณะนั้น ซึ่งก็คือ ระบบของการวางแผนนโยบาย (policy planning system) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ได้มีการใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศ เนื่องจากความไร้ประสิทธิผลของการวางแผนดำเนินงานและความต้องการในการเพิ่มความสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีมากขึ้น แนวคิดของการนำระบบการวางแผนนโยบายจึงถูกนำมาใช้ อันประกอบไปด้วย

- การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของนโยบายที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และการสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน
- การประสานงานระหว่างแผนก หรือหน่วยงานต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือขึ้นต่อกัน จึงต้องการสร้างให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กรดังกล่าว
- การเน้นไปที่ตัวนโยบาย โดยเฉพาะบทบาทของนโยบายจากส่วนกลางซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาบริการสาธารณะในอนาคต
- การแปรสภาพบทบาทของงบประมาณ จากที่เคยเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อควบคุมด้านการเงินมาเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจที่มุ่งไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ความเหมาะสมของนวัตกรรม เพื่อเสนอแนวทางใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของประชาชน และ
- ระบบการตรวจสอบประสิทธิผลของนโยบาย โครงการ และการนำไปปฏิบัติ เพื่อสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตอย่างต่อเนื่องแล้วนำกลับไปแก้ไขในขั้นการกำหนดนโยบายใหม่อีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม แสมเบิลตัน ได้ตั้งข้อสังเกตถึงระบบการวางแผนนโยบายว่าควรจะต้องระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้เป็น การที่นโยบายแต่ละประเภทหรือแต่ละสาขานั้นมีความแตกต่างกันทำให้เกิดความแตกต่างของระบบการวางแผนงานในแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อศึกษาให้เห็นถึงความแตกต่างดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้ แสมเบิลตัน ได้ทำการศึกษาถึงนโยบายหลากหลายด้านด้วยกัน เช่น นโยบายด้านสุขภาพ นโยบายด้านบริการสังคม นโยบายการใช้ที่ดิน และนโยบายด้านการลงทุนในที่อยู่อาศัย เป็นต้น

แสมเบิลตัน ได้ใช้ระบบการวางแผนนโยบายมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยอาศัยมุมมองทฤษฎี 3 ประการข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ระบบการวางแผนนโยบาย ดังนี้

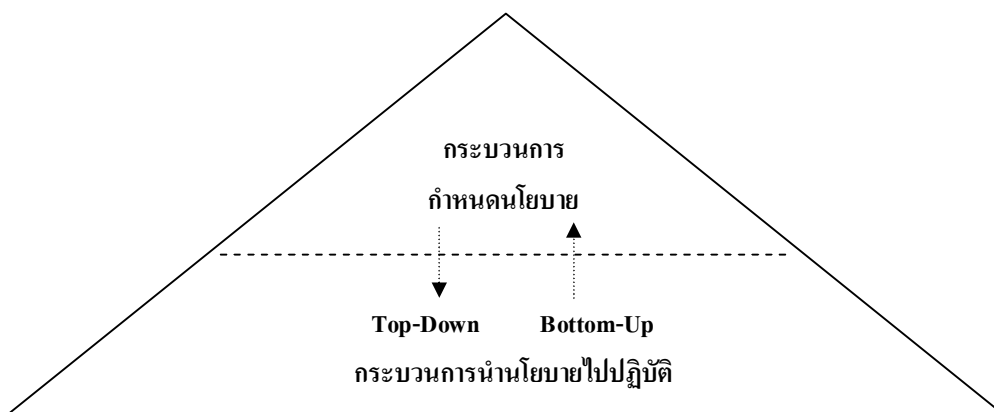
ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของระบบโดยทั่วไป ซึ่งเน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องคือ การหาจุดมุ่งหมายของนโยบาย การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแสวงหาทางเลือกของนโยบาย การประเมินทางเลือกดังกล่าวอย่างเป็นระบบ และการวัดสมรรถนะของนโยบาย ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนช่วยให้องค์การสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ผ่านมา เพื่อนำมาปรับปรุงในการกำหนดนโยบายใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ เน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างองค์การและภายในองค์การ ซึ่งต้องพึ่งพากันและกัน ทรัพยากรดังกล่าวหมายความรวมถึงกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางการเมือง และข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในหน่วยงานโดยอาศัยการเจรจาต่อรองในเรื่องของการใช้ทรัพยากรและผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน และภายในหน่วยงาน

ทฤษฎีวิฤตการณ์ทางการเงิน เน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อเสนอให้มีการควบคุมทรัพยากรทางการเงินแบบรวมอำนาจมากกว่าการให้อิสระแก่หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและแรงกดดันจากหน่วยงานเบื้องบนโดยการเพิ่มการใช้จ่ายออกไป การรวมอำนาจทางการเงินนี้เองที่เป็นการช่วยป้องกันไม่ให้เกิดวิฤตการณ์ทางการเงินขึ้น

แสมเบิลตัน ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของการวางแผนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติคล้ายๆ กับนักวิชาการหลายท่าน คือ การมองกระบวนการทั้งสองออกเป็นแบบ Top-Down และ Bottom-Up โดยมองว่านโยบายและการนำไปปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน โดยการ

วางแผนนโยบายนั้นเป็นเสมือนกระบวนการที่อยู่ในระดับบนหรือฝ่ายบริหาร และการปฏิบัติเป็นเรื่องของระดับล่างและผู้ปฏิบัติที่จะต้องทำให้สำเร็จ การใช้ระบบการวางแผนในการวิเคราะห์กระบวนการดังกล่าวจึงสามารถนำแนวคิดของนโยบายที่เป็นแบบ Top-Down ร่วมกับแนวคิดแบบ Bottom-Up ได้ ซึ่งระบบนี้จะคิดว่ากระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันโดยมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์และการต่อรองระหว่างกันตลอดเวลา (แผนภาพที่ 7)

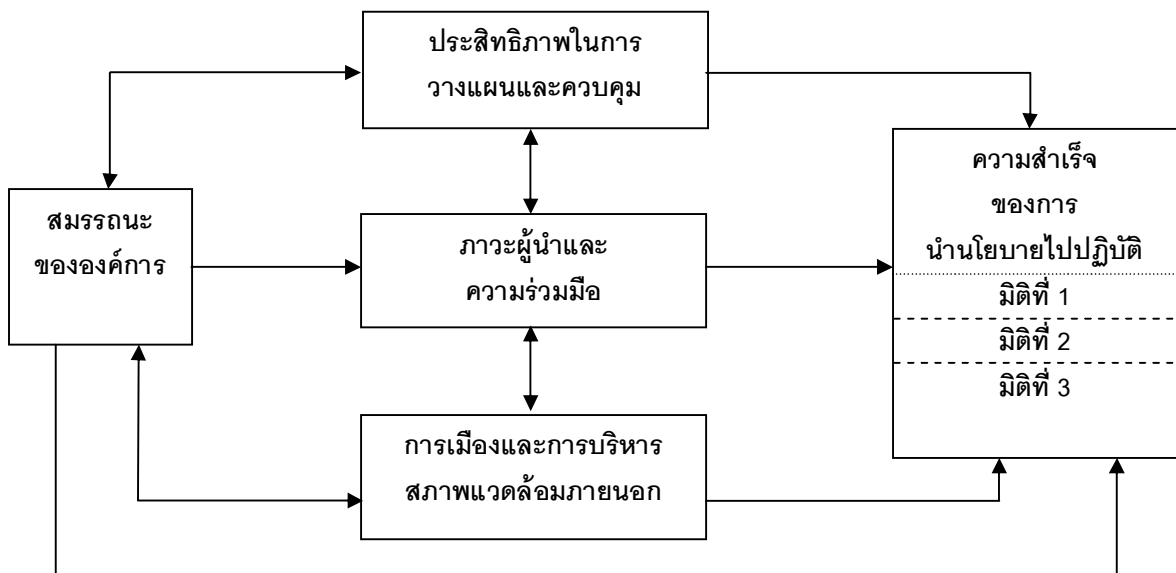
แผนภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติในแนวคิดของแฮมเบิลตัน

2.2.5 ตัวแบบเชิงบูรณาการของวรเดช จันทรศร

วรเดช จันทรศร (วรเดช จันทรศร, 2552: 143-146) ได้ทำการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน รวมทั้งการนำประสบการณ์ที่ผ่านมาพัฒนาเป็นแนวคิดและตัวแบบทางทฤษฎี โดยได้ให้ทรรศนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการศึกษาในเรื่องของ องค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น

จากการศึกษาเรื่องการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติของวรเดช ได้เสนอตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติรวม 6 ตัวแบบ ได้แก่ (1) ตัวแบบยึดหลักเหตุผล (2) ตัวแบบทางการจัดการ (3) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (4) ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (5) ตัวแบบทางการเมือง และ (6) ตัวแบบเชิงบูรณาการ

สำหรับตัวแบบเชิงบูรณาการ เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบแรกไว้โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ได้แสดงไว้ในแผนภาพที่ 8 ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สามเป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุมภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

แผนภาพที่ 8 ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของวราเดช จันทรศร : ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ตัวแบบการบูรณาการนี้เป็นเสมือนการผสมผสานตัวแปรที่เป็นตัวแปรสำคัญที่มาจากตัวแบบอื่นๆ ทั้ง 5 ตัวแบบ โดยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรดังนี้

ตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ คือ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน ระบบการติดตามควบคุมและประเมินผลนโยบาย และความเป็นธรรมของมาตรการในการให้คุณให้โทษ

ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์กร หรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้จะประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยๆ อีก 5 ปัจจัย คือ โครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ วรเดช ได้สรุปว่านโยบายจะสามารถสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะที่องค์กรมี กล่าวคือ องค์กรจะต้องมีโครงสร้างภายนอกและภายในที่แข็งแกร่ง เช่น มีโครงสร้างที่กะทัดรัด มีระบบการตัดสินใจ มีระบบข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารที่ดี บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจำนวนที่เพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอและมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยให้การดำเนินนโยบายขององค์กรมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีสถานที่สะดวกสบาย

ตัวแปรด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิสัยทัศน์ในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการให้รางวัล ชมเชยหรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างให้เกิดความผูกพัน และการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

ตัวแปรด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดจากความสามารถของผู้เล่น (players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน และความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยอีกหลายประการ เช่น ระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่างๆ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงาน ความสามารถในการเจรจาต่อรองสภาพแวดล้อมภายนอก และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

จากตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่านข้างต้น ผู้วิจัย ได้ทำการจัดกลุ่มปัจจัยตัวแบบทั้ง 5 ตัวแบบ โดยได้รวบรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอา นโยบายไปปฏิบัติของแต่ละตัวแบบมาจัดกลุ่ม โดยได้กำหนดหัวข้อหรือประเด็นหลักซึ่งเป็นประเด็น ร่วมของปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติของทั้ง 5 ตัวแบบ ประกอบไปด้วย นโยบาย ทรัพยากร การสื่อสาร ลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก และความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มปัจจัยตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ตัวแบบ

	นโยบาย	ทรัพยากร	การสื่อสาร	ลักษณะองค์การ	ปัจจัยภายนอก	ความร่วมมือ ขอปฏิบัติ
Van Meter and Van Horn	มาตรฐานและ วัตถุประสงค์ - ชัดเจน - สอดคล้องกับความ เป็นจริง	- งบประมาณ - อื่นๆ	- ชัดเจน - ตรงตรง - คงที่ - ใช้อำนาจกระตุ้นการ ปฏิบัติ	- ความสามารถของคน - ระดับชั้นการตัดสินใจ - ทรัพยากรทางการเมือง การยืดหยุ่นของ หน่วยงาน - การสื่อสารแบบเปิด - การเชื่อมโยงผู้กำหนด นโยบายกับผู้เกี่ยวข้อง	- เศรษฐกิจ - สังคม - การเมือง	- การรับรู้และ เข้าใจนโยบาย - ทิศทางการ ตอบสนองต่อ นโยบาย - ระดับการ ยอมรับนโยบาย
Edwards	-	ทรัพยากร - บุคลากรเพียงพอ - สารสนเทศ สอดคล้อง	การสื่อข้อความ - ชัดเจน - ตรงตรง - คงที่	โครงสร้างระบบราชการ - การแบ่งส่วนราชการ - มาตรฐานระเบียบของ องค์การ - ตรงตรง	ทรัพยากร - <u>ได้รับความร่วมมือ</u> <u>จากผู้เกี่ยวข้อง</u>	จุดยืน/ทัศนคติผู้ ปฏิบัติ - รู้ว่าต้องทำอะไร และสามารถทำ ได้ - ประจักษ์จะ ให้สำเร็จ

	นโยบาย	ทรัพยากร	การสื่อสาร	ลักษณะองค์การ	ปัจจัยภายนอก	ความร่วมมือ ของผู้ปฏิบัติ
Sabatier and Mazmanian	<p>ความสามารถ แก้ปัญหา นโยบาย</p> <p>- ความหลากหลาย ของพฤติกรรม กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>- รั้อยละ กลุ่มเป้าหมายจาก ประชากร</p> <p>- พฤติกรรม กลุ่มเป้าหมายที่จะ เปลี่ยน</p> <p>ค.สามารถนโยบาย กำหนดโครงสร้าง ทำงาน</p> <p>- มีความชัดเจนใน เป้าหมาย</p> <p>- ทิศทางสอดคล้อง กับนโยบายอื่น</p> <p>- กฎระเบียบเอื้อต่อ การบรรลุ วัตถุประสงค์</p>	<p>ค.สามารถนโยบาย กำหนดโครงสร้าง ทำงาน</p> <p>- มีงบประมาณ เพียงพอ</p>		<p>ค.สามารถนโยบาย กำหนดโครงสร้างทำงาน</p> <p>- ความเป็นปึกแผ่นของ สถาบันและลำดับชั้น ต่างๆ ภายในและระหว่าง หน่วยงาน</p> <p>- การคัดสรรเจ้าหน้าที่</p>	<p>ค.สามารถนโยบาย กำหนดโครงสร้าง ทำงาน</p> <p>- การเข้ามามีส่วนร่วม จากบุคคลภายนอก</p> <p>จากบุคคลภายนอก</p> <p>ตัวแปรที่ไม่ใช่ เงื่อนไขนโยบาย</p> <p>- เศรษฐกิจ สังคม การเมือง</p> <p>- ความสนใจของสื่อ</p> <p>- การสนับสนุนจาก ประชาชน</p> <p>-ทัศนคติของประชาชน</p>	<p>ตัวแปรที่ไม่ใช่ เงื่อนไขนโยบาย</p> <p>- การสนับสนุน จากผู้นำ</p> <p>- ทักษะของผู้นำ และการสร้าง ความร่วมมือ</p>

	นโยบาย	ทรัพยากร	การสื่อสาร	ลักษณะองค์การ	ปัจจัยภายนอก	ความร่วมมือ ขอปฏิบัติ
Hambleton	การสื่อสาร นโยบาย	ทรัพยากร	-	ความหลากหลาย หน่วยงานปฏิบัติ	การเมืองที่เกี่ยวข้อง กับการวางแผน นโยบาย	มุมมองและอุดม คติปฏิบัติ
วรเดช จันทรศร	ประสิทธิภาพ+ ควบคุม - ความชัดเจนใน วัตถุประสงค์ - การกำหนดภารกิจ - มาตรฐาน ดำเนินงาน - การติดตาม ควบคุม ประเมิน - ความเป็นธรรมใน การให้คุณ-โทษ	สมรรถนะองค์การ - งบประมาณ - วัสดุอุปกรณ์ - สถานที่	สมรรถนะองค์การ - ระบบข้อมูลข่าวสาร ที่ดี	สมรรถนะองค์การ - บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ - โครงสร้างกะทัดรัด - ระบบตัดสินใจ	การเมืองและการ บริหาร PEST - ระดับกาสนับสนุน- ต่อต้าน - จำนวนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและการ พึ่งพา - ความสามารถเจรจา กับภายนอก - เศรษฐกิจ สังคม การเมือง	ภาวะผู้นำและ ความร่วมมือ - ความสามารถ ผู้นำฯ กจึงให้มี ส่วนร่วม - สร้างความผูกพัน สมาชิก

จากตารางข้างต้นจะพบว่า เมื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยยึดเอาปัจจัยตามตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น ซึ่งเป็นตัวแบบที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นพื้นฐานทางแนวคิดในการสร้างทฤษฎีและแนวคิดเพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้แก่นักวิชาการท่านอื่นๆ (อรรถณี สุทธนนท์, 2552) โดยมีปัจจัย 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยภายนอก และ ปัจจัยด้านความร่วมมือของปฏิบัติ จะพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจากทั้ง 5 ตัวแบบ ที่ความสอดคล้องไปในทางเดียวกันมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร

ในส่วนของปัจจัยด้านนโยบาย โดยนักวิชาการทั้ง 5 ท่านมีความเห็นสอดคล้องในแง่ของ ต้องมีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายมีความสอดคล้องกับความเป็นจริง และมีมาตรฐานในการดำเนินงาน หากแต่ในตัวแบบของ ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของ “กลุ่มเป้าหมาย” ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยคือ (1) ความหลากหลายของพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย (2) อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร และ (3) ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลง โดยมองว่ากลุ่มเป้าหมายของนโยบาย จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

รวมไปถึงปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ซึ่งนักวิชาการทั้ง 5 ท่านเห็นพ้องต้องกันว่า จุดยืนหรือทัศนคติ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากแต่ ซาบาเตียร์ และ แมชมาเนียน และ วรเดช จันทรรน นอกจากจะให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติแล้ว ยังให้ความสำคัญกับ “ภาวะผู้นำ” ว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

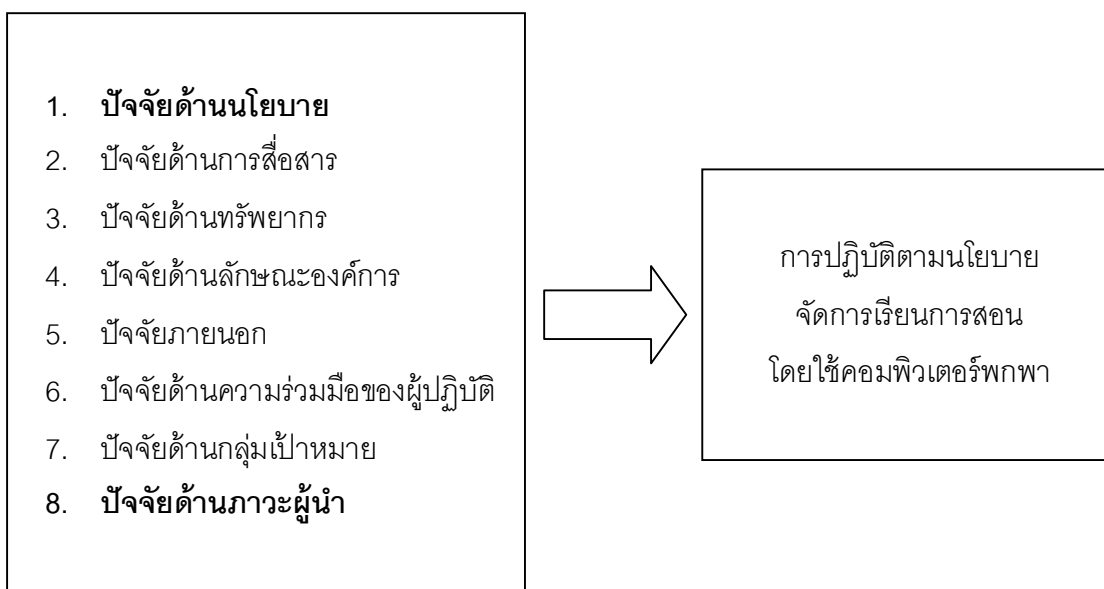
จากการจัดกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ปัจจัยใหม่ที่เพิ่มเติมจากปัจจัยหลัก 6 ปัจจัยหลักข้างต้น ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั่นคือ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

ดังนั้น จึงนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดใหม่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยการสังเคราะห์ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน ซึ่งกรอบแนวคิดใหม่นี้จะประกอบไปด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน ได้นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อนำไปศึกษาในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) โดยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่สังเคราะห์ขึ้น

แผนภาพที่ 9 กรอบแนวคิดที่สังเคราะห์จากตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กล้า ทองขาว (2534) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และเป็นนโยบายที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนโยบายที่ประสบความสำเร็จสูง ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวจะมีรูปแบบการจัดการต่างๆ กัน เช่น การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ โดยจะเป็นการสอนให้ประชาชนอ่านเขียนควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้คิดแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชน การแก้ปัญหาเรื่องการไม่รู้หนังสือนี้จึงได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง และเนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบัน การรู้หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนหรือระหว่างรัฐกับประชาชน การรู้หนังสือจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ทุกคนพึงมี ด้วยเหตุนี้กล้า ทองขาว จึงต้องการศึกษาเอให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ตลอดจนความสัมพันธ์ของตัวแปรและอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวแปร

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตัวแบบของกล้า ทองขาว มีลักษณะเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ปัจจัย ประกอบไปด้วย (1) ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน (3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น (4) ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (5) ปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านมาตรการควบคุม ประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม ตามลำดับ และ ปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตามลำดับ ทั้งนี้ ในปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดนั้น เนื่องจากโครงการได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางในด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านอุปกรณ์และเทคนิคต่างๆ ในขณะที่ท้องถิ่นก็ยังสามารถให้การสนับสนุนด้านบุคลากรที่เป็นผู้ประสานงาน อาสาสมัคร สถาบัน องค์การของรัฐและเอกชน สื่อมวลชน และองค์การอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ก็มีการกำหนดภารกิจในภาพรวมจากส่วนกลาง และการกำหนดภารกิจระดับภูมิภาคด้านการบริหาร

โครงการ คือ ในระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งภารกิจในระดับปฏิบัติการ คือระดับตำบลและหมู่บ้านไว้ชัดเจน ในปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติ ได้อาศัยกลไกของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 การนานโยบายไปปฏิบัติจึงได้อาศัยลักษณะของโครงสร้างองค์การตามโครงสร้างดังกล่าว และได้ใช้การประสานงานช่วยในการดำเนินงาน ในปัจจัยด้านมาตรการควบคุมประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม ได้มีการจัดระบบการควบคุม ประเมินผล การกระตุ้นส่งเสริม การให้กำลังใจ และการเสริมแรงทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการโครงการ แต่ในส่วนของปัจจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อความสำเร็จในการนานโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจแบบคลุมเครือ ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนานโยบายยรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ ในการที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจน สามารถวัดได้ และควรนิยามและกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน โดยหลีกเลี่ยงการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจากพื้นฐานข้อมูล τυதியุมิ

นอกจากนี้ กล้า ทองขาว ยังเชื่อว่า ความสำเร็จของโครงการยังได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยด้านการเมือง คือความตั้งใจจริงในการสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง สภาพแวดล้อมของการทำงาน มาตรการที่เข้มข้นและยืดหยุ่น ความสามารถของประชาชนในการประชาสัมพันธ์ และความสามารถในการระดมบุคลากรจากทุกฝ่ายให้ทำงานเป็นทีมได้ อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ลักษณะของชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนานโยบายไปปฏิบัติ ส่วนปัจจัยแวดล้อมในระดับจุลภาคที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการคือ การประกอบอาชีพของผู้ไม่รู้หนังสือและอาสาสมัคร สภาพภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ความเข้มแข็งขององค์การ รวมทั้งกลไกด้านการประชาสัมพันธ์ในท้องถิ่นด้วย

ทองใบ สุธาจารี (2536) ได้ทำการศึกษาการนานโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติกรณีศึกษา สหวิทยาลัยอีสานใต้ เนื่องจากเห็นว่าวิทยาลัยครูหลายแห่งในประเทศประสบปัญหาการผลิตบัณฑิตครูที่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้วิทยาลัยครูต้องเปลี่ยนบทบาทตนเอง วิวัฒนาการของวิทยาลัยครูในประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของวิทยาลัยครูคือการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการทำหน้าที่ผลิตครูเพียง

อย่างเดียว มาเป็นผลดีบุคคลากรในสาขาวิชาอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ และค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ ทั้งนี้ ทองใบ สุธชาวี ได้กำหนดตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติทั้งสิ้น 6 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เพราะเชื่อว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จเมื่อใช้ภาวะผู้นำที่ดี และถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุด (2) ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เนื่องจากอาจารย์เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากในการปฏิบัติงาน เพราะเป็นข้าราชการในสวนภูมิภาค หากผู้ปฏิบัติให้ความร่วมมือ ความสำเร็จก็จะตามมาด้วย (3) ปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่อตัวแปรนี้มาก โดยเฉพาะในเรื่องความเพียงพอของทรัพยากรที่มี ถือว่าเป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก (4) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร กล่าวคือ การสื่อสารที่ชัดเจนและแน่นอนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจสูง (5) ปัจจัยด้านโครงสร้างของนโยบาย เป็นการออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของวิทยาลัยครู ซึ่งที่ผ่านมาขาดแนวทางที่เป็นเอกภาพ การกำหนดโครงสร้างนโยบายที่เหมาะสมจึงส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติด้วย และ (6) ปัจจัยการสนับสนุนทางการเมือง เป็นปัจจัยสุดท้ายที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองทุกระดับของชาติ จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญต่อการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติทั้งสิ้น โดยตัวแปรด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และตัวแปรด้านภาวะผู้นำ เป็นชุดตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารในการเป็นแบบอย่าง และให้ความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในการบริหารงานและวิธีปฏิบัติในการเรียนการสอน ในขณะเดียวกัน แนวทางของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องได้รับการยอมรับจากอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติด้วย นั่นก็คืออาจารย์ในวิทยาลัยครูจะต้องมีระดับของความร่วมมือในการปฏิบัติงานสูง และมีการปฏิบัติงานในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ยังเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการพยากรณ์การจำแนกกลุ่ม ตามระดับความสำเร็จในการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ

อรรถณี สุทธอนนท์ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของปัจจัยด้านทัศนคติ ความคิด ความอ่านและจิตใจของผู้ปฏิบัติ

(Dispositions or attitudes of implementators) ที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ทั้งในหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn: 1975) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษากระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยนำผลการศึกษาที่ได้ค้นพบ มาทำการวิเคราะห์และพัฒนาเป็นต้นแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ด้วยการพิจารณาถึงปัจจัยด้านทัศนคติ หรือความคิดความอ่านและจิตใจของผู้ปฏิบัติ (Dispositions or attitudes of implementators) ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกระดับผลของการนำนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานไปปฏิบัติให้ดีขึ้นต่อไป โดยการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผสมผสานกัน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวแปร ได้แก่

- ปัจจัยนโยบาย ด้านมาตรฐาน (Standards) และด้านทรัพยากร (Resources) ของนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก
- ปัจจัยการติดต่อ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ปัจจัยการบังคับ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ปัจจัยลักษณะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก
- ปัจจัยสภาพการเมือง มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคม มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ปัจจัยทัศนคติ ความคิดอ่าน และจิตใจของผู้ปฏิบัติ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โดยทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อการเกิดโอกาสที่ผู้ปฏิบัติจะนำนโยบายไปปฏิบัติมากขึ้น แต่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดโอกาสที่ผู้ปฏิบัติจะนำนโยบายไปปฏิบัติมากขึ้น ภายหลังควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้ว ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ในด้านมาตรฐาน และในด้านทรัพยากรของนโยบาย และปัจจัยลักษณะขององค์กรของผู้ปฏิบัติ

และจากผลการศึกษาวิจัยตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ในครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ปัจจัยทัศนคติ ความคิดอ่านและจิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Disposition or attitudes of implementors) เป็นปัจจัยที่มี

ความสำคัญมาก และมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนแรกๆ ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นช่วงแรกๆ ที่ผู้ปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การยอมรับที่จะปฏิบัติตามนโยบาย ทว่าในระยะเวลาต่อมา ปัจจัยทัศนคติ ความคิดอ่านและจิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อาจมีอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติลดลง เนื่องจากในระยะยาว ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยนโยบายในด้านมาตรฐานและทรัพยากร อาจมีความสำคัญมากขึ้น ในอันที่จะส่งผลต่อความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติมากขึ้นนั่นเอง

2.5 สารสำคัญเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child)

2.5.1 หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554 โดยมีนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรกข้อ 1.15 จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้แก่โรงเรียน โดยเริ่มทดลองดำเนินการในโรงเรียนนำร่องสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2555 ควบคู่กับการเร่งพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมตามหลักสูตรบรรจุลงในคอมพิวเตอร์พกพา รวมทั้งจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายตามมาตรฐานการให้บริการในสถานศึกษาที่กำหนดโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประชุมหรือ ทำการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับนโยบายของรัฐบาลก่อนที่จะดำเนินการจริง รวมทั้งรองรับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนับวันจะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมมากขึ้น การเข้าถึงเทคโนโลยีและแหล่งความรู้ต่างๆ จึงมีความสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งศึกษาค้นคว้าต่างๆ จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีสื่อการเรียนที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียนมากขึ้น การใช้หนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน จึงเห็นควรให้ผู้เรียนได้มีเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาใช้ในการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาเพื่อเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ ศึกษาผลของการใช้ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสิ่งที่มีผลต่อนักเรียนในการนำไปใช้ในห้องเรียน ทั้งนี้ได้จัดทำโครงการนำร่องการประยุกต์และบูรณาการคอมพิวเตอร์พกพา เพื่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐบาล โดยมอบหมายให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง สร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกระดับให้สามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์และเพิ่มคุณค่าให้เกิดขึ้น สามารถนำไปใช้ส่งเสริมศักยภาพด้านการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนนำร่อง โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ตุลาคม พ.ศ. 2554 – กันยายน พ.ศ. 2555 สำหรับโรงเรียนนำร่อง 5 โรงเรียน มีโรงเรียนต้นแบบ 1 โรง (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) และอีก 4 โรง

เป็นโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ภูมิภาค ๆ ละ 1 โรงเรียน โดยทดลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ซึ่งจัดเป็นตัวแทนของช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นละ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละประมาณ 40 – 50 คน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของโครงการ

สำหรับการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และการบริหารจัดการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ลงนามในสัญญาซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา กับบริษัท เลิร์นเจ็ท สโคป ไซแอนทีฟิค ดีเวลลอปเม้นต์ โดยได้ดำเนินการจนถึงการส่งมอบเครื่องจำนวน 2,000 เครื่อง สำหรับใช้ในการอบรมวิทยากรแกนนำในทุกพื้นที่ให้มีความพร้อมในการพัฒนาครู ที่จะนำสู่การส่งเสริมเด็กให้ใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ ในช่วงแรกเป็นการจัดซื้อ จำนวน 400,000 เครื่อง จะส่งมอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา หลังลงนามในสัญญา 60 วัน และจะมีการสั่งซื้อเพิ่มเติมในส่วนที่เหลือรวมทั้งเครื่องของครูต่อไป

2.5.2 วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ใช้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้
- (2) เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน และพร้อมเข้าสู่ความเป็นสากล
- (3) เพื่อพัฒนาเนื้อหาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมตามหลักสูตรลงในเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา รวมทั้งจัดทำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย

2.5.3 เป้าหมาย

- (1) จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ที่มีคุณภาพให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2555 ได้มีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เป็นเครื่องมือเสริมในการเรียนการสอนทุกคน ในระยะเริ่มแรก
- (2) จัดทำและพัฒนาเนื้อหาตามหลักสูตรบรรจุในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา
- (3) พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสถานศึกษาในสังกัดต่างๆ อย่างทั่วถึง

2.5.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 865,092 คน ในสถานศึกษาสังกัดต่างๆ
ดังนี้

(1) กระทรวงศึกษาธิการ	771,493 คน
(1.1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	584,368 คน
(1.2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	183,340 คน
(1.3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โรงเรียนสาธิต)	3,785 คน
(2) กระทรวงมหาดไทย	90,412 คน
(2.1) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	50,000 คน
(2.2) เมืองพัทยา	1,394 คน
(2.3) กทม.	39,001 คน
(3) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	39 คน
(4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน)	3,165 คน

2.5.5 ยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์

(1) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารและการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย 4 แผนงาน
ได้แก่

- (1.1) แผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 - (1.1.1) จัดทำข้อมูลจำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู และอุปกรณ์ประกอบ
จำแนกรายจังหวัดและรายสังกัด
 - (1.1.2) จัดทำพิกัดที่ชัดเจนของสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกจังหวัด ทุก
อำเภอ ทุกตำบลด้วยระบบ GIS
 - (1.1.3) จัดเตรียมและพัฒนาระบบเครือข่ายให้ทั่วถึงทุกสถานศึกษา

(1.2) แผนงานด้านการจัดหาและส่งมอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้

- (1.2.1) กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR)
- (1.2.2) จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ตามคุณลักษณะที่กำหนด
- (1.2.3) ตรวจสอบและส่งมอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา
- (1.2.4) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องคอมพิวเตอร์

พกพา

(1.3) แผนงานด้านการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(1.3.1) สำรวจร้านซ่อมอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และตัวแทนจำหน่ายที่ตั้งใกล้สถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเครือข่ายในการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(1.3.2) วางแผน ประสานงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้นักศึกษาบริการซ่อมให้สถานศึกษา

(1.3.3) จัดตั้งศูนย์ซ่อมเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และศูนย์การเรียนรู้ ICT ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(1.4) แผนงานด้านแผนและงบประมาณ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

- (1.4.1) จัดทำแผนการดำเนินงานรายเดือน
- (1.4.2) จัดทำข้อมูลงบประมาณรายชั้น รายระดับ รายจังหวัด
- (1.4.3) ขอดำเนินและเสนอแนะการบริหารงบประมาณเชิงนโยบาย

(2) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความเข้าใจ ประกอบด้วย 3 แผนงาน ได้แก่

(2.1) แผนงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(2.1.1) ดำเนินการจัดทำและพัฒนาเนื้อหาตามหลักสูตรในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ (e-content) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อบรรจุลงในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา โดยพิจารณาเนื้อหาสาระให้เหมาะสม

(2.2.2) ดำเนินการจัดทำและพัฒนาเนื้อหาตามหลักสูตรในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ (e-content) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – ประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อบรรจุลงในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(2.2.3) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม แต่ละวัย และตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

(2.2.4) ออกแบบและพัฒนาคู่มือเพื่อใช้ในการเรียนการสอนสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(2.2) แผนงานด้านพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(2.2.1) จัดฝึกอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแก่ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสถานศึกษาทุกสังกัด

(2.2.2) จัดฝึกอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เพื่อการสืบค้นและพัฒนาศักยภาพแก่ครูผู้สอนสาขาอื่นๆ ทุกระดับชั้นและทุกวิชา ของสถานศึกษาทุกสังกัด

(2.2.3) จัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ทุกสังกัด เพื่อการสนับสนุนการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมในการใช้งาน

(2.2.4) จัดอบรมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา และผู้ตรวจราชการกระทรวง ในการบริหารจัดการ สนับสนุน ซ่อมแซม และติดตามประเมินผล

(2.3) แผนงานด้านการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(2.3.1) จัดทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(2.3.2) จัดทำรายการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้แก่ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป โดยผ่านทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีโทรคมนาคม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

(2.3.3) บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาทางโทรศัพท์สายด่วน 1579 ของกระทรวงศึกษาธิการ และของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2.3.4) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

(2.4) แผนงานด้านการวิจัย นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(2.4.1) นิเทศและติดตามการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูผู้สอน

(2.4.2) สํารวจความเห็นเกี่ยวกับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(2.4.3) สรุปรประเมินผลและรายงานบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2.4.4) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยประสิทธิผลการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5.6 แผนการการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

(1) บริษัท เล็นเจ็น สโคป ไฮแอนทีฟิค ดีเวลลอปเม้นต์ ในฐานะผู้ผลิต จะแจ้งจำนวนและกำหนดการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในฐานะที่เป็นคู่สัญญา ซึ่งในสัญญาระบุเป็นสองงวด คือ งวดที่หนึ่ง ส่ง 2,000 เครื่องเพื่อตรวจสอบ และงวดที่สอง การส่ง 398,000 เครื่องที่ผลิตจริง ในทางปฏิบัติ ผู้ผลิตจะทยอยส่งสินค้า โดยจัดส่งมาทุกวันๆละประมาณ 8,000-12,000 เครื่อง โดยเริ่มจัดส่งตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2555 ซึ่งคาดว่าจะครบถ้วนประมาณ ต้นเดือนสิงหาคม 2555

(2) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแจ้งกำหนดการและจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ผู้ผลิตจะจัดส่งให้กระทรวงศึกษาธิการรับทราบ

(3) กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเพื่อนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ผ่านพิธีการศุลกากรที่สนามบินสุวรรณภูมิ

- (4) จัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปเก็บที่โกดังของบริษัทพีเอสดูมพ์ไทย ซึ่งเป็นผู้รับจ้างขนส่ง เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ว่าจ้างให้จัดส่ง เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ
- (5) กระทรวงศึกษาธิการแจ้งคณะกรรมการตรวจรับ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ให้มาดำเนินการตรวจรับ
- (6) คณะกรรมการตรวจรับดำเนินการตรวจรับ ซึ่งปกติแล้วผู้ผลิตจะทยอยจัดส่ง แต่คณะกรรมการตรวจรับจะรอให้ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาประมาณ 30,000-50,000 เครื่อง จึงจะมาดำเนินการตรวจรับ
- (7) คณะกรรมการตรวจรับส่งมอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ผ่านการตรวจรับให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยส่งมอบที่โกดังบริษัทพีเอสดูมพ์ไทย ที่บริเวณท่าเรือคลองเตย
- (8) บริษัทพีเอสดูมพ์ไทยขนส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ผ่านการตรวจรับจากส่วนกลางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยข้อกำหนดในสัญญากำหนดให้ส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามบัญชีจัดสรรภายใน 5 วัน นับจากวันที่ได้รับการส่งมอบ เนื่องจากผู้ผลิตทยอยส่งมอบ และคณะกรรมการตรวจรับทยอยตรวจรับ ผู้ขนส่งจึงทยอยจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาตามจำนวนที่ได้รับมอบในแต่ละงวด ซึ่งจะทยอยจัดส่งตามบัญชีจัดสรรให้เขตพื้นที่การศึกษาโดยจะเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อเขตไปเรื่อยๆ จนกว่าจะครบถ้วน
- (9) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับมอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาจากผู้ขนส่ง ตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจนับจำนวน
- (10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจกจ่ายเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้โรงเรียนทุกสังกัด (สพฐ. สช. สกอ.)
- (11) โรงเรียนตรวจนับจำนวนเครื่องและตรวจสอบสภาพเครื่อง (Factory Error) เพื่อดูความเรียบร้อยของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ได้รับก่อนที่จะนำกลับโรงเรียน หากได้รับเครื่องที่มีสภาพไม่เรียบร้อย ให้ขอเปลี่ยนเครื่องใหม่ทันที
- (12) โรงเรียนลงทะเบียนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ
- (13) โรงเรียนบันทึกข้อมูล Serial Number และ Mac Address โดยการนำบัญชีสำรวจรายชื่อนักเรียนที่สำรวจไว้แต่แรกมารอกข้อมูลเพิ่มเติม คือ หมายเลขเครื่อง (Serial Number)

และหมายเลขอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่าย WIFI (Mac Address) เพื่อให้รู้ว่าเครื่องหมายเลขใดแจกจ่ายให้กับนักเรียนคนใด

(14) การเปลี่ยนเครื่องในกรณีที่เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ได้รับมีสภาพไม่เรียบร้อยหรือเมื่อทดลองเปิดใช้เครื่องทำงานไม่ปกติ ให้โรงเรียนขอเปลี่ยนเครื่องใหม่ทันที

(15) เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่จะจัดส่งรอบแรกจะเริ่มจัดส่งในวันที่ 16 กรกฎาคม 2555 และจะทยอยจัดส่งไปเรื่อยๆ จนกว่าจะครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณวันที่ 10 สิงหาคม 2555 ทั้งนี้ การคาดคะเนจากการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาของผู้ผลิตและการตรวจรับของคณะกรรมการตรวจรับเท่าที่ผ่านมา หากมีการส่งมอบเครื่องได้ครั้งละประมาณ 40,000 เครื่อง การจัดส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเป็นไปตามแผนดังนี้

ตารางที่ 2 แผนการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับเขตพื้นที่การศึกษา

ส่งครั้งที่	จำนวนเครื่อง	เขตพื้นที่การศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวนเขตรวม
1	40,000	กระบี่ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ กำแพงเพชร	รวม 11 เขต
2	40,000	ขอนแก่น จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชัยภูมิ ชุมพร เชียงรายเขต 1	รวม 19 เขต
3	40,000	เชียงรายเขต 2-4 เชียงใหม่ ตรัง ตราด ตาก นครนายก นครปฐม นครพนมเขต 1	รวม 18 เขต
4	40,000	นครพนมเขต 2 นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ นนทบุรี	รวม 17 เขต
5	40,000	นราธิวาส น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี ปัตตานีเขต 1	รวม 17 เขต

ส่งครั้งที่	จำนวน เครื่อง	เขตพื้นที่การศึกษาที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวนเขตรวม
6	40,000	ปัตตานีเขต 2-3 พระนครศรีอยุธยา พระยา พังงา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ แพร่ ภูเก็ต มหาสารคามเขต 1-2	รวม 24 เขต
7	40,000	มหาสารคามเขต 3 มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ระนอง ระยอง ราชบุรี ลพบุรี	รวม 19 เขต
8	40,000	ลำปาง ลำพูน เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สงขลา สตูล	รวม 19 เขต
9	40,000	สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ เขต 1-2	รวม 19 เขต
10	39,800	สุรินทร์เขต 3 หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างทอง อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี อุบลราชธานี	รวม 20 เขต

ตารางที่ 3 บัญชีจัดสรร Tablet ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัด สพฐ. สช. และ สกอ. ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2555

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
1	กระบี่ เขต -	2,880	1,296	-	4,176
2	กรุงเทพมหานคร เขต 1	1,982	12,992	1,314	16,288
3	กาญจนบุรี เขต 1	1,664	624	-	2,288
4	กาญจนบุรี เขต 2	1,152	288	-	1,440
5	กาญจนบุรี เขต 3	1,488	64	-	1,552
6	กาญจนบุรี เขต 4	1,008	-	-	1,008
7	กาฬสินธุ์ เขต 1	1,552	432	-	1,984
8	กาฬสินธุ์ เขต 2	1,296	464	-	1,760
9	กาฬสินธุ์ เขต 3	1,824	320	-	2,144
10	กำแพงเพชร เขต 1	2,048	640	-	2,688
11	กำแพงเพชร เขต 2	1,488	656	-	2,144
12	ขอนแก่น เขต 1	1,559	896	297	2,752
13	ขอนแก่น เขต 2	1,328	336	-	1,664
14	ขอนแก่น เขต 3	1,120	336	-	1,456
15	ขอนแก่น เขต 4	1,344	400	-	1,744
16	ขอนแก่น เขต 5	2,224	480	-	2,704
17	จันทบุรี เขต 1	1,184	816	-	2,000
18	จันทบุรี เขต 2	1,296	176	-	1,472
19	ฉะเชิงเทรา เขต 1	1,955	560	45	2,560
20	ฉะเชิงเทรา เขต 2	1,664	224	-	1,888

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
21	ชลบุรี เขต 1	1,564	1,584	164	3,312
22	ชลบุรี เขต 2	1,424	320	-	1,744
23	ชลบุรี เขต 3	2,160	2,736	-	4,896
24	ชัยนาท เขต -	1,440	208	-	1,648
25	ชัยภูมิ เขต 1	2,096	336	-	2,432
26	ชัยภูมิ เขต 2	2,240	288	-	2,528
27	ชัยภูมิ เขต 3	1,616	160	-	1,776
28	ชุมพร เขต 1	1,440	512	-	1,952
29	ชุมพร เขต 2	1,344	208	-	1,552
30	เชียงราย เขต 1	1,398	304	90	1,792
31	เชียงราย เขต 2	1,680	288	-	1,968
32	เชียงราย เขต 3	2,272	448	-	2,720
33	เชียงราย เขต 4	1,264	352	-	1,616
34	เชียงใหม่ เขต 1	1,426	1,776	62	3,264
35	เชียงใหม่ เขต 2	1,536	192	-	1,728
36	เชียงใหม่ เขต 3	3,184	432	-	3,616
37	เชียงใหม่ เขต 4	1,008	320	-	1,328
38	เชียงใหม่ เขต 5	971	5	-	976
39	เชียงใหม่ เขต 6	880	112	-	992
40	ตรัง เขต 1	1,488	1,072	-	2,560
41	ตรัง เขต 2	1,664	624	-	2,288
42	ตราด เขต -	1,504	240	-	1,744

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
43	ตาก เขต 1	992	304	-	1,296
44	ตาก เขต 2	3,296	400	-	3,696
45	นครนายก เขต -	1,296	240	-	1,536
46	นครปฐม เขต 1	2,145	656	191	2,992
47	นครปฐม เขต 2	1,856	1,056	-	2,912
48	นครพนม เขต 1	2,480	240	-	2,720
49	นครพนม เขต 2	2,016	48	-	2,064
50	นครราชสีมา เขต 1	2,554	976	86	3,616
51	นครราชสีมา เขต 2	1,744	352	-	2,096
52	นครราชสีมา เขต 3	1,696	304	-	2,000
53	นครราชสีมา เขต 4	1,824	1,056	-	2,880
54	นครราชสีมา เขต 5	1,728	288	-	2,016
55	นครราชสีมา เขต 6	1,248	224	-	1,472
56	นครราชสีมา เขต 7	2,256	96	-	2,352
57	นครศรีธรรมราช เขต 1	1,380	752	92	2,224
58	นครศรีธรรมราช เขต 2	2,352	976	-	3,328
59	นครศรีธรรมราช เขต 3	1,872	560	-	2,432
60	นครศรีธรรมราช เขต 4	1,744	224	-	1,968
61	นครสวรรค์ เขต 1	1,383	944	41	2,368
62	นครสวรรค์ เขต 2	1,392	144	-	1,536
63	นครสวรรค์ เขต 3	1,488	640	-	2,128
64	นนทบุรี เขต 1	1,152	496	-	1,648

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
65	นนทบุรี เขต 2	1,376	2,448	-	3,824
66	นราธิวาส เขต 1	2,224	656	-	2,880
67	นราธิวาส เขต 2	2,336	240	-	2,576
68	นราธิวาส เขต 3	1,504	192	-	1,696
69	น่าน เขต 1	1,248	288	-	1,536
70	น่าน เขต 2	1,184	16	-	1,200
71	บึงกาฬ เขต -	2,608	432	-	3,040
72	บุรีรัมย์ เขต 1	2,154	432	54	2,640
73	บุรีรัมย์ เขต 2	2,752	112	-	2,864
74	บุรีรัมย์ เขต 3	2,576	496	-	3,072
75	บุรีรัมย์ เขต 4	1,824	96	-	1,920
76	ปทุมธานี เขต 1	2,311	816	73	3,200
77	ปทุมธานี เขต 2	1,568	1,808	-	3,376
78	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	1,520	288	-	1,808
79	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	912	928	-	1,840
80	ปราจีนบุรี เขต 1	1,152	704	-	1,856
81	ปราจีนบุรี เขต 2	896	560	-	1,456
82	ปัตตานี เขต 1	2,267	864	101	3,232
83	ปัตตานี เขต 2	1,488	560	-	2,048
84	ปัตตานี เขต 3	912	416	-	1,328
85	พระนครศรีอยุธยา เขต 1	2,127	496	65	2,688
86	พระนครศรีอยุธยา เขต 2	1,520	736	-	2,256

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
87	พะเยา เขต 1	656	336	-	992
88	พะเยา เขต 2	1,040	176	-	1,216
89	พังงา เขต -	1,632	368	-	2,000
90	พัทลุง เขต 1	1,120	416	-	1,536
91	พัทลุง เขต 2	1,312	208	-	1,520
92	พิจิตร เขต 1	1,216	432	-	1,648
93	พิจิตร เขต 2	1,120	288	-	1,408
94	พิษณุโลก เขต 1	1,434	800	70	2,304
95	พิษณุโลก เขต 2	1,171	29	-	1,200
96	พิษณุโลก เขต 3	1,312	112	-	1,424
97	เพชรบุรี เขต 1	912	624	-	1,536
98	เพชรบุรี เขต 2	1,024	48	-	1,072
99	เพชรบูรณ์ เขต 1	1,296	512	-	1,808
100	เพชรบูรณ์ เขต 2	1,200	688	-	1,888
101	เพชรบูรณ์ เขต 3	1,712	752	-	2,464
102	แพร่ เขต 1	880	320	-	1,200
103	แพร่ เขต 2	672	176	-	848
104	ภูเก็ต เขต -	1,104	928	-	2,032
105	มหาสารคาม เขต 1	1,665	256	175	2,096
106	มหาสารคาม เขต 2	1,664	336	-	2,000
107	มหาสารคาม เขต 3	1,152	160	-	1,312
108	มุกดาหาร เขต -	1,968	192	-	2,160

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
109	แม่ฮ่องสอน เขต 1	1,024	80	-	1,104
110	แม่ฮ่องสอน เขต 2	992	48	-	1,040
111	ยโสธร เขต 1	1,232	112	-	1,344
112	ยโสธร เขต 2	1,216	176	-	1,392
113	ยะลา เขต 1	1,872	816	-	2,688
114	ยะลา เขต 2	1,360	352	-	1,712
115	ยะลา เขต 3	624	240	-	864
116	ร้อยเอ็ด เขต 1	1,728	304	-	2,032
117	ร้อยเอ็ด เขต 2	2,560	240	-	2,800
118	ร้อยเอ็ด เขต 3	1,808	272	16	2,096
119	ระนอง เขต -	1,184	272	-	1,456
120	ระยอง เขต 1	2,768	1,168	-	3,936
121	ระยอง เขต 2	1,296	96	-	1,392
122	ราชบุรี เขต 1	2,272	464	-	2,736
123	ราชบุรี เขต 2	1,632	1,440	-	3,072
124	ลพบุรี เขต 1	1,552	704	-	2,256
125	ลพบุรี เขต 2	1,440	784	-	2,224
126	ลำปาง เขต 1	1,120	736	-	1,856
127	ลำปาง เขต 2	784	192	-	976
128	ลำปาง เขต 3	486	10	-	496
129	ลำพูน เขต 1	800	480	-	1,280
130	ลำพูน เขต 2	672	112	-	784

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
131	เลย เขต 1	1,381	320	43	1,744
132	เลย เขต 2	1,312	416	-	1,728
133	เลย เขต 3	528	16	-	544
134	ศรีสะเกษ เขต 1	2,352	384	-	2,736
135	ศรีสะเกษ เขต 2	1,424	224	-	1,648
136	ศรีสะเกษ เขต 3	2,016	80	-	2,096
137	ศรีสะเกษ เขต 4	2,320	288	-	2,608
138	สกลนคร เขต 1	2,368	256	-	2,624
139	สกลนคร เขต 2	2,384	592	-	2,976
140	สกลนคร เขต 3	1,968	80	-	2,048
141	สงขลา เขต 1	1,764	816	76	2,656
142	สงขลา เขต 2	1,632	2,496	-	4,128
143	สงขลา เขต 3	2,896	1,312	-	4,208
144	สตูล เขต -	1,648	960	-	2,608
145	สมุทรปราการ เขต 1	2,368	2,816	-	5,184
146	สมุทรปราการ เขต 2	1,840	816	-	2,656
147	สมุทรสงคราม เขต -	752	256	-	1,008
148	สมุทรสาคร เขต -	2,544	752	-	3,296
149	สระแก้ว เขต 1	1,744	128	-	1,872
150	สระแก้ว เขต 2	1,376	352	-	1,728
151	สระบุรี เขต 1	1,280	512	-	1,792
152	สระบุรี เขต 2	1,472	464	-	1,936

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
153	สิงห์บุรี เขต -	976	336	-	1,312
154	สุโขทัย เขต 1	1,344	112	-	1,456
155	สุโขทัย เขต 2	1,360	96	-	1,456
156	สุพรรณบุรี เขต 1	1,408	256	-	1,664
157	สุพรรณบุรี เขต 2	1,472	496	-	1,968
158	สุพรรณบุรี เขต 3	1,216	144	-	1,360
159	สุราษฎร์ธานี เขต 1	1,568	1,328	-	2,896
160	สุราษฎร์ธานี เขต 2	1,856	576	-	2,432
161	สุราษฎร์ธานี เขต 3	1,616	672	-	2,288
162	สุรินทร์ เขต 1	3,538	128	30	3,696
163	สุรินทร์ เขต 2	1,920	32	-	1,952
164	สุรินทร์ เขต 3	3,136	-	-	3,136
165	หนองคาย เขต 1	1,520	320	-	1,840
166	หนองคาย เขต 2	1,008	112	-	1,120
167	หนองบัวลำภู เขต 1	1,728	224	-	1,952
168	หนองบัวลำภู เขต 2	1,168	80	-	1,248
169	อ่างทอง เขต -	1,280	160	-	1,440
170	อำนาจเจริญ เขต -	2,048	208	-	2,256
171	อุดรธานี เขต 1	2,608	864	-	3,472
172	อุดรธานี เขต 2	1,648	400	-	2,048
173	อุดรธานี เขต 3	2,000	224	-	2,224
174	อุดรธานี เขต 4	1,520	192	-	1,712

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา	จัดให้ สพฐ. (เครื่อง)	จัดให้ สช. (เครื่อง)	จัดให้ สกอ. (เครื่อง)	จำนวน เครื่อง สะสม (เครื่อง)
175	อุดรดิตถ์ เขต 1	1,305	224	183	1,712
176	อุดรดิตถ์ เขต 2	560	96	-	656
177	อุทัยธานี เขต 1	544	112	-	656
178	อุทัยธานี เขต 2	1,216	128	-	1,344
179	อุบลราชธานี เขต 1	2,304	704	-	3,008
180	อุบลราชธานี เขต 2	1,856	400	-	2,256
181	อุบลราชธานี เขต 3	2,016	112	-	2,128
182	อุบลราชธานี เขต 4	1,072	256	-	1,328
183	อุบลราชธานี เขต 5	2,864	336	-	3,200
	รวมทั้งสิ้น	294,736	99,996	3,268	398,000

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอา นโยบายไปปฏิบัติ ในนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) โดยจะใช้กรณีศึกษาคือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาทุกสังกัดในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้จะมุ่งศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและ นักวิชาการไทยเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติสำหรับการ ศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้ การสัมภาษณ์เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่เลือกใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูล ทุติยภูมิ (Secondary Source Data) ซึ่งจะเป็นข้อมูลจากเอกสาร คือ การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดและ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย

3.1.1 ศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975)

3.1.2 ศึกษาตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions between Factor Model) ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ เอ็ดเวิร์ดส์ (George C. Edwards, 1980)

3.1.3 ศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ พอล ซาบาเตียร์ และ เดเนียล แมซมานเนียน (Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980)

3.1.4 ศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แฮมเบิลตัน (Hambleton, 1983)

3.1.5 ศึกษาตัวแบบเชิงบูรณาการ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ศ.ดร.วรเดช จันทรศร (2552)

3.1.6 งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อมูลส่วนที่สอง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source Data) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติจากการสังเคราะห์ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้ง 5 ท่าน มากำหนดเป็นแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการหาระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร (Population) ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ

3.2.1.1 ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child)

3.2.1.2 โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในทุกสังกัด ที่จะนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) ไปปฏิบัติ จำนวน 877 โรงเรียน และมีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 2,161 ห้อง ซึ่งประกอบไปด้วย

- โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน มีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 125 ห้อง

- โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจำนวน 399 โรงเรียน มีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 863 ห้อง

- โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน มีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 22 ห้อง

- โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 โรงเรียน มีครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวม 1151 ห้อง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างดังนี้

3.2.2.1 วิธีการเลือกตัวอย่างตามเป้าประสงค์หรือตามดุลยพินิจ (Judgmental Sampling) สำหรับประชากรในกลุ่มแรก ซึ่งจะเลือกตัวอย่างโดยใช้ดุลยพินิจส่วนตัวของผู้วิจัย เนื่องจากต้องการข้อมูลเฉพาะเจาะจงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการกำหนดนโยบาย จึงจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจที่จะเลือกผู้ที่จะให้ข้อมูลได้ตรงประเด็นและถูกต้องมากที่สุด

3.2.2.2 วิธีการเลือกตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยจะนำเอาหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมาเป็นกลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

- (1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- (2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (3) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
- (4) กรุงเทพมหานคร

โดยผู้วิจัยจะทำการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มโรงเรียนจากแต่ละหน่วยงานทั้ง 4 หน่วยงาน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและครอบคลุม ไม่กระจุกตัวอยู่ในประชากรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อีกทั้งถ้าหากผลการวิจัยมีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ก็จะสามารถแสดงผลออกมาได้อย่างชัดเจน

ทั้งนี้ในส่วน of ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรตามสูตรของ Taro Yamane สำหรับประชากรในกลุ่มที่สอง โดยคำนวณจากระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 ซึ่งจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

E แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05

ดังนั้น เมื่อนำมาคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ข้างต้น จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{2,161}{1 + 2,161 (0.05)^2} \\ &= 337 \end{aligned}$$

3.3 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลในภาคสนาม (Field Research) ได้แก่ การใช้เครื่องมือร่วมกัน ดังนี้

3.3.1 การสัมภาษณ์ (Interview) จะใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากการอาศัยทฤษฎี แนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สังเคราะห์ได้ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กับกลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.3.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามจากการอาศัยทฤษฎี แนวคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สังเคราะห์ได้ ซึ่งจะใช้สำหรับกลุ่มครู/อาจารย์ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed ended) ผสมกับคำถามปลายเปิด (open ended) ซึ่งจะจำแนกเป็นข้อตามตัวแปร โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายวิชาที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรอิสระหรือปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และตัวแปรตามคือ การปฏิบัติตามนโยบายการ

จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยกำหนดให้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่าตามแบบ Likert scale ที่มี 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน
ทั้งสิ้น 44 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงการกำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถาม

ระดับความเห็น	ระดับคะแนนของคำถาม	
	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	4	1
เห็นด้วยมาก	3	2
เห็นด้วยน้อย	2	3
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	4

ทั้งนี้ การแปลความหมายค่าของคะแนนเฉลี่ย ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 1-4
คะแนน โดยจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.75 หมายถึง ระดับความเห็นน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.76 – 2.50 หมายถึง ระดับความเห็นน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.25 หมายถึง ระดับความเห็นมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.26 – 4.00 หมายถึง ระดับความเห็นมากที่สุด

ซึ่งกำหนดโดยการใช้สูตร ช่วงความกว้างของข้อมูลในแต่ละชั้น นั่นคือ

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{3} \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

สำหรับการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน ดังนี้

ชุดที่ 1 จะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้เก็บข้อมูลจากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เป็นสัมภาษณ์ที่เน้นเรื่องการติดต่อสื่อสารในการมอบนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติ รวมไปถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย งบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ลักษณะองค์การของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบาย ลักษณะกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย ภาวะผู้นำ และการปฏิบัติตามนโยบาย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ

ชุดที่ 2 จะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ จะเป็นสัมภาษณ์โดยเน้นในเรื่องของภาวะผู้นำที่จะผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ครู/อาจารย์ในฐานะผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้ รวมไปถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย การติดต่อสื่อสารในการมอบนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติ งบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ลักษณะองค์การของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบาย ลักษณะกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบาย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ

ชุดที่ 3 จะเป็นแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลจากครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ในฐานะเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเป็นการสอบถามถึงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ สอบถามถึงความเห็นต่อปัจจัยต่างๆ อันประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยด้านการปฏิบัติตามนโยบาย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ทั้งนี้จะเน้นในเรื่องของความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติ เป็นประเด็นสำคัญ

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการ อันนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อนำไปศึกษาในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการแยกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ประเภท

3.4.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 8 ปัจจัย ได้แก่

- 3.5.1.1 ปัจจัยด้านนโยบาย
- 3.5.1.2 ปัจจัยด้านการสื่อสาร
- 3.5.1.3 ปัจจัยด้านทรัพยากร
- 3.5.1.4 ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ
- 3.5.1.5 ปัจจัยภายนอก
- 3.5.1.6 ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ
- 3.5.1.7 ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย
- 3.5.1.8 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

3.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การปฏิบัติตามนโยบายของผู้ที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะวัดจากลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการนำเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) ไปปฏิบัติ

เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แล้ว ผู้วิจัยก็จะนำเอาตัวแปรข้างต้นมากำหนดเป็นตัวแปรย่อยที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปกำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งสามารถกำหนดตัวแปรย่อยจากตัวแปรได้ดังต่อไปนี้

- (1) **ปัจจัยด้านนโยบาย** ประกอบด้วย 1 ตัวแปรย่อย
 - (1.1) ความชัดเจนและที่มาของนโยบาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย และขั้นตอนในการปฏิบัติของนโยบาย
- (2) **ปัจจัยด้านการสื่อสาร** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (2.1) ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - (2.2) ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร

- (3) **ปัจจัยด้านทรัพยากร** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (3.1) งบประมาณ
 - (3.2) จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์
- (4) **ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (4.1) โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร
 - (4.2) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
- (5) **ปัจจัยภายนอก** ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย
 - (5.1) สภาพการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ
 - (5.2) สภาพเศรษฐกิจ
 - (5.3) สภาพสังคม
- (6) **ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (6.1) ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - (6.2) ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- (7) **ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (7.1) อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร
 - (7.2) ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
- (8) **ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (8.1) ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน
 - (8.2) การสนับสนุนของผู้บริหาร
- (9) **การปฏิบัติตามนโยบาย** ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย
 - (9.1) ความสามารถในการปฏิบัติ
 - (9.2) อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ

ตารางที่ 5 แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสัมภาษณ์ข้าราชการและเจ้าหน้าที่
กระทรวงศึกษาธิการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์
พกพา

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อและข้อ ในแบบสอบถาม
1. <u>ปัจจัยด้านนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 1 ตัวแปรย่อย	
1.1 ความชัดเจนและที่มาของนโยบาย วัตถุประสงค์ของ นโยบาย และขั้นตอนในการปฏิบัติของนโยบาย	หัวข้อ 2.1 ข้อ 1-2
2. <u>ปัจจัยด้านการสื่อสาร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
2.1 ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	หัวข้อ 2.2 ข้อ 3-6
2.2 ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	หัวข้อ 2.2 ข้อ 7
3. <u>ปัจจัยด้านทรัพยากร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
3.1 งบประมาณ	หัวข้อ 2.3 ข้อ 8
3.2 จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์	หัวข้อ 2.3 ข้อ 9-12
4. <u>ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
4.1 โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร	หัวข้อ 2.4 ข้อ 13-16
4.2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	หัวข้อ 2.4 ข้อ 17-18
5. <u>ปัจจัยภายนอก</u>	
ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย	
5.1 สภาพการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมืองและ ข้าราชการประจำ	หัวข้อ 2.5 ข้อ 19-21
5.2 สภาพเศรษฐกิจ	หัวข้อ 2.5 ข้อ 22-23
5.3 สภาพสังคม	หัวข้อ 2.5 ข้อ 24-25

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อและข้อ ในแบบสอบถาม
6. <u>ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
6.1 ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	หัวข้อ 2.6 ข้อ 26-28
6.2 ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	หัวข้อ 2.6 ข้อ 29-30
7. <u>ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
7.1 อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร	หัวข้อ 2.7 ข้อ 31
7.2 ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง	หัวข้อ 2.7 ข้อ 32
8. <u>ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
8.1 ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน	หัวข้อ 2.8 ข้อ 33-34
8.2 การสนับสนุนของผู้บริหาร	หัวข้อ 2.8 ข้อ 35-37
9. <u>การปฏิบัติตามนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
9.1 ความสามารถในการปฏิบัติ	หัวข้อ 2.9 ข้อ 38-44
9.2 อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ	ส่วนที่ 3 ข้อ 2

ตารางที่ 6 แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อในแบบสัมภาษณ์
1. <u>ปัจจัยด้านนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 1 ตัวแปรย่อย	
1.1 ความชัดเจนและที่มาของนโยบาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย และขั้นตอนในการปฏิบัติของนโยบาย	1-2
2. <u>ปัจจัยด้านการสื่อสาร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
2.1 ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3
2.2 ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	4
3. <u>ปัจจัยด้านทรัพยากร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
3.1 งบประมาณ	5
3.2 จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์	6
4. <u>ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
4.1 โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร	7
4.2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	8-9
5. <u>ปัจจัยภายนอก</u>	
ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย	
5.1 สภาพการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ	10-11
5.2 สภาพเศรษฐกิจ	12
5.3 สภาพสังคม	13

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อในแบบ สัมภาษณ์
6. <u>ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
6.1 ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	14
6.2 ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	15
7. <u>ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
7.1 อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร	16
7.2 ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง	17
8. <u>ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
8.1 ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน	18
8.2 การสนับสนุนของผู้บริหาร	19
9. <u>การปฏิบัติตามนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
9.1 ความสามารถในการปฏิบัติ	20-22
9.2 อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ	ส่วนที่ 3 ข้อ 1-3

ตารางที่ 7 แสดงตัวแปรและหมายเลขข้อในแบบสอบถามสำหรับครู/อาจารย์ที่ปฏิบัติงาน
เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อในแบบ สัมภาษณ์
1. <u>ปัจจัยด้านนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 1 ตัวแปรย่อย	
1.1 ความชัดเจนและที่มาของนโยบาย วัตถุประสงค์ของ นโยบาย และขั้นตอนในการปฏิบัติของนโยบาย	1-2
2. <u>ปัจจัยด้านการสื่อสาร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
2.1 ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3-4
2.2 ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	5
3. <u>ปัจจัยด้านทรัพยากร</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
3.1 งบประมาณ	6
3.2 จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์	7
4. <u>ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
4.1 โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร	8-9
4.2 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไป ปฏิบัติ	10
5. <u>ปัจจัยภายนอก</u>	
ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย	
5.1 สภาพการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ	11-12
5.2 สภาพเศรษฐกิจ	13
5.3 สภาพสังคม	14

ตัวแปร	หมายเลขหัวข้อในแบบ สัมภาษณ์
6. <u>ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
6.1 ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	15-16
6.2 ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	17
7. <u>ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
7.1 อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร	18
7.2 ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง	19
8. <u>ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
8.1 ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน	20
8.2 การสนับสนุนของผู้บริหาร	20
9. <u>การปฏิบัติตามนโยบาย</u>	
ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย	
9.1 ความสามารถในการปฏิบัติ	21-22
9.2 อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ	ส่วนที่ 3 ข้อ 1-3

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การสำรวจเอกสารรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการสังเคราะห์ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมไปถึงรายงานการวิจัย บทความ วิทยานิพนธ์ ที่มีผู้ที่ศึกษาเอาไว้ แล้วจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดที่รวมรวบปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังรวบรวมเอกสาร หนังสือราชการที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงศึกษาธิการ สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ ข้อมูลในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์จริง และนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.5.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ในรูปแบบการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งกำหนดจากกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์จากตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตจากภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสัมภาษณ์ในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามนโยบาย คือ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในระดับปฏิบัติ ด้วยตนเอง และในส่วนของหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/อาจารย์ที่ใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอน ด้วยตนเอง รวมทั้งการส่งแบบสอบถามทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแตกต่างกันออกไปตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง (ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และชุดที่ 3 สำหรับสอบถามครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักการวิเคราะห์ดังนี้

3.6.1 การใช้หลักการวิเคราะห์เชิงตรรกะ (Analysis induction) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

3.6.2 การใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อันได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการใช้ตารางและแผนภูมิสำหรับแสดงคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3 การใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งประกอบด้วย

3.6.3.1 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของทุกปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ เพื่อบอกระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

3.6.3.2 การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ (One Tablet per Child) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

3.7 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการทดสอบความแม่นยำ (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ก่อนลงมือเก็บข้อมูลภาคสนามจริง ดังนี้

3.7.1 การทดสอบความแม่นยำ (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่มีประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนไปปฏิบัติ นำเสนอต่อนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ นั่นคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี ดร.ปริญญา ทูมส์ท่าน และ ดร.บัณฑิต ไซติวิทยะกุล เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบความแม่นยำเชิงเนื้อหา เพื่อให้ตรงประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวัดข้อมูลในการศึกษาวิจัย

3.7.2 การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ สอบถาม ครู/อาจารย์ ที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ในฐานะผู้นำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวัดความคงที่ภายใน โดยการคำนวณแบบหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha) ซึ่งเป็นการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์โดยเฉลี่ย และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายชื่อของระดับความคิดเห็น ทั้งนี้ คำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8596

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนั้น จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรเพศ

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 และเพศชายมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	33	18.3
หญิง	147	81.7
รวม	180	100.0

ตัวแปรอายุ

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41 ปี – 45 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมาจะอยู่ในช่วง 36 ปี – 40 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18.9 และในช่วง 46 ปี – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	3	1.7
26 ปี - 30 ปี	8	4.4
31 ปี – 35 ปี	29	16.1
36 ปี - 40 ปี	34	18.9
41 ปี - 45 ปี	35	19.4
46 ปี - 50 ปี	33	18.3
51 ปี -55 ปี	27	15.0
56 ปี - 60 ปี	10	5.6
60 ปีขึ้นไป	1	0.6
รวม	180	100.0

ตัวแปรระดับการศึกษา

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 11.1 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	1.7
ปริญญาตรี	157	87.2
ปริญญาโท	20	11.1
ปริญญาเอก	-	-
	180	100.0

ตัวแปรวิชาที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรวิชาที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 โดยมีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 รองลงมาคือ ศึกษาศาสตร์ โดยมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 วิชาสังคมศึกษา โดยมีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 วิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีจำนวน 74 คิดเป็นร้อยละ 41.1 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิชาที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน

วิชา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
คณิตศาสตร์	145	80.4	2
ภาษาไทย	149	82.8	1
ภาษาอังกฤษ	74	41.1	5
วิทยาศาสตร์	108	60.0	4
สังคมศึกษา	136	75.6	3

4.1.2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

หลังจากที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำเอาผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และกรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ มาขยายผลสร้างเป็นแบบสอบถามขึ้น เพื่อที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ทั้ง 8 ปัจจัย อันประกอบไปด้วย ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ รวมไปถึงตัวแปรตาม นั่นคือ ปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็นปัจจัยนโยบาย

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับความเห็น
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. ท่านทราบที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างชัดเจน	31	17.22	122	67.78	24	13.33	3	1.67	3.01	0.61	มาก
2. ท่านทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างชัดเจน	19	10.56	119	66.11	40	22.22	2	1.11	2.86	0.60	มาก
									2.93	0.52	มาก

ปัจจัยนโยบาย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยนโยบาย โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รวมไปถึงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น **ปัจจัยการสื่อสาร**

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
3. ท่านทราบคำสั่งและข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางจดหมายราชการหรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ	33	18.33	110	61.11	30	16.67	7	3.89	2.94	0.71	มาก
4. ท่านทราบคำสั่งและข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางโทรศัพท์หรือจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ	17	9.44	100	55.56	52	28.89	11	6.11	2.68	0.73	มาก
5. ท่านทราบข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ การจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางจดหมายราชการหรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ	21	11.67	109	60.56	40	22.22	10	5.56	2.78	0.72	มาก

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น	
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
6. ท่านทราบข่าวสารจากกระทรวง ศึกษาธิการ เกี่ยวกับ การจัด ฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางโทรศัพท์หรือจาก สื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ	9	5.00	80	44.44	80	44.44	11	6.11	2.48	0.69	มาก	
7. ท่านคิดว่าในปัจจุบันข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ สามารถ ตอบข้อสงสัยและให้ แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับกรณีปัญหา ต่างๆ ของการปฏิบัติตามนโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่าง ชัดเจน	23	12.78	101	56.11	49	27.22	7	3.89	2.78	0.71	มาก	
									ภาพรวม	2.73	0.59	มาก

ปัจจัยการสื่อสาร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยการสื่อสาร โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 2 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 3 - ข้อที่ 6 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบคำสั่งและข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยทางจดหมายราชการ หรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 มีความคิดเห็น “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบคำสั่งและข่าวสารจาก

กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยทางโทรศัพท์หรือจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 มีความคิดเห็น “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบข่าวสารจากกระทรวง ศึกษาธิการ เกี่ยวกับ การจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยทางจดหมายราชการหรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และมีความคิดเห็น “เห็นด้วยมาก” ต่อการทราบข่าวสารจากกระทรวง ศึกษาธิการ เกี่ยวกับ การจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยทางโทรศัพท์หรือจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 7 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถ ตอบข้อสงสัยและให้แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับกรณีปัญหาต่างๆ ของการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา อย่างชัดเจน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น **ปัจจัยทรัพยากร**

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
8. โรงเรียนของท่าน ได้รับการ สนับสนุนด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ครู/อาจารย์ ในการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	39	21.67	87	48.33	45	25.00	9	5.00	2.87	0.81	มาก
9. โรงเรียนของท่าน ได้รับ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ที่เพียงพอกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน	118	65.56	60	33.33	2	1.11	0	0.00	3.64	0.50	มากที่สุด
10. โรงเรียนของท่าน ได้รับ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) สำหรับครู/อาจารย์ ผู้สอน	9	5.00	21	11.67	71	39.44	79	43.89	1.78	0.84	น้อย
11. โรงเรียนของท่าน ได้รับการ สนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ที่ไม่มีคุณภาพ (ไม่สามารถใช้งานได้)	7	3.89	41	22.78	80	44.44	52	28.89	2.02	0.82	น้อย
12. โรงเรียนของท่าน ได้รับการ ติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการศึกษา	16	8.89	53	29.44	68	37.78	43	23.89	2.23	0.92	น้อย
									2.51	0.36	มาก

ปัจจัยทรัพยากร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยทรัพยากร โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 3 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “งบประมาณ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 8 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการฝึกอบรม ครู/อาจารย์ ในการใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 9 - ข้อที่ 12 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ต่อการได้รับคอมพิวเตอร์พกพาที่เพียงพอแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 แต่อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ต่อการได้รับคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับครู/อาจารย์ ผู้สอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ต่อการได้รับการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ไม่มีคุณภาพ (ไม่สามารถใช้งานได้) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ต่อการได้รับการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น ปัจจัยลักษณะองค์การ

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
13. ท่านคิดว่าโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	12	6.67	96	53.33	63	35.00	9	5.00	2.62	0.69	มาก
14. ท่านคิดว่าโครงสร้างองค์กร (โรงเรียน) ของท่าน เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	11	6.11	44	24.44	75	41.67	50	27.78	2.09	0.87	น้อย
15. โรงเรียนของท่านมีหน่วยงานเฉพาะ ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	22	12.22	67	37.22	51	28.33	40	22.22	2.39	0.97	น้อย
16. โรงเรียนของท่านมี ครู/อาจารย์ ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้แก่นักเรียนในจำนวนที่เพียงพอและมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	10	5.56	65	36.11	76	42.22	29	16.11	2.31	0.81	น้อย

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
17. โรงเรียนของท่าน มักมีปัญหา หรือมีการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยหรือคำแนะนำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกระทรวง ศึกษาธิการ ในเรื่องวิธีปฏิบัติหรือการดำเนินการตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	1	0.56	28	15.56	104	57.78	47	26.11	1.91	0.66	น้อย
18. โรงเรียนของท่าน มีการสื่อสารให้ ครู/อาจารย์ในโรงเรียน ทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	38	21.11	96	53.33	40	22.22	6	3.33	2.92	0.75	มาก
	ภาพรวม								2.37	0.39	น้อย

ปัจจัยลักษณะองค์การ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยลักษณะองค์การ โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 4 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 13 - ข้อที่ 16 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 แต่อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ว่าโครงสร้างองค์การ (โรงเรียน) ของท่าน เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย”

ว่าโรงเรียนมีหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ว่าโรงเรียนมี ครู/อาจารย์ ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ให้แก่นักเรียนในจำนวนที่เพียงพอและมีความรู้ความสามารถเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 17 - ข้อที่ 18 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ต่อการมีปัญหาหรือมีการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยหรือคำแนะนำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกระทรวง ศึกษาธิการ ในเรื่องวิธีปฏิบัติหรือการดำเนินการตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แต่อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการที่โรงเรียนมีการสื่อสารให้ครู/อาจารย์ในโรงเรียนทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น ปัจจัยภายนอก

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
19. ท่านคิดว่า วิกฤตการณ์ทางการเมือง เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในโรงเรียนของท่าน	45	25.00	68	37.78	38	21.11	29	16.11	2.72	1.02	มาก
20. ท่านคิดว่า การเปลี่ยนแปลงตัวรัฐมนตรี ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของหลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	33	18.33	58	32.22	68	37.78	21	11.67	2.57	0.92	มาก
21. ท่านคิดว่า การแต่งตั้งข้าราชการประจำ ที่เกี่ยวข้องของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มีผล ต่อการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติ	14	7.78	56	31.11	72	40.00	38	21.11	2.26	0.88	น้อย
22. ท่านคิดว่า สภาพทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน	28	15.56	73	40.56	61	33.89	18	10.00	2.62	0.87	มาก

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
23. ท่านคิดว่า การนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน เป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง	51	28.33	64	35.56	59	32.78	6	3.33	2.89	0.86	มาก
24. ท่านคิดว่านโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำเสนอความคิดเห็นของนโยบาย	73	40.56	84	46.67	20	11.11	3	1.67	3.26	0.72	มากที่สุด
25. ท่านคิดว่าสภาพสังคมและเทคโนโลยีของไทยในปัจจุบันเหมาะสมต่อการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน	25	13.89	90	50.00	51	28.33	14	7.78	2.70	0.80	มาก
ภาพรวม									2.72	0.42	มาก

ปัจจัยภายนอก

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยภายนอก โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 5 พบว่าสามารถแยกออกเป็นสามตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “สภาพการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 19 - ข้อที่ 21 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าวิกฤตการณ์ทางการเมือง เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่า การเปลี่ยนแปลงตัวรัฐมนตรี ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการ

สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 แต่อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ว่าการแต่งตั้งข้าราชการประจำที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีผลต่อการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “สภาพเศรษฐกิจ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 22 - ข้อที่ 23 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าสภาพทางเศรษฐกิจสอดคล้องกับการนำคอมพิวเตอร์พกพา มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการนำคอมพิวเตอร์พกพามาใช้ในการเรียนการสอน เป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 3 “สภาพสังคม” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 24 - ข้อที่ 25 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่านโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำเสนอความคืบหน้าของนโยบาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าสภาพสังคมและเทคโนโลยีของไทยในปัจจุบัน เหมาะสมต่อการนำคอมพิวเตอร์พกพามาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
26. ท่าน <u>เข้าใจ</u> ถึงความจำเป็นของ รัฐบาลที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	11	6.11	81	45.00	81	45.00	7	3.89	2.53	0.67	มาก
27. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จะนำไปสู่การเกิดประโยชน์แก่ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เยาวชนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	18	10.00	78	43.33	77	42.78	7	3.89	2.59	0.72	มาก
28. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จะนำไปสู่การเกิดประโยชน์แก่โรงเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร ครู อาจารย์ ที่จะได้พัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี และการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน	21	11.67	104	57.78	46	25.56	9	5.00	2.76	0.72	มาก

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										
	เห็นด้วยมากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วยน้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเห็น
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
29. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ทำให้ท่านมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นจากการปฏิบัติงานตามปกติ	30	16.67	69	38.33	63	35.00	18	10.00	2.62	0.88	มาก
30. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มีความยุ่งยาก	30	16.67	66	36.67	67	37.22	17	9.44	2.61	0.87	มาก
ภาพรวม									2.62	0.38	มาก

ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 6 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 26 - ข้อที่ 28 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อการเข้าใจถึงความจำเป็นของรัฐบาลที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ จะนำไปสู่การเกิดประโยชน์แก่ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เยาวชนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา จะนำไปสู่การเกิดประโยชน์แก่โรงเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร ครู อาจารย์ ที่ได้พัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี และการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 29 - ข้อที่ 30 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ทำให้ท่านมีภาระงานเพิ่มมากขึ้นจากการปฏิบัติงานตามปกติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีความยุ่งยาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็นปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
31. ท่านคิดว่า การที่รัฐบาลใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) กับนักเรียนทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนมาก ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายทำได้ยาก	59	32.78	94	52.22	25	13.89	2	1.11	3.17	0.70	มาก
32. ท่านคิดว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากการใช้หนังสือเรียนไปสู่การใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายสำเร็จได้ง่ายขึ้น	9	5.00	25	13.89	88	48.89	58	32.22	1.92	0.81	น้อย
	ภาพรวม								2.54	0.44	มาก

ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 7 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 31 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าการที่รัฐบาลใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานักเรียนทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนมาก ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายทำได้ยาก ซึ่งมีความคล้ายเท่ากับ 3.17 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 32 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ว่าการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากการใช้หนังสือเรียนไปสู่การใช้คอมพิวเตอร์พกพาเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งมีความคล้ายเท่ากับ 1.92 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น ปัจจัยภาวะผู้นำ

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
33. ท่านคิดว่า รัฐบาล สามารถ สร้างแรงจูงใจ ให้ท่านนำเอา นโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี	7	3.89	71	39.44	77	42.78	25	13.89	2.33	0.76	น้อย
34. ท่านคิดว่า รัฐบาล ให้การ สนับสนุน ท่านให้สามารถปฏิบัติตาม นโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	17	9.44	94	52.22	58	32.22	11	6.11	2.65	0.74	มาก
35. ท่านคิดว่า ผู้บริหารโรงเรียน สามารถ สร้างแรงจูงใจ ให้ท่านนำเอา นโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี	19	10.56	95	52.78	52	28.89	14	7.78	2.66	0.77	มาก
36. ท่านคิดว่า ผู้บริหารโรงเรียน ของ ท่าน มีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตาม นโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	27	15.00	86	47.78	52	28.89	15	8.33	2.69	0.83	มาก
37. ท่านคิดว่าเมื่อท่านมี ปัญหา ในการปฏิบัติตาม นโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ผู้บริหารโรงเรียน ของท่านสามารถ แก้ไขปัญหา ได้อย่าง รวดเร็ว	17	9.44	88	48.89	58	32.22	17	9.44	2.58	0.79	มาก
									2.51	0.65	มาก

ปัจจัยภาวะผู้นำ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำ โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 8 พบว่า สามารถแยกออกเป็นสองตัวแปรย่อย กล่าวคือ ในตัวแปรย่อยที่ 1 “ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 33 - ข้อที่ 34 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยน้อย” ว่ารัฐบาล สามารถสร้างแรงจูงใจให้ท่านนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 แต่อย่างไรก็ตาม มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนท่านให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74

ในส่วนของตัวแปรย่อยที่ 2 “การสนับสนุนของผู้บริหาร” ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 35 - ข้อที่ 37 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าผู้บริหารโรงเรียน สามารถสร้างแรงจูงใจให้ท่านนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ผู้บริหารโรงเรียนของท่าน สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ต่อปัจจัยภาวะผู้นำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ จำแนกเป็นรายชื่อในประเด็น ปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
38. โรงเรียนของท่านได้จัดทำแบบสำรวจรายชื่อนักเรียนและรายชื่อครูผู้สอนอย่างครบถ้วน เพื่อส่งให้ สพฐ. จัดทำฐานข้อมูลในการแจกคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	116	64.44	61	33.89	3	1.67	0	0.00	3.63	0.52	มากที่สุด
39. โรงเรียนของท่านได้ตรวจรับคอมพิวเตอร์พกพา โดยได้ตรวจนับจำนวนและตรวจสอบเครื่องที่มีปัญหาไม่สามารถใช้งานได้อย่างละเอียด	92	51.11	80	44.44	5	2.78	3	1.67	3.45	0.64	มากที่สุด
40. โรงเรียนของท่านได้รับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และได้ลงทะเบียนตามระเบียบพัสดุถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	109	60.56	65	36.11	6	3.33	0	0.00	3.57	0.56	มากที่สุด
41. โรงเรียนของท่านได้แจกคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้กับนักเรียนชั้น ป.1 ครบทุกคน	134	74.44	46	25.56	0	0.00	0	0.00	3.74	0.44	มากที่สุด
42. โรงเรียนของท่าน ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	77	42.78	89	49.44	14	7.78	0	0.00	3.35	0.62	มากที่สุด

คำถาม	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม										ระดับ ความ เห็น
	เห็นด้วย มากที่สุด		เห็นด้วยมาก		เห็นด้วยน้อย		เห็นด้วย น้อยที่สุด		ค่า เฉลี่ย	S.D.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
43. โรงเรียนของท่าน ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การดูแล รักษา และแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)	51	28.33	96	53.33	27	15.00	6	3.33	3.07	0.75	มาก
44. โรงเรียนของท่านได้ใช้คอมพิวเตอร์ พกพา (แท็บเล็ต) ในการจัดการเรียนการ สอนให้กับนักเรียนชั้น ป.1	87	48.33	78	43.33	13	7.22	2	1.11	3.39	0.67	มากที่สุด
	ภาพรวม								3.46	.42	มาก ที่สุด

ปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จากตารางที่ 9 พบว่า ในตัวแปรย่อยความสามารถในการปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในคำถามข้อที่ 38 – ข้อที่ 44 นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้จัดทำแบบสำรวจรายชื่อนักเรียนและรายชื่อครูผู้สอนอย่างครบถ้วน เพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดทำฐานข้อมูลในการแจกคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้ตรวจรับคอมพิวเตอร์พกพา โดยได้ตรวจนับจำนวนและตรวจสอบเครื่องที่มีปัญหาไม่สามารถใช้งานได้อย่างละเอียด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้รับคอมพิวเตอร์พกพา และได้ลงทะเบียนตามระเบียบพัสดุ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้แจกคอมพิวเตอร์พกพาให้กับนักเรียนชั้น ป.1 ครบทุกคน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และมีส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 มีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมาก” ว่าได้ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา และแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 และมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ว่าได้ใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้น ป.1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67

ดังนั้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ต่อปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42

4.1.3 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation)

ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ทั้ง 8 ปัจจัย อันประกอบไปด้วย ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยนโยบาย กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยนโยบาย	.4879**
	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติกับปัจจัยนโยบาย มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.4879$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยนโยบายมีความสัมพันธ์กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง
ปัจจัยการสื่อสาร กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยการสื่อสาร	.4679** .000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา
นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับการนำ
นโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หา
ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับ
การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ระดับการนำนโยบาย
ไปปฏิบัติกับปัจจัยการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.4679$) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยการสื่อสาร
มีความสัมพันธ์กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยทรัพยากร กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยทรัพยากร	.2987**
	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทรัพยากรกับการนำ นโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หา ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทรัพยากร กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ระดับการนำ นโยบายไปปฏิบัติกับปัจจัยทรัพยากร มีความสัมพันธ์กันใน **ระดับปานกลาง** ($r = 0.2987$) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยทรัพยากร **มีความสัมพันธ์**กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยลักษณะองค์การ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยลักษณะองค์การ	.3642**
	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะองค์การกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติกับปัจจัยลักษณะองค์การ มีความสัมพันธ์กันใน **ระดับปานกลาง** ($r = 0.3642$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยลักษณะองค์การ**มีความสัมพันธ์**กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง
ปัจจัยภายนอก กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยภายนอก	.0769
	.305

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา
นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการนำ
นโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หา
ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก
กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ในการ
ทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยภายนอกมีค่าเท่ากับ 0.305 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 เมื่อ
เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัยภายนอกจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำ
นโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
“ปัจจัยภายนอกไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์
พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยความร่วมมือของ ผู้ปฏิบัติ	.1358 .069

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความร่วมมือของผู้ ปฏิบัติกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติมีค่า เท่ากับ 0.1358 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัย ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง
ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย	.0174
	.816

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา
นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกลุ่มเป้าหมายกับการ
นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์
หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
กลุ่มเป้าหมายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า
ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเท่ากับ 0.174 ซึ่งมีค่า
มากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัยกลุ่มเป้าหมายจึงไม่มี
ความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏใน
ตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย**ไม่มีความสัมพันธ์**กับการนำเอานโยบายจัดการ
เรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ”

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยภาวะผู้นำ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย

Correlation

การปฏิบัติตามนโยบาย	
ปัจจัยภาวะผู้นำ	.5238**
	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำกับการนำ นโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หา ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยปัจจัย ภาวะผู้นำกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ระดับ การนำนโยบายไปปฏิบัติกับปัจจัยปัจจัยภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.5238$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏในตาราง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “ปัจจัย ปัจจัยภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ พกพาไปปฏิบัติ”

4.1.4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติอย่างไร ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis)

ปัจจัย	Unstandardized Coefficients B	Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig	F	Sig
Constant	2.108	.290		7.271	.000	12.576	0.000*
ปัจจัยนโยบาย	.190	.065	.238	2.942	.004		
ปัจจัยการสื่อสาร	.093	.062	.130	1.488	.139		
ปัจจัยทรัพยากร	.027	.082	.024	.337	.737		
ปัจจัยลักษณะองค์การ	.051	.082	.048	.629	.530		
ปัจจัยภายนอก	-.038	.064	-.039	-.599	.550		
ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ	-.046	.077	-.042	-.603	.547		
ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย	.009	.064	.010	.153	.879		
ปัจจัยภาวะผู้นำ	.218	.053	.338	4.128	.000		

R = 0.609, R Square = 0.370, Adjuster R Square = 0.341

Std.Error of the Estimate = 0.33915, F = 12.576, Sig = 0.000

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าปัจจัยนโยบายมีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติอย่างไร โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 พบว่า มีอำนาจในการพยากรณ์หรือทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง (R Square เท่ากับ 0.370) นั่นคือ ปัจจัยต่างๆ สามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติตามนโยบายได้ร้อยละ 37 และมีค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระหรือปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว มีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

ปัจจัยนโยบาย

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยนโยบายเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยนโยบายมีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยนโยบายมีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์ถึงค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอย (Beta) ของระดับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยนโยบายมีค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยในระดับปานกลาง (Beta = 0.238) นั่นคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนโยบายไป 1 หน่วย จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเปลี่ยนแปลงไป 0.238 หน่วย ซึ่งหมายความว่าปัจจัยนโยบายมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยการสื่อสาร

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยการสื่อสาร เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.139 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

แสดงว่าปัจจัยการสื่อสาร**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยทรัพยากร

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยทรัพยากร เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยทรัพยากรมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.737 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยทรัพยากร**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยลักษณะองค์การ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยลักษณะองค์การ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยลักษณะองค์การมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.737 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยลักษณะองค์การ**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยภายนอก

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยภายนอก เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.550 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยภายนอก**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.547 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยกลุ่มเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยกลุ่มเป้าหมายมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.879 ซึ่งมีความมากกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย**ไม่มีอิทธิพล**ต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยภาวะผู้นำ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Sig) ของปัจจัยภาวะผู้นำเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีความน้อยกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าปัจจัยภาวะผู้นำ**มีอิทธิพล**ต่อการนำเอา นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์ถึงค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอย (Beta) ของระดับการนำเอา นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำมีค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยในระดับปานกลาง (Beta = 0.338) นั่นคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภาวะผู้นำไป 1 หน่วย จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเปลี่ยนแปลงไป 0.338 หน่วย ซึ่งหมายความว่าปัจจัยภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ปัจจัยนโยบาย

ในส่วนของปัจจัยนโยบาย หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นของครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่ามี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1. การรับรู้และเข้าใจถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา 2. แนวทางการแก้ปัญหาระบบการศึกษาของไทยโดยใช้นโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก การรับรู้และเข้าใจถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า มีการรับรู้และเข้าใจว่านโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาเป็นสิ่งที่จำเป็น อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการศึกษาจะสามารถทำให้นักเรียนมีสื่อการเรียนที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียนมากขึ้น นักเรียนสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงยังเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวนักเรียนในด้านการพัฒนาทักษะการค้นคว้าด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีทักษะที่สูงขึ้น และนำทักษะดังกล่าวไปเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และเกิดประโยชน์ต่อตัวครูผู้สอนที่จะสามารถพัฒนารูปแบบการสอนให้เกิดความน่าสนใจ ดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ดังนั้น จากการรับรู้และเข้าใจถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายดังกล่าวจึงน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ในส่วนของความสอดคล้องระหว่างนโยบายกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาซึ่งเป็นที่มาของนโยบาย พบว่ามีความสอดคล้องกัน ทั้งในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้

ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จนนำไปสู่การกำหนดนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล นั่นคือ การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้แก่โรงเรียน โดยเริ่มทดลองดำเนินการในโรงเรียนนำร่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา พ.ศ. 2555 ควบคู่กับการเร่งพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมตามหลักสูตรบรรจุลงในคอมพิวเตอร์พกพา รวมทั้งจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายตามมาตรฐานการให้บริการในสถานศึกษาที่กำหนด โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้นักเรียนได้มีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาเป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน พร้อมก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล

รวมไปถึงรายละเอียดและขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย พบว่า นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ก็ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์การสำรวจรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การกำหนดขั้นตอนการตรวจรับและลงทะเบียนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่แต่ละโรงเรียนได้รับไป เป็นต้น ซึ่งจากการที่มีการกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่ต้องอาศัยการตีความหรือวินิจฉัยของผู้ปฏิบัติ จึงมีแนวโน้มที่จะเอื้อให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างดี

“เป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ต โดยการนำแท็บเล็ตมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับการพัฒนาด้านการศึกษาที่รัฐบาลมุ่งส่งเสริมการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการศึกษา ทั้งนี้รัฐได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ตกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ที่มักจะเกิดขึ้นเวลาที่เรามีรัฐบาลใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ระบบการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“ยุคนี้เป็นยุคไอที จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากเพราะเด็กจะต้องเจอกับสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว ฉะนั้นหากมีการส่งเสริมอย่างสร้างสรรค์ เติมนเนื้อหาที่เหมาะสมลงไป มันก็จะเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก ซึ่งสำคัญที่ผู้ปกครองต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ขั้นตอนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทางกระทรวงฯได้ชี้แจงรายละเอียดมาอย่างชัดเจน ตั้งแต่ขั้นตอนการส่งรายชื่อเด็ก ป.1 ไปจนกระทั่งการตรวจรับเครื่อง ทำให้การปฏิบัติทำได้ง่าย” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง แนวทางการแก้ปัญหากระบวนการศึกษาของไทยโดยใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา นั่นคือ ทักษะในการอ่าน ซึ่งนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังมีทักษะการอ่านที่ไม่ดีพอ การอ่านหนังสือยังไม่มีวามคล่อง ต้องสะกดเป็นคำๆ ไป ดังนั้น แม้ว่านโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาจะมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเครื่องคอมพิวเตอร์พกพามาเป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในการค้นคว้า ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเกิดประโยชน์ในการเรียนได้ แต่การที่รัฐบาลเริ่มต้นใช้คอมพิวเตอร์พกพาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยให้เหตุผลว่าเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการในการเรียนรู้ ถ้าได้รับการสอนผ่านสื่อการเรียนการสอนซึ่งเป็นเทคโนโลยีทันสมัย ก็จะช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่มีพื้นฐานที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานในทักษะการอ่าน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ในทักษะด้านอื่นๆ จึงอาจจะเป็นการเริ่มต้นไม่เหมาะสม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการอ่านให้ดีกว่านี้จึงจะมีความพร้อมที่จะใช้คอมพิวเตอร์พกพา มิฉะนั้นการใช้เทคโนโลยีที่ดีนอกจากไม่เกิดประโยชน์สูงสุดกับการนำมาพัฒนาระบบการศึกษาของไทยแล้ว ยังก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ไม่ตรงจุดและกลายเป็นภาระหรือปัญหาที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นให้กับระบบการศึกษาของไทย

“ทุกวันนี้เวลาสอนเด็กๆ ระดับชั้น ป.1 ต้องคอยประกบเป็นคณๆ ไป เพื่อสอนให้เขาอ่านตัวหนังสือไปที่ละคำ หากจะให้ไปอ่านแบบเอาเรื่องนั้นคงเป็นเรื่องยาก” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ไม่ควรแจกแท็บเล็ตให้กับเด็กชั้น ป.1 ก่อน ควรแจกให้กับเด็กโตกว่านี้ เพราะเด็ก ป.1 หลายคนอ่านและเขียนยังไม่คล่อง จึงเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้สอนที่จะต้องสร้างความเข้าใจในแท็บเล็ตให้กับเด็ก” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

“นักเรียนชั้น ป.1 ยังเด็กเกินไปที่จะใช้และเก็บรักษา วุฒิภาวะยังน้อย ควรจะเป็นเด็กที่อ่านหนังสือได้คล่องกว่านี้ อาจจะทำให้เริ่มใช้ในระดับชั้น ป.3 – ป.4 จะดีกว่านี้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“นักเรียนชั้น ป.1 ยังไม่เหมาะสมในการใช้แท็บเล็ต เพราะการดูแล การระมัดระวังในการใช้ รวมถึงความรู้ความเข้าใจ ยังไม่เหมาะสม ควรนำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้น ป.4-ป.6 จะเหมาะสมมากกว่า เพราะมีวุฒิภาวะมากกว่า” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 7 มีนาคม 2556)

“ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตตั้งแต่ชั้น ป.4 ขึ้นไป เพราะนักเรียนชั้น ป.1 ยังอ่านหนังสือได้ไม่คล่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเรียนที่ 1 นักเรียนชั้น ป.1 ยังเพิ่งเริ่มหัดอ่านหนังสือ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การแจกแท็บเล็ตให้กับเด็กชั้น ป.1 นั้นไม่อาจจะยังไม่เหมาะเพราะเด็ก ป.1 ยังอ่านหนังสือไม่ออก รักษาของไม่เป็น ซึ่งระดับชั้นที่เหมาะสมน่าจะเป็นชั้น ม.1 มากกว่า” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การนำแท็บเล็ตมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถตอบโจทย์ปัญหาทางการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้เด็กไทยมีความรู้ความเข้าใจก้าวหน้าต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างมาก หากแต่ความสามารถในการอ่านหนังสือกลับลดลง เด็กอ่านหนังสือไม่ออกเพิ่มขึ้น เขียนหนังสือไม่ถูกต้องตามหลักภาษามากขึ้น ลายมือของเด็กก็แย่งอ่านแทบไม่ออก รวมถึงปัญหาสำคัญที่สุดคือการพูด ซึ่งเด็กพูดภาษาไทยไม่ถูกหลักภาษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งแท็บเล็ตไม่สามารถตอบโจทย์ปัญหาหลักๆ ดังกล่าวได้ ซึ่งทำให้รัฐเหมือนแก้ปัญหาไม่ตรงจุด” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

“การให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพโดยใช้แท็บเล็ตเป็นพื้นฐานนั้น ไม่จำเป็นจะต้องมีเครื่องแท็บเล็ตทุกคน หากแต่รัฐลงทุนซื้อแท็บเล็ตให้เด็กคนละเครื่องไปแจกแต่ละห้องเรียนในทุกๆ ระดับชั้นเรียน น่าจะเกิดความคุ้มค่าและประโยชน์มากกว่าการจัดซื้อแท็บเล็ต 1 เครื่องต่อนักเรียน 1 คน ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้เรื่องเดียวกันไปในคราวเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, 4 มีนาคม 2556)

ปัจจัยการสื่อสาร

ในส่วนของปัจจัยการสื่อสาร หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นของครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2.ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ประเด็นแรก ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น พบว่า โรงเรียนในฐานะหน่วยปฏิบัติจะมีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานในพื้นที่ ผ่านช่องทางต่างๆ แตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติ กล่าวคือ

ขั้นตอนการสำรวจและจัดส่งรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และรายชื่อครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางโทรสาร โดยทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดส่งหนังสือราชการที่ระบุรายละเอียดการสำรวจและจัดส่งรายชื่อมายังโรงเรียน จากนั้นเมื่อทางโรงเรียนได้สำรวจรายชื่อครบแล้ว ก็จะใช้ช่องทางจัดส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ข้อมูลถูกส่งไปรวบรวมยังส่วนกลางโดยตรง

ขั้นตอนตรวจนับจำนวนเครื่องและตรวจสอบสภาพเครื่อง ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะจัดส่งหนังสือราชการที่ระบุรายละเอียดมายังแต่ละโรงเรียน โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางโทรสาร เพื่อให้โรงเรียนเดินทางไปรับเครื่อง ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แล้วทำการตรวจนับตามจำนวนที่ได้เคยสำรวจและจัดส่งไปยังส่วนกลาง

ขั้นตอนการลงทะเบียนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และการลงทะเบียนข้อมูลหมายเลขเครื่อง (Serial Number) และหมายเลขอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่าย WIFI (Mac Address) เพื่อให้รู้ว่าเครื่องหมายเลขใดแจกจ่ายให้กับนักเรียนคนใด ก็จะมีการสื่อสารโดยแจ้งเป็นหนังสือราชการ โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางโทรสาร

ในส่วนของ การฝึกอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะแจ้งเป็นหนังสือราชการที่ระบุถึงรายละเอียดของการฝึกอบรม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางโทรสาร และให้ยืนยันและจัดส่งรายชื่อครูที่จะเข้ารับการฝึกอบรมกลับไป โดยใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านทางโทรสารเช่นกัน หลังจากนั้นเขตพื้นที่การศึกษาที่จะ

จัดการประชุมสัมมนาอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามรายชื่อที่ส่งมา

โดยภาพรวมแล้ว ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนการปฏิบัติตามนโยบายก่อนที่จะถึงขั้นตอนการนำคอมพิวเตอร์พกพาไปใช้จัดการเรียนการสอนนั้น โดยส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบหนังสือราชการเป็นหลัก โดยสื่อสารผ่านทางช่องทางโทรสาร ซึ่งจะมีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ แต่อาจมีความล่าช้าบ้างเนื่องจากจำนวนโรงเรียนที่มีมาก ทำให้การจัดส่งหนังสือราชการจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปยังโรงเรียนต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

สำหรับขั้นตอนการนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนนั้น หลังจากที่โรงเรียนได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว ก็จะมีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อยมาก และไม่สม่ำเสมอ ไม่มีการตรวจสอบว่าแต่ละโรงเรียนประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือใดบ้างในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา รวมไปถึงไม่มีการชี้แจงถึงแนวทางหรือแผนการสอนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อครูในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ

“การสื่อสารในช่วงตั้งแต่เริ่มสำรวจรายชื่อจนกระทั่งได้รับเครื่องแท็บเล็ต ส่วนใหญ่จะสื่อสารผ่านหนังสือราชการ โดยส่งมาทางโทรสาร จะมีการใช้อินเตอร์เน็ตบ้างก็ในช่วงของการจัดส่งรายชื่อนักเรียนชั้น ป.1 กับครูที่สอนชั้น ป.1” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จะแจ้งเรื่องการจัดอบรมการใช้แท็บเล็ตสำหรับครูผู้สอน โดยส่งเป็นหนังสือราชการมายังโรงเรียน และก็มีการใช้โทรสารควบคู่ไปกับโทรศัพท์ในการแจ้งและยืนยันรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยัง สพป.” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“เมื่อได้รับเครื่องแท็บเล็ตและนำมาใช้ในการสอนจริง การติดต่อกับส่วนกลางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทบไม่มีเลย ส่วนใหญ่ก็จะนำความรู้เกี่ยวกับแท็บเล็ตเท่าที่ได้อบรมมาใช้สอนนักเรียน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ทราบว่า มีแผนการสอน 200 วัน สำหรับครูผู้สอนที่ใช้แท็บเล็ตจากการเปิดเว็บไซต์ของโครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทย ซึ่งเป็นแผนหรือแนวทางการใช้แท็บเล็ตในการจัดการเรียน

การสอน โดยถ้าหากไม่ได้เปิดเว็บไซต์เข้ามาดูก็จะไม่ทราบว่ามีการบรรจุแผนนี้ไว้ให้ดาวโหลดได้ เนื่องจากไม่มีการสื่อสารหรือแจ้งให้ครูทราบ ซึ่งกว่าจะมาเจอก็เกือบจะปิดภาคเรียนแล้ว ไม่สามารถนำไปปรับใช้ได้ทันเวลา” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2556)

ประเด็นที่สอง ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร พบว่า มีความเห็นแตกต่างกันถึงความสามารถของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสวนกลางหรือในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ในการสื่อสารข้อความเพื่อให้แนวทางการปฏิบัติหรือตอบข้อสงสัยกรณีเกิดปัญหาต่างๆ กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเห็นว่าการติดต่อสื่อสารที่ดี ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถให้แนวทางหรือตอบข้อสงสัยได้อย่างชัดเจน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าการติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นน้อย ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถให้แนวทางหรือตอบข้อสงสัยได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยแทรกต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ระดับความคุ้นเคยระหว่างครูในฐานะผู้ปฏิบัติกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสวนกลางหรือในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ระดับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสวนกลางหรือในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งระดับความรู้ความเข้าใจของครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบาย นอกจากนี้ยังพบความเห็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ การสื่อสารหรือติดตามผลการปฏิบัติจากสวนกลางหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังโรงเรียนมีน้อย ก็มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายและการสื่อสารจากโรงเรียนกลับไปยังสวนกลางหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน้อยเช่นกัน

“โดยมากแล้วทางโรงเรียนยังไม่ค่อยมีปัญหาในทางเทคนิคเกี่ยวกับตัวเครื่อง เครื่องสามารถใช้งานได้ตามปกติ รวมไปถึงในทางปฏิบัติแล้วยังไม่ค่อยได้นำแท็บเล็ตไปใช้ในการเรียนการสอนมากนัก ส่วนมากใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเป็นครั้งคราว จึงยังไม่มีปัญหาหรือข้อสงสัยที่จะต้องปรึกษาไปยังสวนกลางหรือ สพป.” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“เมื่อเกิดปัญหาติดขัดหรือไม่เข้าใจในการใช้แท็บเล็ต จะใช้วิธีการโทรศัพท์ไปถามศึกษานิเทศก์ผู้ซึ่งเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการอบรมการใช้แท็บเล็ต เนื่องจากได้เคยไปเข้ารับการอบรมจากศึกษานิเทศก์และรู้จักกันเป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ปัจจัยทรัพยากร

ในส่วนของปัจจัยทรัพยากร หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.งบประมาณที่ใช้ในนโยบาย และ 2.จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในนโยบาย ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก งบประมาณที่ใช้ในนโยบาย พบว่า งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ งบประมาณที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ในการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาจะจัดฝึกอบรมให้กับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จัดส่งรายชื่อไปพร้อมกับรายชื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีแนวทางปฏิบัติคือ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จะต้องใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอนได้ หลังจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็จะจัดการประชุมสัมมนาฝึกอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพื้นที่การศึกษานั้นๆ โดยให้ศึกษานิเทศก์ผู้ที่ได้รับการอบรมมาแล้ว เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สำหรับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น ในทางปฏิบัติ พบว่างบประมาณในการฝึกอบรมจะเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้จัดการฝึกอบรมขึ้น โดยจะแจ้งไปยังโรงเรียนต่างๆ ให้ส่งครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าร่วมการฝึกอบรม ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ไม่ได้เบิกจ่ายงบประมาณสำหรับค่าเดินทางให้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการฝึกอบรม เนื่องจากไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ จึงเป็นภาระของครูหรือโรงเรียนที่จะต้องจัดหาพาหนะหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเข้าร่วมการฝึกอบรมดังกล่าว มากไปกว่านั้นยังเกิดปัญหาในการจัดการฝึกอบรมล่าช้า ซึ่งในบางพื้นที่มีการจัดฝึกอบรมหลังจากที่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว ทำให้ครูยังขาดความเชี่ยวชาญและไม่มีความพร้อมที่จะนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

“โรงเรียนไม่ได้รับงบประมาณเป็นจำนวนเงิน แต่ทางเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะจัดฝึกอบรมขึ้นและแจ้งมายังโรงเรียนให้ส่งครูที่จะต้องชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียนป.1 ให้เข้ารับการ ฝึกอบรม ทั้งนี้ทางโรงเรียนต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเอง” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ครูจะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเข้าร่วมการฝึกอบรมการใช้แท็บเล็ตเอง ทางโรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไม่ได้เบิกจ่ายให้แต่อย่างใด” (อาจารย์ ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในนโยบาย พบว่า ในส่วนของ เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่จัดสรรให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น โรงเรียนที่จัดการเรียน การสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ จะได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาครบตาม จำนวนนักเรียนที่ได้สำรวจและจัดทำรายชื่อส่งไปยังกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่ กระทรวงศึกษาธิการได้แจกเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียนต่างๆ โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร ของชื่อจังหวัดและชื่อโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทุกโรงเรียนจะได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาครบตามจำนวน นักเรียนที่ได้สำรวจและจัดทำรายชื่อ แต่ก็มีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของเวลา โรงเรียนเป็นจำนวน มากที่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาล่าช้า เนื่องจากตามนโยบายได้คาดการณ์ว่าจะดำเนินการ จัดส่งให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2555 แต่โดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนจะได้รับเครื่องช้ากว่า นั้น บางโรงเรียนได้รับเครื่องในช่วงเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556 ซึ่งก็ก่อให้เกิด ปัญหาในการนำไปจัดการเรียนการสอนไม่ทัน เนื่องจากเหลือระยะเวลาเปิดภาคเรียนอีกเพียงไม่กี่ เดือน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“สำหรับการแจกเครื่องคอมพิวเตอร์พกพานั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้ สพฐ. สำรวจรายชื่อนักเรียนชั้น ป.1 และครูผู้สอนชั้น ป.1 ทุกคน ทุกสังกัด ประกอบด้วย สพฐ. สพป. สพม. สศศ. สช. สกอ. อบท. ตชด. พม. พัทยา และ กทม. ที่มีที่ตั้งในเขตพื้นที่การศึกษาของ ท่าน” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“โรงเรียนได้จัดทำรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และรายชื่ออาจารย์ผู้สอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน โดยทางกระทรวงให้จัดทำรายชื่อทั้งหมดให้แล้วเสร็จและส่งข้อมูลไปยัง <http://210.1.20.52/tablet> ภายในวันที่ 3 เมษายน 2555 โดยระบบจะเปิดให้ส่งไฟล์ข้อมูลระหว่างวันที่

29 มีนาคม 2555 ถึงวันที่ 3 เมษายน 2555” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

“นักเรียนของเราได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาครบตามรายชื่อที่ได้ทำการสำรวจและจัดส่งไปยังกระทรวงทุกคน ซึ่งทุกโรงเรียนที่รับการแจกนั้น ก็จะได้รับเครื่องครบตามจำนวนรายชื่อที่ส่งไป” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การแจกแท็บเล็ตให้กับเด็กชั้น ป.1 นั้นมีความล่าช้า กว่าโรงเรียนจะได้รับแท็บเล็ตก็เข้าสู่ภาคเรียนที่ 2 ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2555 ซึ่งได้เปิดภาคเรียนมาเป็นระยะเวลา 2 เดือนแล้ว ซึ่งเนื้อหาที่ได้ทำการเรียนการสอนได้ดำเนินไปมากแล้ว ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ไม่เต็มที่ กว่าจะทำความเข้าใจในการใช้แท็บเล็ตระยะเวลาที่จะล่วงเลยไปจนเกือบปิดภาคเรียน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 7 มีนาคม 2556)

ในส่วนของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่จัดสรรให้กับครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนส่วนใหญ่เกือบทุกโรงเรียนยังไม่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาในงวดแรก จะจัดซื้อให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เนื่องจากเวลาที่ครูทำการสอนจะต้องดูเนื้อหาในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาของนักเรียน ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวและความไม่สะดวก นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการที่ครูไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับให้ตัวเองได้ฝึกฝนทักษะการใช้และสำหรับเตรียมการสอน เมื่อถึงเวลาที่จะต้องใช้คอมพิวเตอร์พกพาจัดการเรียนการสอนก็ขาดความชำนาญและไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเท่าที่ควร ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“แท็บเล็ตสำหรับครูผู้สอนนั้นก็ยังไม่ได้รับการจัดสรรให้ จึงก่อให้เกิดปัญหาเวลาที่ครูผู้สอนจะใช้ แท็บเล็ตในการเรียนการสอน ก็จะไม่สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากครูจะต้องดูเนื้อหาในเครื่องแท็บเล็ตของเด็ก” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ครูควรได้รับการอบรมการใช้แท็บเล็ตทุกคน และขณะที่มีการจัดการอบรมควรแจกเครื่องแท็บเล็ตให้ครูได้นำกลับมาทดลองใช้ตาม เพื่อให้เกิดความชำนาญและนำกลับมาใช้จัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

ในเรื่องของคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในนโยบายนั้น พบว่า ครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายและเป็นผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ได้รับนั้นมีคุณภาพพอสมควร ทั้งนี้ก่อนที่โรงเรียนจะรับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะให้แต่ละโรงเรียนทำการตรวจสอบสภาพเครื่อง (Factory Error) เพื่อดูความเรียบร้อยของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่ได้รับก่อนที่จะนำกลับโรงเรียน หากได้รับเครื่องที่มีสภาพไม่เรียบร้อยให้ขอเปลี่ยนเครื่องใหม่ทันที ดังนั้นปัญหาเรื่องของเครื่องที่ไม่สามารถใช้งานได้น่าจะมีจำนวนน้อย เนื่องจากการตรวจสอบสภาพก่อนนำกลับไป อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบสภาพเครื่องแล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดหลังจากการใช้งานจริง นั่นคือ ปัญหาการบรรจุพลังงานไฟฟ้าหรือการชาร์ตไฟ อาทิเช่น การบรรจุพลังงานไฟฟ้าไม่เข้า การใช้ระยะเวลานานในการบรรจุพลังงานไฟฟ้า การบรรจุพลังงานไฟฟ้าจนเต็มแล้วแต่เมื่อจะนำมาใช้งานกลับพบว่าพลังงานไฟฟ้าในเครื่องหายไป ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่น่าจะมีแนวโน้มให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“คุณภาพของเครื่องแท็บเล็ตไม่เท่ากันในแต่ละเครื่อง พบปัญหาในบางเครื่องที่ชาร์ตไฟจนเต็ม แต่วันรุ่งขึ้นพบว่าเหลือแบตเตอรี่เพียง 30 เปอร์เซ็นต์” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การชาร์ตไฟให้กับแท็บเล็ต นั้นมีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลานานมากกว่าจะเต็ม จึงเป็นภาระของครูที่จะต้องเสียเวลารอคอยการชาร์ตไฟ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ในส่วนขอระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย พบว่า ตามนโยบายระบุว่า จะจัดหาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายให้กับทุกโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังไม่มีการจัดหาหรือติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายให้กับโรงเรียนใด ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายที่โรงเรียนมีใช้ อยู่ก็เป็นส่วนที่โรงเรียนจัดหาเองอยู่แล้ว และไม่เพียงพอต่อการใช้งานในการจัดการเรียนการสอน โดยเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาซึ่งมีจำนวนมาก ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาการไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบโครงข่ายเพื่อการศึกษา (Education Store) ได้ ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงเนื้อหาในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้มีเพิ่มขึ้น เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนก็จะมีเพียงเท่าที่บรรจุมาตั้งแต่เริ่มต้นเท่านั้น ทั้งๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกแบบให้มีช่องทางในการเชื่อมต่อกับระบบโครงข่ายเพื่อการศึกษาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย ซึ่งเปรียบเสมือนคลังข้อมูลที่ได้ผลิตเพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนหรือนักเรียนที่มีความสนใจได้เข้าไปปรับปรุงเพิ่มเติมได้ ดังนั้น จึงเป็น

ปัญหาที่สำคัญ เพราะข้อมูลที่บรรจุมาในเครื่องนั้นไม่ได้รองรับการเรียนการสอนไปตลอด จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลหรือเพิ่มเติมข้อมูลเข้าไปเครื่อง นอกจากนี้การที่ไม่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย ก็เป็นการปิดกั้นโอกาสของนักเรียนที่จะค้นคว้าความรู้หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมในโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรนั้นคือเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้อย่างไม่คุ้มค่าและไม่เต็มประสิทธิภาพ อันจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายได้

“การที่รัฐบาลให้แต่เครื่องแท็บเล็ต โดยไม่ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย เปรียบเสมือนการให้รถยนต์เพื่อเป็นพาหนะ แต่ไม่ให้น้ำมันเชื้อเพลิง ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้เพียงแค่ว่าตัวรถเป็นอย่างไร แต่ไม่สามารถเรียนรู้ว่าจะขับรถอย่างไร และจะใช้รถให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร ซึ่งไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ความพร้อมในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย เป็นปัญหาที่สำคัญมาก รัฐควรจะทำให้การสำรวจระบบอินเทอร์เน็ตของแต่ละโรงเรียนก่อนว่ามีความพร้อมหรือไม่ เนื่องจากการใช้แท็บเล็ตมีความจำเป็นจะต้องเชื่อมต่อบริเวณอินเทอร์เน็ตไร้สายในการอัปเดตข้อมูล ในขณะที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย จึงทำให้มีข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนโดยแท็บเล็ต” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

สำหรับปัญหาอื่นๆ ที่พบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทรัพยากร คือ ปัญหาภาระและความยุ่งยากสำหรับครูผู้สอนผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดเก็บเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เพราะหลังจากการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาในการเรียนการสอนเสร็จ ครูจะต้องนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาทุกเครื่องมาบรรจุพลังงานไฟฟ้า โดยที่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือมีเด้ารับที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนเครื่องทั้งหมดหากโรงเรียนไหนไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ต่อพ่วงเด้ารับ ก็จะต้องเสียเวลารอให้เครื่องที่กำลังทำการบรรจุพลังงานไฟฟ้าบรรจุจนเต็มก่อน จึงนำเครื่องต่อไปมาบรรจุพลังงานไฟฟ้า รวมไปถึงการจัดเก็บที่แต่ละโรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาตู้หรือชั้นที่จะนำมาใช้เก็บเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

“สำหรับสิ่งที่รัฐจัดส่งให้คือ เครื่องแท็บเล็ตกับสายชาร์จไฟ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วไม่เพียงพอ เนื่องจากแท็บเล็ตบางโรงเรียนนั้น โรงเรียนเป็นผู้จัดเก็บเอง จึงประสบปัญหาที่จัดเก็บต้องจัดซื้อตู้เพิ่มเพื่อนำมาใช้ในการจัดเก็บแท็บเล็ต” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

“รัฐควรจัดหาอุปกรณ์เสริมที่มีความจำเป็นให้กับโรงเรียน เช่น ผู้สำหรับจับเก็บแท็บเล็ต และอุปกรณ์การชาร์ตไฟ เช่น ปลั๊กต่อ ให้เพียงพอ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556)

“การจะให้เด็กได้ใช้สื่อแท็บเล็ตเป็นแนวคิดที่ดี เพราะเด็กจะได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ แต่ผู้กำหนดนโยบายควรติดตามด้วยว่าเมื่อครบ 1 ปีแล้ว โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีความพร้อมแค่ไหน อาทิเช่น มีผู้สำหรับเก็บแท็บเล็ตหรือไม่ มีที่ชาร์ตไฟ เพียงพอหรือไม่ เพราะบางโรงเรียนมีที่ชาร์ตน้อย ทำให้เสียเวลาในการชาร์ต ซึ่งจริงๆ แล้วเป็นปัญหาที่ควรจะต้องสำรวจความพร้อมตั้งแต่ก่อนเริ่มที่จะแจก มิเช่นนั้นก็จะกลายเป็นปัญหาของนโยบายอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2556)

“ในเรื่องของการชาร์ตไฟก็เป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากแท็บเล็ตเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็นต้องอาศัยพลังงานไฟฟ้า โรงเรียนจะต้องเตรียมการชาร์ตไฟให้เต็มก่อนวันรุ่งขึ้นที่จะใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ปลั๊กไฟหรือเต้ารับมีจำนวนที่ไม่เพียงพอ โรงเรียนต้องจัดซื้อเพิ่มเติม ซึ่งก็ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนเครื่องอยู่ดี จึงเป็นภาระของครูที่จะต้องเสียเวลาในการตรวจสอบและทำการชาร์ตไฟ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับระบบคอมพิวเตอร์ แม้ว่าในทางหลักการจะประสบปัญหาเดียวกัน แต่การจัดตั้งห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่ต้องมีการวางระบบตั้งแต่การเดินสายไฟไปจนถึงการจัดโต๊ะ เครื่องโปรเจคเตอร์ ฯลฯ ไว้เรียบร้อยแล้ว จึงไม่ประสบปัญหา แต่ในทางกลับกันแท็บเล็ตถูกจัดส่งมายังโรงเรียนโดยที่โรงเรียนยังไม่ได้เตรียมความพร้อม จึงเกิดปัญหาขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

ปัจจัยลักษณะองค์การ

ในส่วนของปัจจัยลักษณะองค์การ หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1. โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร และ 2. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร พบว่า ในการดำเนินการของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย

ประธานกรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รองประธานกรรมการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ที่ปรึกษา/กรรมการ

นายโอฟาร์ ไชยประวัติ

กรรมการ ประกอบด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

นายอรพงศ์ เทียนเงิน

นางอภัทธรา ศฤงคารินกุล

นางสาวอรุณภรณ์ ลิ้มสกุล

กรรมการและเลขานุการร่วม ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นาวาอากาศเอกสุรพล นวะมะวัฒน์

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า คณะกรรมการบริหารนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา จะมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบาย กำกับติดตามผลการดำเนินงานของทุกงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการบริหารนโยบายฯ มอบหมาย

และผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ถึงลักษณะองค์การที่เกี่ยวเนื่องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า คณะกรรมการบริหารนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา จะทำหน้าที่ในเชิงนโยบายในวงรอบขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามนโยบายสำหรับหน่วยงานระดับปฏิบัติ ซึ่งมีรูปแบบขององค์การแบบเป็นทางการ มีสายบังคับบัญชาชัดเจน มีการแบ่งขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนของแต่ละหน่วยงาน

“การดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ต รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายขึ้นชุดหนึ่ง ซึ่งก็จะประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับสูง ซึ่งทำหน้าที่ด้านยุทธศาสตร์ของนโยบาย กำหนดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบาย รวมไปถึงการมอบหมายภารกิจต่างๆให้กับคณะทำงานที่ตั้งขึ้นด้วย” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

ในส่วนของหน่วยงานในระดับปฏิบัตินั้น พบว่า กระทรวงศึกษาธิการในฐานะกระทรวงหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีการแบ่งโครงสร้างองค์การของกระทรวงออกเป็น 5 หน่วยงานหลัก ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ซึ่งหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติหรือโรงเรียนนั้น ก็จะสังกัดอยู่ในหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่มีโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายสังกัดอยู่ ก็จะมีการ

ตั้งคณะทำงานของหน่วยงานตนเองขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งนี้ คณะทำงานที่ถูกตั้งขึ้นมาจะเป็นไปในลักษณะของคณะทำงานเฉพาะกิจ กล่าวคือ เป็นรูปแบบขององค์การแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และภารกิจที่มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน แต่จะเป็นการดึงเอาข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากส่วนต่างๆ มาร่วมกันปฏิบัติงานตามนโยบาย โดยที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เหล่านั้นไม่ได้ขาดจากภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบเดิมตามตำแหน่งของตน เป็นการปฏิบัติงานในลักษณะของภารกิจเพิ่มเติม

“กระทรวงศึกษามีรูปแบบการจัดแบ่งโครงสร้างออกเป็น 5 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งในหน่วยปฏิบัติที่จะต้องนำเอาแท็บเล็ตไปจัดการเรียนการสอน นั่นคือ โรงเรียน จะกระจายตัวอยู่ในสังกัดต่างๆ อาทิ สพฐ. สกอ. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ภายใต้สังกัด สป. จึงทำให้แต่ละหน่วยงานก็จะมี การตั้งคณะทำงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งจะไปในลักษณะองค์การแบบไม่เป็นทางการ เป็นคณะทำงานที่ตั้งขึ้นมาเฉพาะกิจ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายโดยเฉพาะ อย่างเช่นใน สช. ซึ่งดูแลโรงเรียนเอกชน ก็ได้มีการตั้งคณะทำงานโดยดึงเอาข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากส่วนต่างๆ ของ สช. มาทำงานร่วมกัน โดยภารกิจหลักของคณะทำงานคือ การกระจายเครื่องแท็บเล็ตสู่โรงเรียนและการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า ภารกิจหลักของคณะทำงานของแต่ละหน่วยงานนั้น จะปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนก่อนการนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน นั่นคือ ขั้นตอนตั้งแต่การรวบรวมรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การตรวจรับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้จัดซื้อ การแจกจ่ายเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปยังโรงเรียน และการรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนจัดเก็บในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนตามระเบียนสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

นอกจากนี้คณะทำงานยังมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายให้กับผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน โดยตั้งเป็นศูนย์ประสานงานขึ้น โดยลักษณะการทำงานของศูนย์ดังกล่าวจะเป็นรูปแบบองค์การอย่างไม่เป็นทางการ ข้าราชการที่มาทำหน้าที่ก็มีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทั่วประเทศ จึงอาศัย

การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามนโยบายของคณะทำงาน ทั้งนี้จะทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาในขั้นต้นก่อนการนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปใช้ในการเรียนการสอน อาทิ เช่น การแจกเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา การลงทะเบียน การจัดเก็บข้อมูล การประสานงานต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในส่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์พกพาหรือเกี่ยวกับตัวเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา จะเป็นหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีศึกษานิเทศก์ที่ได้รับการอบรมการใช้และการดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาดังกล่าว

“สำหรับการทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือชี้แนะแนวทางการปฏิบัติให้กับโรงเรียน แต่ละหน่วยงานหลักของกระทรวงก็จะตั้งศูนย์ประสานงานขึ้น แต่ก็กันไปในลักษณะของหน่วยงานเฉพาะกิจ และมีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ไม่มาก มีหน้าที่ให้คำชี้แนะในเรื่องเชิงนโยบาย การเก็บข้อมูล ปัญหาการแจกแท็บเล็ต แต่ถ้าเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติหรือปัญหาเกี่ยวกับตัวเครื่อง ผู้ปฏิบัติจะต้องปรึกษาไปยัง สพป. ซึ่งมีเจ้าหน้าที่และศึกษานิเทศก์ ซึ่งได้รับการอบรมการใช้เป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา แต่ก็พบว่าในทางปฏิบัติแล้ว คณะทำงานที่มีลักษณะขององค์การแบบไม่เป็นทางการ ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติได้อย่างไม่เต็มที กล่าวคือ มีจำนวนข้าราชการที่มาปฏิบัติงานในคณะทำงานไม่เพียงพอ อีกทั้งการที่ข้าราชการที่มาปฏิบัติหน้าที่ในคณะทำงานไม่ได้ขาดจากตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบเดิม ก่อให้เกิดภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น คณะทำงานจำเป็นต้องมีการทำงานล่วงเวลา ซึ่งส่งผลต่อแนวโน้มการปฏิบัติตามนโยบาย

“คณะทำงานที่ตั้งขึ้นมานั้น มีข้าราชการเพียงไม่กี่คน เพราะทุกคนก็มีหน้าที่รับผิดชอบตามตำแหน่งของตนอยู่แล้ว การที่จะต้องมาทำงานในคณะทำงานอีก จึงเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นมา ทำงานไม่ทัน ในขณะที่จำนวนนักเรียนและโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบก็มีจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม หัวหน้ากองก็จะทำหน้าที่กำกับดูแล หากเห็นว่าใครทำงานไม่ทันแล้วจริง ก็จะทำให้คนอื่น ๆ ในกองเข้ามาช่วยเหลือทั้งในส่วนของงานประจำและงานของคณะทำงานตามนโยบายแท็บเล็ต” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะองค์การของหน่วยปฏิบัติ หรือโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะทำงานขึ้นมาเฉพาะเพื่อรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบาย หากแต่จะใช้ลักษณะของความสัมพันธ์ในองค์การทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่จะสร้างให้เกิดการปรึกษาหารือและทำงานร่วมกัน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการให้ผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามนโยบายโดยการนำเอาคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีลักษณะของการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการภายในองค์การ ในรูปแบบของการจัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบาย รวมไปถึงร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามนโยบาย หรือประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

“เมื่อทางโรงเรียนได้รับทราบถึงนโยบายรัฐบาลที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ต โรงเรียนก็ได้มีการเรียกประชุมทุกส่วนเพื่อรับทราบนโยบายและเตรียมการปฏิบัติตามนโยบาย โดยได้มอบหมายให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งจะเป็นผู้ดูแลอำนวยความสะดวกให้กับครูชั้น ป.1 ดูแลจัดหาตู้ที่จะใช้เก็บแท็บเล็ต ปลั๊กไฟ กำกับดูแลชั้นตอนตามนโยบาย อาทิ การสำรวจรายชื่อนักเรียน การตรวจรับ การลงทะเบียนเครื่อง เป็นต้น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“โรงเรียนไม่ได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบหรือจัดการเรื่องแท็บเล็ตโดยเฉพาะ แต่จะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น ป.1 ซึ่งจะเป็นผู้ดูแลตั้งแต่การจัดเก็บ การดูแลรักษา ไปจนถึงนำไปใช้ในการเรียนการสอน และอาจจะให้ครูที่สอนวิชาคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องเทคโนโลยี คอยเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางเบื้องต้นเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ต” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ผู้อำนวยการโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ช่วยเหลือและดูแลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาของครูชั้น ป.1 ซึ่งหากติดขัดปัญหาใด ผอ.ก็จะดำเนินการแก้ไขหรือประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไข” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับเรื่องของผู้ปฏิบัติหรือครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูที่ค่อนข้างมีอายุมาก มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีน้อย ก็มักที่จะไม่ยอมใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงยังมีปัญหาครูที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาก็จะเกิดความไม่มั่นใจเพราะคิดว่าตนเองยังไม่มีความพร้อมที่จะใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอน

“เนื่องจากยังไม่ได้เข้ารับการอบรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ต จึงไม่แน่ใจว่าจะสามารถใช้แท็บเล็ตจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ แม้ว่าตนเองจะสามารถใช้งานแท็บเล็ตเป็น แต่การที่จะใช้เพื่อสอนนั้น จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความเข้าใจและชำนาญจึงจะนำไปใช้สอนจริงได้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนนั้น เมื่อมีการประสานงานไปยังหน่วยงานส่วนกลาง หรือคณะทำงานตามนโยบายจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนก่อนได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ยังไม่ปรากฏปัญหาความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องในคำชี้แจง เนื่องจากขั้นตอนในการปฏิบัติมีการสื่อสารมายังโรงเรียนอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ปัญหาที่ทำการสอบถามส่วนมากจะเป็นเรื่องของความล่าช้าในการจัดส่งเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งก็ได้คำชี้แจงให้เข้าใจว่าลำดับการแจกเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา จะแจกไปตามลำดับตัวอักษรชื่อจังหวัดและโรงเรียน ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็ได้ให้คำชี้แจงสร้างเข้าใจอย่างชัดเจน

“ทางโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการปฏิบัติตามนโยบาย อีกทั้งมีการชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติมายังโรงเรียนอย่างชัดเจน เลยยังไม่พบปัญหาที่จะต้องขอคำชี้แจงไปยังส่วนกลาง จึงทำให้ยังไม่ปรากฏปัญหาความไม่สอดคล้องกับคำวินิจฉัยหรือคำชี้แจงจากส่วนกลาง” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ปัจจัยภายนอก

ในส่วนของปัจจัยภายนอก หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 3

ประเด็นหลัก นั้นคือ 1.ประเด็นด้านการเมือง 2.ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และ 3.ประเด็นด้านสังคม ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก ประเด็นด้านการเมือง พบว่า แม้สถานการณ์ทางการเมืองจะอยู่ในสภาวะแตกแยก ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง รวมไปถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือตัวผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทางการเมืองก็ตาม การปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ก็ยังดำเนินไปได้อย่างปกติ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกในประเด็นด้านการเมืองว่า การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือข้าราชการประจำที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้วิกฤตการณ์ทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น อาจกระทบต่อนโยบายในแง่ของการขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแม้ว่าสภาวะทางการเมืองจะเกิดความขัดแย้ง แต่การที่รัฐบาลยังรักษาเสถียรภาพไว้ได้ ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล นโยบายก็จะสามารถดำเนินต่อไปได้

“ในสภาวะบ้านเมืองแตกแยก เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่รัฐบาลสามารถระคับระคองตัวให้อยู่ได้ พยายามควบคุมสถานการณ์ไม่ให้รุนแรงเท่าช่วง 3-4 ปีก่อน เท่ากับว่ารัฐบาลสามารถทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ในส่วนของ การเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงมาแล้วถึง 3 คน ตั้งแต่รัฐบาลนี้เข้ามาบริหารประเทศ แต่ก็ไม่ส่งกระทบต่อนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เนื่องจากพรรคเพื่อไทยเป็นพรรคแกนนำรัฐบาล ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็มาจากพรรคเพื่อไทย ซึ่งนโยบายนี้ก็ถือเป็นนโยบายหลักและเป็นนโยบายเร่งด่วนของพรรคเพื่อไทย ทำให้ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีไปอย่างไร นโยบายก็จะถูกขับเคลื่อนเหมือนเดิม” (นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

รวมถึงผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งก็ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกในประเด็นด้านการเมืองว่า การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงข้าราชการทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการประจำ ไม่ได้ทำให้นโยบาย

จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาสะดวก และไม่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

“ถ้าการเมืองมีเสถียรภาพ ไม่เกิดการเปลี่ยนหัวทางการเมือง นโยบายก็จะมีผลต่อเนื่อง ไม่สะดุด แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล นโยบายดังกล่าวอาจจะหยุดชะงักลงได้ เนื่องจากนโยบายแท็บเล็ตถือได้ว่าเป็นนโยบายของโรงเรียนหรือนโยบายหาเสียงของรัฐบาลปัจจุบัน ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ที่มาจากอีกพรรคหนึ่งก็ย่อมที่จะไม่ให้ความสำคัญกับนโยบายดังกล่าว” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มองว่าไม่ได้ส่งผลกระทบต่อนโยบายแท็บเล็ต เนื่องจากบุคคลที่มาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก็มาจากพรรคการเมืองเดิมซึ่งเป็นพรรคแกนนำรัฐบาล นโยบายดังกล่าวย่อมที่จะถูกสานต่อเนื่องจากเป็นนโยบายที่ได้หาเสียงเอาไว้ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงข้าราชการประจำก็ไม่ได้ส่งผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติตามนโยบาย เพราะนโยบายได้ถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมือง ซึ่งได้วางแนวทางการปฏิบัติไว้อยู่แล้ว ข้าราชการเป็นเพียงผู้มาขับเคลื่อนและปฏิบัติตามนโยบายนั้น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

“ไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้แท็บเล็ตในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิกฤตการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ เพราะนโยบายก็จะดำเนินต่อไป ถ้าหากยังไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลไปสู่รัฐบาลพรรคอื่น” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 7 มีนาคม 2556)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าสภาวะทางการเมืองจะไม่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ก็ยังมีความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ที่เห็นตรงกันว่า ควรที่จะให้ครูในฐานะผู้ปฏิบัติได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือขั้นตอนในการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้เกิดนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาระบบการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการปฏิบัติตามนโยบายที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายได้อย่างแท้จริง ดังนั้น รัฐบาลควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติตามนโยบายได้มีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

“รัฐบาลควรที่จะโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน รู้ถึงปัญหาต่างๆ เป็นอย่างดี และในฐานะเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายนี้คือการนำแท็บเล็ตมาใช้สอนนักเรียน ได้มีส่วนร่วมใน

การกำหนดนโยบายทางการศึกษา หรืออย่างน้อยควรเปิดพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายก็ยิ่งดี แต่สำหรับนโยบายนี้รัฐบาล ไม่ได้เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมเลย จึงทำให้ในทางปฏิบัติแล้วพบว่ามีปัญหาอุปสรรคจำนวนมากในการใช้แท็บเล็ตในการเรียนการสอน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

“เรื่องของการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในฐานะเป็นผู้ที่จะต้องนำเอา นโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติ ไม่เคยได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายแท็บเล็ตเลย ทั้งๆ ที่เป็นผู้ที่คลุกคลีอยู่กับเด็ก เข้าใจถึงปัญหาการเรียนการสอนเป็นอย่างดี แต่กลับไม่ได้รับความสำคัญในการกำหนดนโยบายนี้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

ประเด็นที่สอง ประเด็นด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งมีความคิดเห็นต่อสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องที่จะใช้งบประมาณในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจาก เนื่องจากในปัจจุบันสถานะเศรษฐกิจของไทย อยู่ในช่วงขยายตัวอย่างต่อเนื่องอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ อาทิ การใช้จ่ายของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของงบลงทุนในโครงการต่างๆ การผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่น่าจะสูงขึ้นเพื่อทดแทนภาคการผลิตที่เสียหายไปจากเหตุการณ์น้ำท่วมปี พ.ศ. 2554 เป็นต้น ทำให้งบประมาณที่ใช้ไปสำหรับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาถูกใช้ไปในช่วงที่สถานะเศรษฐกิจเหมาะสม อย่างไรก็ตามแม้ว่าความเห็นต่อสถานะเศรษฐกิจของประเทศจะเหมาะสมต่อการดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา แต่ก็มีความเห็นต่อเรื่องการใช้งบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง ซึ่งสะท้อนถึงทัศนคติทางลบของผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่มีต่อนโยบายดังกล่าว ซึ่งก็อาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายได้

“สภาพเศรษฐกิจโดยรวมอาจจะเพียงพอต่อการจัดหาเครื่องแท็บเล็ตจัดสรรให้กับนักเรียนได้ แต่ถ้ามองในมุมของสภาพของโรงเรียน ที่แต่ละโรงเรียนมีความพร้อม มีศักยภาพ มีสาธารณูปโภคที่แตกต่างกัน บางโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ยังไม่มีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ การที่ได้รับแท็บเล็ตไปก็เหมือนไม่มีค่า บางโรงเรียนไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย ก็ทำให้การใช้งานเป็นไปอย่างยากลำบาก ไม่สะดวกตามที่ควรจะเป็น ซึ่งมองว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วประเทศยังไม่มีความพร้อมในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐบาลน่าจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ก่อน เพราะเป็นปัญหาที่สำคัญกว่า” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, กุมภาพันธ์ 2556)

ในประเด็นสุดท้าย ประเด็นด้านสังคม พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ที่มีต่อประเด็นด้านสังคมอาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ในส่วนแรก เรื่องของการได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำเสนอความคืบหน้าของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งก็จะสะท้อนความสนใจของสังคมได้ดี เพราะเรื่องใดที่ได้รับความสนใจจากสังคม สื่อมวลชนก็ย่อมที่จะติดตามสถานการณ์และนำเสนอต่อสังคม ซึ่งก็มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ได้รับความสนใจอย่างมากจากสื่อมวลชน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอข่าว ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ก็มักจะเห็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนี้อยู่เสมอ หรือแม้แต่สื่ออินเทอร์เน็ต หากทำการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ก็จะพบการนำเสนอข่าวและมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนี้กันอย่างกว้างขวาง สำหรับส่วนที่สอง สภาพสังคมและเทคโนโลยี ก็มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า โลกในยุคปัจจุบันก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ทั่วทั้งโลกเข้าหากัน จึงมีความจำเป็นที่เยาวชนของชาติต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และมีทักษะในด้านเทคโนโลยี นั่นคือ การได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีไปใช้ในพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติตลอดชีวิต ดังนั้น ปัจจัยภายนอกด้านสังคม จึงมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เช่นกัน

“นโยบายแท็บเล็ตนั้นได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน จะเห็นได้จากช่วงที่นโยบายเริ่มใหม่ๆ รายการข่าวโทรทัศน์ได้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายไปร่วมรายการและให้สัมภาษณ์ถึงนโยบาย” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556)

“จะเห็นได้ว่าสื่อต่างๆ ก็ให้ความสนใจที่จะนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับแท็บเล็ตทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556)

“ในเว็บบอร์ดหรือกระดานข่าวอย่างพันทิป ก็ได้มีกระทู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องแท็บเล็ตในแง่มุมต่างๆ ซึ่งก็มีผู้ที่สนใจมาแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2556)

ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

ในส่วนของปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 2.ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในประเด็นแรก ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ในประเด็นความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติพบว่า การพัฒนาระบบการศึกษาของไทยโดยใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่มีการเรียนการสอนในตำราแบบเดิมอาจจะไม่เพียงพอและไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คอมพิวเตอร์พกพาในฐานะเทคโนโลยีใหม่จึงเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน ให้สามารถค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ในอินเตอร์เน็ตได้ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะทางเทคโนโลยีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนในการเรียนรู้ โดยคอมพิวเตอร์พกพาจะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้ตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงยังก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นการสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศในอนาคตอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางระบบให้ดี ทั้งระบบเทคโนโลยีที่จะต้องมีการวางระบบให้เกิดความพร้อมทั้งในตัวอุปกรณ์หรือคอมพิวเตอร์พกพา และในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ระบบอินเตอร์เน็ตไร้สาย ระบบไฟฟ้า เนื้อหาที่จะใช้ในการเรียนการสอน ระบบคลังข้อมูลสำหรับการเพิ่มเติมข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ เป็นต้น และระบบการศึกษาที่จะต้องแก้ไขปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีให้กับนักเรียน อาทิ ทักษะพื้นฐานทางภาษา อ่าน เขียน ฟัง พูด จำนวนของครูที่ต้องเพียงพอเหมาะสมต่อจำนวน

นักเรียน เป็นต้น อันจะก่อให้เกิดการนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

“ในหลักการนั้นการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญและควรส่งเสริมอย่างยิ่ง แท็บเล็ตก็เป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่น่าสนใจ จากตัวอย่างในประเทศที่มีระบบการศึกษาที่พัฒนาและได้ใช้แท็บเล็ตในการเรียนการสอน ก็น่าจะเป็นผลดีกับระบบการศึกษาของประเทศไทย เกิดประโยชน์กับตัวเด็กทั้งในการเรียนการสอนปัจจุบันและการประกอบอาชีพในอนาคต หากแต่จะต้องเตรียมการให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน หากระบบการศึกษาของไทยมีพื้นฐานที่พร้อมแล้ว เมื่อมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามา ก็ย่อมที่จะเกิดประโยชน์อย่างแน่นอน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“ถ้ารัฐเห็นว่าแท็บเล็ตสามารถทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนของไทยได้จริงๆ รัฐบาลก็ต้องดำเนินการให้จริงจัง ไม่ใช่เพียงแค่เอาเครื่องแท็บเล็ตเข้าสู่ระบบการศึกษา หากแต่จะต้องสร้างให้เกิดความพร้อมในทุกด้านที่จะรองรับการใช้แท็บเล็ต ผลลัพธ์ก็จะออกมาดีดังที่ตั้งใจไว้ได้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ถือได้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ที่จะทำให้เด็กสนใจและตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามก็เปรียบเหมือนดาบสองคม ที่จะต้องควบคุมและดูแลให้เกิดการใช้ไปในทางที่เกิดประโยชน์ ต้องมีการวางระบบที่ดี ไม่ให้เด็กเอาไปใช้ในทางที่ไม่สร้างสรรค์ เช่น เอาไปเล่นเกม เอาไปดูสื่อลามกต่างๆ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“แท็บเล็ตนอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะเทคโนโลยีให้กับเด็กแล้ว ครูเองก็ได้รับการพัฒนาไปด้วย แต่ทั้งนี้ควรจะต้องอบรมให้ครูมากกว่านี้ เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทำให้ภาระงานของครูมีมากขึ้น เนื่องจากการเรียนการสอนปกตินั้นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในบางโรงเรียนมีจำนวนน้อยทำให้ต้องแบกรับภาระการสอนหลายวิชา เมื่อมีนโยบายให้ใช้คอมพิวเตอร์พกพาจึงเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากภาระงาน

เดิมที่มากอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ทั้งในแง่ของการใช้เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในขณะที่ครูมีพื้นฐานความรู้ทางเทคโนโลยีที่ไม่เท่ากัน อีกทั้งครูบางคนได้เข้ารับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา แต่บางคนไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม รวมไปถึงความไม่พร้อมในอุปกรณ์ที่ครูยังไม่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาของตนเอง และยังไม่มีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย จึงเกิดความยุ่งยากในการใช้จัดการเรียนการสอน และในแง่ของการเก็บรักษาที่ต้องรับภาระในการบรรจุพลังงานไฟฟ้า และการจัดหาสถานที่และตู้ในการเก็บรักษา จึงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติตามนโยบายได้

“เห็นด้วยกับการให้นักเรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต เพราะจะทำให้เด็กได้เรียนรู้มากยิ่งขึ้น นอกเหนือไปจากความรู้ที่มีอยู่ในหนังสือ แต่ปัจจุบันระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนยังไม่พร้อม ที่มีอยู่ก็เป็นระบบที่โรงเรียนติดตั้งเองซึ่งช้ามากและไม่เพียงพอต่อเด็กจำนวนมาก อยากให้เร่งติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตให้เสร็จก่อนจะเริ่มการเรียนการสอนในเทอมถัดไป” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การเรียนการสอนเดิมนั้น ครูก็ต้องรับภาระสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกือบทุกวิชา เมื่อมีการนำเอาแท็บเล็ตมาใช้จัดการเรียนการสอน จึงทำให้มีงานเพิ่มมากขึ้นในการที่จะต้องวางแผนเตรียมการเรียนการสอน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“สภาวะที่ระบบการศึกษาของประเทศไทยยังขาดซึ่งความพร้อมในด้านบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนเองนั้นไม่ได้ปฏิเสธถึงประโยชน์เทคโนโลยีในการศึกษาที่รัฐจะสนับสนุน หากแต่ว่ารัฐส่งเสริมไม่ถูกเวลาแล้ว ก็อาจจะส่งผลเสียมากกว่าผลดี” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

“ยังไม่ได้รับตัวเครื่องแท็บเล็ตสำหรับครูและยังไม่ได้รับการอบรมการใช้แท็บเล็ตเลย แม้ว่าจะมีความรู้ทางเทคโนโลยีอยู่บ้าง แต่ในบางจุดเราก็ยังไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง หรือเมื่อเกิดปัญหาบางอย่างก็ไม่สามารถแก้ไขได้ทันที จึงเป็นความยุ่งยากในการที่จะนำแท็บเล็ตไปใช้สอน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“ปกติเมื่อเลิกเรียนแล้ว ครูก็ต้องอยู่ตรวจงานหรือเตรียมการสอนของวันถัดไป แต่เมื่อมีการใช้แท็บเล็ต ครูจะต้องแบ่งเวลามาทำการดูแลชาร์ตไฟและจัดเก็บแท็บเล็ต อีกทั้งยังต้อง

เตรียมการสอนมากขึ้นสำหรับการสอนโดยใช้แท็บเล็ต” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

ในส่วนของปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร และ 2.ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา และผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 850,000 คน ซึ่งเป็นนักเรียนจำนวนมาก นั้น ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าแนวทางหรือขั้นตอนในการปฏิบัติตามนโยบายจะเหมือนกัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างโรงเรียน ซึ่งไม่ได้มีมาตรฐานที่เท่ากัน ส่งผลให้ความพร้อมของแต่ละโรงเรียนที่จะปฏิบัติตามนโยบายมีไม่เท่ากัน ทั้งในเรื่องของจำนวนครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ละโรงเรียนมีไม่เท่ากันและส่วนใหญ่จะไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน รวมไปถึงอุปกรณ์เสริมที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา อาทิเช่น ระบบไฟฟ้า สถานที่จัดเก็บคอมพิวเตอร์พกพา เป็นต้น

“อาจจะมีผลกระทบบ้างในบางโรงเรียนที่ขาดแคลนครู โดยมักจะเกิดกับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ซึ่งก็จะตามมาด้วยปัญหาความพร้อมอื่นๆ ด้วย ซึ่งถ้าเปรียบเทียบแล้วแท็บเล็ตไม่ใช่นมสดสำหรับนักเรียน ที่แจกจ่ายให้กับเด็กทุกคนก็สามารถนำไปดื่มได้เลย ซึ่งแม้จะมีจำนวนนักเรียนมากเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าสามารถจัดหาได้เพียงพอ ก็ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด แต่สำหรับแท็บเล็ตแล้วไม่ใช่แจกครบจำนวนแล้วจะจบ มันต้องมีความพร้อมถึงจะดำเนินการไปได้ ถ้าแจกให้กับโรงเรียนที่ยังไม่มีระบบไฟฟ้า ถ้ามัวว่าเขาจะเอาแท็บเล็ตไปทำอะไร มันไม่เกิดประโยชน์” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“ศักยภาพของโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนชนบทแตกต่างกันมากเกินไป โรงเรียนชนบทบางโรงเรียนมีครูเพียงไม่กี่คน อีกทั้งความสามารถของครูในเรื่องเทคโนโลยีก็มีไม่เท่ากัน และสิ่งที่สำคัญคือ ศักยภาพและความพร้อมของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็มีไม่เท่ากัน เป็นปัญหาที่รัฐน่าจะให้ความสำคัญและเร่งแก้ไขก่อนที่จะดำเนินนโยบายแท็บเล็ต เพราะถ้าหากปัญหาเหล่านี้ยังคงอยู่ การใช้แท็บเล็ตแต่ละโรงเรียนก็ไม่มีทางที่จะเกิดผลที่ดีในระดับที่ใกล้เคียงกันได้” (นักวิชาการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลงพบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของไทยอย่างมาก เนื่องจากการเรียนการสอนเดิมนั้น การเรียนรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีเป็นเพียงส่วนเสริมของการเรียนการสอนปกติ แต่นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในวิชาพื้นฐาน อันประกอบไปด้วย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์พกพาของครูผู้สอน รวมถึงความพร้อมในด้านต่างๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นจากนโยบายดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดความไม่พร้อมในด้านต่างๆ อาทิเช่น ความไม่พร้อมในตัวผู้ปฏิบัติที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่เพียงพอ ความไม่พร้อมในสถานที่ที่โรงเรียนยังขาดห้องหรือตู้ในการจัดเก็บรักษา ขาดอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จะใช้สำหรับบรรจพลังงานไฟฟ้าในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ความไม่พร้อมในระบบการศึกษาที่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังมีทักษะการอ่านที่ไม่เพียงพอต่อการจะได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ความไม่พร้อมของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในบางโรงเรียนที่ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อนักเรียน รวมไปถึงความไม่พร้อมในระบบคลังข้อมูลและระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย เป็นต้น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้ถือต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“นโยบายแท็บเล็ตเป็นการเร่งการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากเรื่องของนโยบายทางการเมืองมากเกินไป ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา รัฐจึงจำเป็นจะต้องวางรากฐานการเปลี่ยนแปลงให้มั่นคง อีกทั้งจะต้องทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความร่วมมือ นโยบายจึงจะสำเร็จได้” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“อาจเหมือนเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระบบการศึกษาไทยที่มีเทคโนโลยีใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งแตกต่างจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะใช้สอนทักษะทางคอมพิวเตอร์อย่างเดียว แต่แท็บเล็ตคือการผสมผสานการเรียนในวิชาหลักเข้ากับเทคโนโลยี แต่

สำหรับระบบการศึกษาไทยที่ยังมีปัญหายู้อยู่ไม่น้อย การเปลี่ยนแปลงอาจจะต้องเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเหมาะสม นักเรียนชั้น ป.1 บางคนยังอ่านหนังสือไม่คล่อง ถ้าจะมองว่าแท็บเล็ตดึงดูดความสนใจเด็กได้ซึ่งทำให้ทักษะการอ่านพัฒนาเร็วขึ้น แต่ในความเป็นจริงแล้วการที่เด็กมีพื้นฐานการอ่านยังไม่ดี การจะสอนให้เด็กใช้แท็บเล็ตก็จะยากขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

“สมมติว่าเราต้องการให้เด็กไทยมีความสามารถด้านกีฬาฟุตบอลที่เป็นเลิศ จึงสนับสนุนโดยการซื้ออุปกรณ์กีฬาฟุตบอลที่มีคุณภาพสูง ไม่ว่าจะเป็รรองเท้า ลูกฟุตบอล ชุดกีฬา แต่ถ้าเด็กเรายังไม่มีทักษะพื้นฐานทางกีฬาฟุตบอลแล้ว รวมถึงครูก็ไม่มีความรู้หรือทักษะที่เพียงพอในการถ่ายทอดงบประมาณที่ลงทุนก็จะไม่เกิดประโยชน์อย่างที่ควรจะเป็น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

ปัจจัยภาวะผู้นำ

ในส่วนของปัจจัยภาวะผู้นำ หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า มี 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และ 2.การสนับสนุนของผู้บริหาร ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน รัฐบาลในฐานะผู้นำสูงสุดของนโยบาย ได้มีการแจกคอมพิวเตอร์พกพาให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพราะนักเรียนทุกคนได้รับเครื่องเป็นของตัวเอง ไม่เกิดปัญหาแย่งกันหรือนักเรียนที่ไม่ได้รับเครื่องก็จะได้ไม่สนใจ ผู้สอนก็สามารถทำการสอนได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนว่าผู้กำหนดนโยบายให้ความสำคัญในนโยบายนั้นคือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา นักเรียนก็จำเป็นต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไว้ใช้งานทุกคน จึงเป็นเหมือนการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งว่านโยบายดังกล่าวจะสามารถทำได้ อย่างน้อยที่สุดก็สามารถจัดหาคอมพิวเตอร์พกพาซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดของนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

อย่างไรก็ตามการสร้างแรงจูงใจของรัฐบาลด้วยการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้ครบกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนนั้นอาจจะยังไม่เพียงพอ เนื่องจากในการ

ปฏิบัติตามนโยบายโดยการนำคอมพิวเตอร์พกพาไปใช้จัดการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างแรงจูงใจกับตัวผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน ทั้งนี้ในส่วนของสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติ หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า รัฐบาลยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้เพียงพอ เนื่องจากขาดการสนับสนุนในงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ ในส่วนของงบประมาณในการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดงบประมาณในการเดินทางสำหรับครูที่จะเดินทางไปฝึกอบรม และในส่วนของอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบายแต่รัฐบาลยังไม่ได้ให้การสนับสนุน อันประกอบไปด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับครูผู้สอน ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย อุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับบรรจุพลังงานให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และตู้สำหรับเก็บรักษาคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งสร้างความยากลำบากต่อการปฏิบัติตามนโยบายให้กับผู้ปฏิบัติ มากไปกว่านั้น รัฐบาลยังขาดการจูงใจในแง่ของการให้รางวัลหรือค่าตอบแทน เนื่องจากนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติยังไม่มีความพร้อมที่เพียงพอ สิ่งหนึ่งที่จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติให้ความสนใจที่จะปฏิบัติตามนโยบาย คือ การให้ค่าตอบแทนเพิ่มเติมสำหรับครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติรู้สึกอยากที่จะปฏิบัติตามนโยบาย อันจะส่งผลให้เกิดผลทางบวกต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“รัฐบาลไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับครูในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายได้ เพราะไม่สามารถสร้างความพร้อมที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายได้ ลำพังเพียงแค่การแจกเครื่องและส่งครูไปอบรมโดยที่ยังขาดความพร้อมในด้านอื่นๆ อีกทั้งตัวครูเองยังไม่ได้รับเครื่องของครูเลย จะใช้ในการสอนแต่ละครั้งก็ต้องอาศัยดูกับนักเรียน ครูก็มีความรู้สึกที่ไม่มีความพร้อมที่จะใช้แท็บเล็ตในการสอน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แท็บเล็ตให้เกิดประสิทธิภาพนั้น อาจจะจำเป็นต้องใช้ลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนคอมพิวเตอร์ คือ ต้องมีจอภาพหรือจอโปรเจคเตอร์แสดงหน้าชั้นเรียน เพื่อให้เด็กได้เห็นว่าคุณทำอะไรกับแท็บเล็ตแล้วสามารถทำตามได้ แต่ก็อาจจะอยู่นอกเหนือไปจากสิ่งที่นโยบายนี้จัดหาให้ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่เกิดการปรับปรุงในอนาคตได้ แต่สำหรับการปฏิบัติในปัจจุบัน ลำพังแค่เครื่องของครูยังไม่ได้เลย แล้วจะปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างไร” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“อุปกรณ์บางอย่างนโยบายไม่ได้กำหนดมาให้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐบาลที่จะต้อง รับฟังปัญหาในทางปฏิบัติ แล้วรีบดำเนินการแก้ไข ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในสิ่งที่ยังขาด เพื่อให้นโยบายสามารถเดินหน้าไปได้” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“การใช้แท็บเล็ตในการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งเครื่อง แท็บเล็ตของครู ระบบอินเทอร์เน็ต เนื้อหา ต้องพร้อมจริงๆ จึงจะสามารถดำเนินการให้ เกิดประสิทธิภาพได้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“รัฐบาลสามารถจัดหาแท็บเล็ตให้กับเด็ก ป.1 ทั้งประเทศได้ แต่ไม่สามารถจัดหาให้ครู ได้ เวลาครูจะใช้ก็ต้องใช้ร่วมกับเด็ก ไม่สะดวกในการใช้ จึงเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับการสนับสนุน เท่าที่ควร” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

“การเพิ่มค่าตอบแทนของครูเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง มิใช่เพียงเพราะว่าครูมีภาระ งานเพิ่มขึ้นจากนโยบายแท็บเล็ตเท่านั้น หากแต่ในปัจจุบันค่าตอบแทนของครูต่ำเกินไป บุคคลที่มีความรู้ความสามารถก็เลือกที่จะไม่เป็นครู เพราะรู้สึกว่าเงินน้อย งานหนัก หากรัฐสามารถบริหารจัดการให้ค่าตอบแทนครูเพิ่มขึ้นได้ ไม่เพียงแต่จะจูงใจการปฏิบัติงานตามนโยบายแท็บเล็ตของครู ป.1 แล้ว แต่ยังสามารถจูงใจให้คนเก่ง คนที่มีความสามารถหันมาเป็นครู ส่งผลให้ระบบการศึกษา ไทยพัฒนายิ่งขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ต้องยอมรับว่าในปัจจุบันเงินเดือนหรือค่าตอบแทนของครูถือว่าได้รับน้อยมาก เมื่อ เทียบกับภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ รัฐบาลควรจะให้ความสำคัญในเรื่องค่าตอบแทนของครูให้ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูชั้น ป.1 ที่จะต้องมีภาระเพิ่มเติมมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอน โดยแท็บเล็ต” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 7 มีนาคม 2556)

สำหรับประเด็นที่สอง การสนับสนุนของผู้บริหาร จะเป็นการมุ่งเน้นถึงการสนับสนุนของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะหัวหน้าขององค์กรซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของนโยบาย ผู้วิจัยได้ทำการ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการ สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา พบว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ บางกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาของตนได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการ

สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยมีการจัดการประชุมวางแผนการดำเนินการตามนโยบาย ตั้งแต่ขั้นตอนของการสำรวจและจัดทำรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันอย่างชัดเจน มีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนว่าในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาจริงประสบปัญหาใดบ้าง เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา อีกทั้งยังช่วยจัดหาอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบาย อาทิเช่น ตู้สำหรับจัดเก็บรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา อุปกรณ์เตารับฟวงต่อเพื่อให้เกิดความสะดวกในการบรรจุพลังงานไฟฟ้าให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เป็นต้น ซึ่งการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากจะทำให้ครูผู้สอนมีความพร้อมมากขึ้นในการปฏิบัติตามนโยบายแล้ว ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ครูผู้สอนมีทัศนคติทางบวก อันจะก่อให้เกิดแนวโน้มทางบวกต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่บริหารจัดการ ซึ่งก็จะเรียกครูทุกคนมาประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงนโยบาย และกำหนดแผนการและแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบาย รวมถึงรับฟังความคิดเห็นของครูที่จะต้องนำแท็บเล็ตไปใช้ อีกทั้งยังช่วยจัดหาอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นเพิ่มเติม อาทิเช่น ตู้ในการจัดเก็บ แท็บเล็ต ปลั๊กไฟฟวงต่อ” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

อย่างไรก็ตาม ก็มีบางกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่างออกไป กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้สนใจต่อการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยไม่ได้ให้การสนับสนุนทั้งในส่วนของอุปกรณ์ที่จำเป็นและงบประมาณสำหรับค่าเดินทางเข้ารับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา รวมถึงไม่มีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการดำเนินการตามนโยบาย อีกทั้งยังไม่ช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งมีแนวโน้มจะส่งผลทางลบต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

“ผู้อำนวยการไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อนโยบายแท็บเล็ต เพราะเห็นว่าเด็ก ป.1 ยังเด็กเกินไปที่จะใช้ จึงไม่ได้ให้ความสนใจ ปล่อยให้ครู ป.1 จัดการกันเอง อีกทั้งในส่วนของอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่พร้อมก็ไม่ได้ให้การสนับสนุนจัดหาให้ ครูต้องจัดหาตัวเอง” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556)

“ผอ. ไม่ได้ติดตามหรือให้การสนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนโดยใช้แท็บเล็ต ทำให้ครูผู้สอนเองซึ่งมีภาระในการสอนปกติมากอยู่แล้ว ไม่ค่อยได้นำแท็บเล็ตมาใช้” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2556)

การปฏิบัติตามนโยบาย

ในส่วนของปัจจัยการปฏิบัติตามนโยบาย หลักจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่า อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนจะนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน และ 2. การนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ในประเด็นแรก ขั้นตอนการเตรียมการก่อนจะนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน พบว่า ก่อนที่จะมีการแจกเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับโรงเรียนนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการมีการสั่งการให้โรงเรียนทุกสังกัดที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศได้มีการสำรวจรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน และทำการรวบรวมและส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายผ่านช่องทางการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานกับโรงเรียนในการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว

“สพป. ได้ส่งแบบสำรวจรายชื่อนักเรียน ป.1 และครูที่สอนชั้น ป.1 เพื่อให้โรงเรียนได้จัดทำและส่งข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะเป็นฐานข้อมูลจำนวนนักเรียนและครู ป.1 ทั่วประเทศสำหรับการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งทางโรงเรียนก็ได้ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 19 กุมภาพันธ์ 2556)

“ครูได้รวบรวมรายชื่อภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งรหัสประจำตัวประชาชนของเด็ก ป.1 ทั้งหมด หลังจากนั้นก็เข้าระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายเพื่อที่จะส่งข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่ระบบ ตามที่กระทรวงได้แจ้งให้โรงเรียนปฏิบัติ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

หลังจากที่เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้จัดส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมีการตรวจนับจำนวนอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาก็จะแจกจ่ายเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปยังโรงเรียนต่างๆ ในทุกสังกัด โดยทางปฏิบัติจะให้แต่ละโรงเรียนเดินทางมารับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยจะต้องตรวจนับจำนวนเครื่องและตรวจสอบสภาพเครื่อง (Factory Error) เพื่อดูความเรียบร้อยของเครื่อง

คอมพิวเตอร์พกพาที่ได้รับก่อนที่จะนำกลับโรงเรียน หากได้รับเครื่องที่มีสภาพไม่เรียบร้อยให้ขอเปลี่ยนเครื่องใหม่ทันที หลังจากนั้น เมื่อนำคอมพิวเตอร์พกพากลับไปยังโรงเรียนแล้ว โรงเรียนจะต้องดำเนินการลงทะเบียนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

“ได้เดินทางไป สพป. เพื่อรับแท็บเล็ต ซึ่งก็ได้ตรวจสอบจำนวนตามใบรายชื่อเด็ก ป.1 ที่เคยสำรวจเอาไว้ แต่เนื่องจากจำนวนเครื่องที่ได้รับมีจำนวนมากจึงไม่ได้ตรวจสอบว่าเครื่องที่ได้รับมีสภาพอย่างไร แต่จะนำกลับไปตรวจสอบสภาพเครื่องอีกครั้งหนึ่งที่โรงเรียน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“ในการตรวจสอบสภาพเครื่องแท็บเล็ตนั้น พบว่ามีบางเครื่องที่เปิดเครื่องไม่ติด ก็ได้ทำการขอเปลี่ยนเครื่องใหม่ ซึ่งทาง สพป. ก็ดำเนินการเปลี่ยนเครื่องใหม่ให้ทันที” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

“เมื่อได้รับเครื่องแท็บเล็ตแล้ว โรงเรียนก็ได้มีการจัดทำบัญชีและลงทะเบียนเครื่องแท็บเล็ตทั้งหมดที่ได้รับมาตามระเบียบสำนักนายกฯ ว่าด้วยการพัสดุ” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, **สัมภาษณ์**, 4 มีนาคม 2556)

เมื่อทำการลงทะเบียนตัวเครื่องเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ โรงเรียนต้องมีการบันทึกข้อมูล หมายเลขเครื่อง (Serial Number) และ หมายเลขอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่าย WIFI (Mac Address) โดยการนำบัญชีสำรวจรายชื่อนักเรียนที่สำรวจไว้แต่แรกมากรอกข้อมูลเพิ่มเติมคือ หมายเลขเครื่องและหมายเลขอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่าย เพื่อให้รู้ว่าเครื่องหมายเลขใด แจกจ่ายให้กับนักเรียนคนใด เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาทุกเครื่องจะเป็นเครื่องเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้หากมีกรณีนักเรียนย้ายโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกัน จะสามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาติดตัวไปยังโรงเรียนใหม่ได้ทันที ซึ่งการบันทึกข้อมูลหมายเลขเครื่องและหมายเลขอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อกับเครือข่าย WIFI จะเป็นฐานข้อมูลที่สามารถตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้ แต่อย่างไรก็ดี หากเป็นกรณีการย้ายจากโรงเรียนสังกัดอื่นไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือย้ายจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังโรงเรียนสังกัดอื่น จะไม่สามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาติดตัวไปยังโรงเรียนใหม่ได้ทันที อีกทั้งยังไม่มีแนวทางการปฏิบัติในเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวที่แน่ชัด

“กรณีนักเรียนย้ายจากโรงเรียนสังกัด สพฐ. ไป สช. และ อปท. จะพบปัญหาแท็บเล็ตติดตามตัวเด็กไปด้วยไม่ได้ ซึ่งนโยบายนั้นให้แท็บเล็ตติดตามตัวเด็ก แต่ในทางปฏิบัติไม่ใช่ จึงควรมีการแก้ไขปัญหานี้ให้นโยบายกับการปฏิบัติให้ไปในทางเดียวกัน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

สำหรับคอมพิวเตอร์พกพาที่โรงเรียนได้รับและดำเนินการตามขั้นตอนการตรวจรับแล้วนั้น นอกจากครูผู้สอนจะใช้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว นักเรียนยังสามารถนำคอมพิวเตอร์พกพากลับไปเรียนรู้ที่บ้านได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนว่าจะมีการทำข้อตกลงกับผู้ปกครองอย่างไร ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้เก็บรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไว้ที่โรงเรียนเอง ไม่ได้ให้นักเรียนนำคอมพิวเตอร์พกพากลับบ้าน เนื่องจากโรงเรียนเห็นว่าการให้นักเรียนนำคอมพิวเตอร์พกพากลับบ้านนั้น มีโอกาสในการสูญหายได้ง่าย เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังมีวุฒิภาวะน้อยซึ่งจะก่อให้เกิดภาระต่อผู้ปกครองที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาทดแทนเครื่องที่หายไป นอกจากนี้โรงเรียนยังมีความกังวลว่าการให้นักเรียนนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพากลับบ้านแล้วนักเรียนลืมนำมาในวันรุ่งขึ้น นักเรียนคนนั้นก็จะมีเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาใช้หากครูทำการจัดการเรียนการสอน ก็จะทำให้นักเรียนตามบทเรียนในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไม่ทัน ดังนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะเก็บเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไว้ที่โรงเรียน

“โรงเรียนไม่ได้ให้นักเรียนนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพากลับไปใช้ที่บ้าน เนื่องจากเป็นห่วงว่านักเรียนยังเด็ก ยังมีความรับผิดชอบไม่มากพอที่จะดูแลรักษา หากทำหายก็จะเป็นภาระกับผู้ปกครองที่จะต้องชดใช้ อีกทั้งถ้านักเรียนนำกลับไปแล้วลืมเอามา ก็จะทำให้เรียนตามเพื่อนไม่ทัน” (ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556)

ในส่วนของการฝึกอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จะใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอนนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้รับผิดชอบโดยการจัดฝึกอบรม โดยจะจัดฝึกอบรมให้กับศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อที่จะให้ศึกษานิเทศก์เป็นวิทยากรในการอบรมถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป ซึ่งในทางปฏิบัติพบว่า ครูส่วนใหญ่ที่อยู่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้เข้ารับการฝึกอบรม แต่อาจจะประสบปัญหาการฝึกอบรมที่ล่าช้า นั่นคือ ได้รับการฝึกอบรมหลังจากที่ได้รับ

เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว ทำให้ขาดความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งในการฝึกอบรมจะเน้นในเรื่องการใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน ไม่ได้เน้นถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเครื่อง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับตัวเครื่อง ครูผู้สอนไม่สามารถแก้ไขได้ในเบื้องต้น ต้องจัดส่งเครื่องที่มีปัญหานั้นไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อดำเนินการส่งศูนย์รับซ่อมและบำรุงรักษาต่อไป

“ได้เข้ารับการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาเข้ามา ได้รับเครื่องมาเดือนกว่าแล้วถึงได้รับการอบรม ทำให้ระหว่างนั้น ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ เนื่องจากครูก็ยังไม่เข้าใจในการใช้แท็บเล็ตอย่างชัดเจน ทำได้เพียงให้เด็กได้ทดลองใช้ไปพลางๆ ก่อน” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556)

“ควรจะมีการจัดอบรมครูผู้สอนให้เร็วกว่านี้ก่อนที่จะมีการแจกแท็บเล็ตให้กับนักเรียน ครูต้องมีความเข้าใจและสามารถใช้แท็บเล็ตได้เป็นอย่างดี มิเช่นนั้นก็เหมือนกับเรียนรู้ไปสอนไป ไม่เข้าใจอย่างแท้จริง อาจจะทำผิดพลาดหรือสอนได้ไม่ถูกต้อง” (อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556)

นอกจากนี้ยังพบว่า การฝึกอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น เป็นการอบรมเฉพาะครูของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังมีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดอื่น อาทิเช่น สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เป็นต้น ซึ่งครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่ได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการฝึกอบรมไปบางส่วน ทั้งนี้ตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูจากโรงเรียนทุกสังกัด แต่ที่ยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากติดขัดปัญหาทางด้านงบประมาณ อย่างไรก็ตามในส่วนของโรงเรียนที่สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะได้รับการฝึกอบรมแล้วโดยใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลจะต้องรีบดำเนินการแก้ไขให้เกิดการอบรมครูที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทุกคน ในโรงเรียนทุกสังกัด เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ รวมทั้งมีความชำนาญที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อแนวโน้มการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว

สำหรับประเด็นที่สอง การนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนนั้น หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึง

สอบถามความคิดเห็นครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการพิจารณาถึงปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ พบว่าปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย และปัจจัยภาวะผู้นำ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สำหรับบทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะนี้ จะเป็นการสรุปผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับรัฐบาล เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงนโยบาย จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมไปถึงข้อเสนอแนะทางวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติทั้งนี้จะมุ่งศึกษาตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ สำหรับการศึกษาวิจัย โดยจะศึกษารณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (One Tablet per Child) เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผสมผสานกัน ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างตามเป้าประสงค์หรือตามดุลยพินิจ (Judgmental Sampling) เนื่องจากต้องการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษาได้ และเลือกใช้วิธีการสำรวจข้อมูลเอกสาร ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากการสังเคราะห์ตัวแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมไปถึงรายงานการวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ ที่มีผู้ที่ศึกษาเอาไว้ แล้วจึงสังเคราะห์หรือออกมาเป็นกรอบแนวคิดที่รวบรวมปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังรวบรวมเอกสาร หนังสือราชการที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงศึกษาธิการ สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ ข้อมูลในเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์จริง

และนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงนำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ได้ มาวิเคราะห์ประมวลสรุปเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา และสัมภาษณ์หน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/อาจารย์ที่ใช้คอมพิวเตอร์พกพาในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 275 คน อย่างไรก็ตามในการเก็บข้อมูลจริง เนื่องจากปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษาวิจัย ทำให้เก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 180 คน คิดเป็นร้อยละ 65 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ในการสำรวจความคิดเห็นจะใช้คำถามปลายปิดผสมกับคำถามปลายเปิด จำแนกเป็นรายข้อตามตัวแปร โดยกำหนดให้การปฏิบัติตามนโยบายเป็นตัวแปรตาม และมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 8 ตัวแปร ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด เห็นด้วยในระดับมาก เห็นด้วยในระดับน้อย และเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

หลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้หลักการวิเคราะห์เชิงตรรกะ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และใช้เทคนิคทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS (สูวิมล ติรกานันท์, ศิริชัย กาญจนวาสี และ ศิริเดช สุขีวะ, 2543) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เบื้องต้นได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปลักษณะทั่วไปของประชากร และเพื่ออธิบายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม นอกจากนี้ยังใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของทุกปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อบอกระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และการวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ว่าปัจจัยใดบ้างมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดสรุปดังนี้

ปัจจัยนโยบาย มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลแต่ละปัจจัยได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยนโยบาย

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยนโยบายที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั้นคือ 1. การรับรู้และเข้าใจถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา 2. แนวทางการแก้ปัญหากระบวนการศึกษาของไทยโดยใช้นโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา นั้น มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมาก กล่าวคือ ประเด็นแรก ที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้น มีความชัดเจนและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาของไทยที่อยู่ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 รวมไปถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 นั้นคือ รัฐต้องดำเนินการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมไปถึงรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น และวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้น ยังมีการระบุขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย จึงทำให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามนโยบายเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง ก็สอดคล้องกับแนวคิดของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975) ที่เสนอว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะตัดสินว่านโยบายมีสมรรถนะมากน้อยเพียงใด การกำหนดตัวชี้วัดของสมรรถนะของนโยบายเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำเป็นอันดับแรก นั้นคือ วัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง และมีความชัดเจน มิเช่นนั้นแล้วการนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากซึ่งเป้าหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจน สำหรับประเด็นที่สอง แนวทางการแก้ปัญหากระบวนการศึกษาของไทยโดยใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา กล่าวคือ มีปัญหาความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากนโยบายนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่

ปัญหาที่พบคือ ครูในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายไม่เห็นด้วย โดยมีความเห็นว่านักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่มีความพร้อมที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดความพร้อมในทักษะการอ่าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ ในขณะที่การใช้คอมพิวเตอร์พกพาจำเป็นจะต้องอาศัยพื้นฐานทักษะการอ่านที่ดี แต่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือไม่คล่อง ครูผู้สอนยังต้องช่วยนักเรียนในการสะกดคำต่างๆ จึงเป็นความยากลำบากของครูในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่จะต้องสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนที่ยังมีทักษะไม่เพียงพอให้มีความรู้ความเข้าใจในคอมพิวเตอร์พกพา เพราะฉะนั้นปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยนโยบาย จึงอาจเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติได้

ดังนั้น ปัจจัยนโยบาย จึงมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติอย่างยิ่ง ทั้งนี้ หากปัจจัยนโยบายมีที่มาและวัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริง อีกทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหามีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ก็จะทำให้เกิดโอกาสในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากยิ่งขึ้นด้วย

5.2.2 ปัจจัยการสื่อสาร

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยการสื่อสารที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั้นคือ 1.ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร นั้น มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก ช่องทาง รูปแบบ และความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระหว่างหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียน กับ หน่วยงานในส่วนกลางหรือหน่วยงานในพื้นที่การศึกษา จะเป็นการติดต่อสื่อสารที่เป็นไปในลักษณะของการติดต่อสื่อสารทางเดียว ได้แก่ การรับจดหมายราชการ การรับคำสั่งหรือข้อมูลทางเว็บไซต์ เนื่องจากแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติตามนโยบายนั้น จะระบุรายละเอียดว่าต้องทำอะไรบ้างลงในหนังสือราชการแล้วจัดส่งมายังโรงเรียนต่างๆ ในฐานะหน่วยปฏิบัติ หลังจากนั้นโรงเรียนก็จะปฏิบัติตามคำสั่งหรือรายละเอียดขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งก็เป็นการสื่อสารและประสานงานจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายมายังสำนักงานพื้นที่การศึกษา และถ่ายทอดต่อมายังโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งนี้ ความถี่ในการติดต่อสื่อสารก็เป็นไปตามกรอบเวลาในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติตามนโยบาย

อย่างไรก็ดีภายหลังจากที่แต่ละโรงเรียนได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว พบว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของการติดตามผลการปฏิบัติหรือชี้แจงแนวทางการปฏิบัตินั้นมีน้อย ซึ่งก็อาจเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลของการปฏิบัติตามนโยบายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดเวิร์ดส์ (George C. Edwards, 1980) ที่เสนอว่า “การสื่อสารข้อความ (communication) เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติจะต้องรู้ว่าตนกำลังจะทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีความชัดเจน (clarity) ที่เที่ยงตรง (accuracy) และมีความคงเส้นคงวา (consistency) ถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายประสงค์ที่จะเห็นการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยไม่มีการระบุอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดต่อคำสั่งของผู้ตัดสินใจนโยบาย และก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติจนผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจว่าจะต้องทำอะไร ปราชญ์การณดังกล่าวจะเพิ่มโอกาสให้ผู้ปฏิบัติไม่นำนโยบายไปปฏิบัติตามความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบาย หรือผู้สั่งการมากขึ้น” แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจนในการสื่อสารข้อความที่เป็นแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติตามนโยบาย แต่ถ้าหากนโยบายขาดความชัดเจนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง รวมถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของระบบการศึกษาของไทย ก็อาจทำให้การสื่อสารขาดความชัดเจนและความสม่ำเสมอได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อถึงขั้นตอนการนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปใช้จัดการเรียนการสอน การสื่อสารระหว่างโรงเรียนหรือครูในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดขึ้นน้อยมาก สำหรับประเด็นที่สอง ลักษณะและความสามารถในการติดต่อสื่อสาร จะขึ้นอยู่กับปัจจัยแทรกต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ระดับความคุ้นเคยระหว่างครูในฐานะผู้ปฏิบัติกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางหรือในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ระดับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางหรือในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งระดับความรู้ความเข้าใจของครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบาย นอกจากนี้ เรื่องของการสื่อสารในการติดตามผลการปฏิบัติจากส่วนกลางหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังโรงเรียนมีน้อย หลักจากที่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาไปแล้ว ก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายได้เช่นกัน

ดังนั้น ปัจจัยการสื่อสารจึงมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ซึ่งจะต้องพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น

ปัจจัยนโยบาย เป็นต้นเนื่องจากอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ สามารถทำให้อิทธิพลของปัจจัยการสื่อสารลดลงได้ จนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.3 ปัจจัยทรัพยากร

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยทรัพยากรที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.งบประมาณที่ใช้ในนโยบาย และ 2.จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในนโยบาย นั้น มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก งบประมาณที่ใช้ในนโยบาย หรืองบประมาณที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นงบประมาณที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้จัดฝึกอบรม โดยได้จัดฝึกอบรมให้กับศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หลังจากนั้นศึกษานิเทศก์จะเป็นวิทยากรฝึกอบรมให้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป ซึ่งงบประมาณในการฝึกอบรมให้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะถูกจัดสรรให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพื่อจัดการฝึกอบรม โดยที่ไม่มียกงบประมาณสำหรับค่าเดินทางหรือเบี้ยเลี้ยงให้กับครูที่จะต้องเดินทางไปฝึกอบรม ครูหรือโรงเรียนต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เอง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการจัดฝึกอบรมที่ล่าช้า โดยฝึกอบรมหลังจากได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว ทำให้ครูขาดความเชี่ยวชาญและไม่มีความพร้อมในการใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ สำหรับประเด็นที่สอง จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในนโยบาย พบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ได้รับครบตามจำนวนนักเรียน แต่เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับครูผู้สอนนั้นส่วนใหญ่จะยังไม่ได้รับ สำหรับคุณภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพานั้น หลังจากที่ได้มีการใช้ในการเรียนการสอนจริง ปัญหาที่พบมากคือปัญหาการบรรจุพลังงานไฟฟ้าที่ใช้ระยะเวลาอันยาวนานและบางเครื่องไม่สามารถเก็บพลังงานไฟฟ้าได้ รวมไปถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายที่ยังไม่ได้รับการติดตั้งซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้งานคอมพิวเตอร์พกพา โดยไม่สามารถเพิ่มเติมข้อมูลทางการเรียนการสอนที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นและไม่สามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ได้ มากไปกว่านั้นยังพบปัญหาอื่นๆ อาทิเช่น การขาดความพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์บรรจุพลังงานที่มีตัวรับไม่เพียงพอ ขาดตู้ที่จะนำมาใช้เก็บรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เป็นต้น ซึ่งก็อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้ หากโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอน

โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐให้มีทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ เงินงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ก็จะสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของทรัพยากรด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ของนโยบายนี้ นั่นคือ เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย เนื่องจากนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาจะสามารถขับเคลื่อนไปได้ก็ต่อเมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ เอ็ดเวิร์ดส์ (George C. Edwards, 1980) ที่เสนอว่า “ไม่ว่าคำสั่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความชัดเจนและแน่นอนเพียงใด และไม่ว่าจะมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรงเพียงใด ถ้าผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิผล การนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีประสิทธิผลแต่อย่างใด ดังนั้นผู้มีอำนาจที่จะให้ความมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจ จะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ และงบประมาณที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้เพียงพอและเหมาะสม” แต่อย่างไรก็ตาม ในหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้น ไม่มีความแตกต่างในการได้รับการสรรจัดหรือสนับสนุนปัจจัยด้านทรัพยากรให้กับผู้ปฏิบัติ เนื่องจากปัจจัยทรัพยากรที่สำคัญของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา นั่นคือ เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งรัฐบาลได้แจกให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนทั่วประเทศ จึงทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน ไม่เกิดความแตกต่างว่าบางโรงเรียนได้รับเครื่อง บางโรงเรียนไม่ได้รับเครื่อง รวมไปถึงคุณสมบัติของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่เป็นรุ่นเดียวกันหมด ครูที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายจึงได้ใช้ทรัพยากรที่มีคุณสมบัติเหมือนกันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ จึงส่งผลให้ปัจจัยทรัพยากรไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

ดังนั้น ปัจจัยทรัพยากรจึงมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นเพราะผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับทรัพยากรที่จำเป็น นั่นคือ คอมพิวเตอร์พกพาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแม้ว่าในส่วน of ทรัพยากรอื่นๆ จะยังไม่เพียงพอก็ตาม แต่ก็ไม่มากพอที่จะมีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.4 ปัจจัยลักษณะองค์การ

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยลักษณะองค์การที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั้นคือ 1.โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร และ 2.ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นานโยบายไปปฏิบัติ นั้น มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก โครงสร้างองค์การ หน่วยงาน และบุคลากร ในส่วนกลางนั้น รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายขึ้น ซึ่งมีลักษณะองค์การแบบเป็นทางการ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอย่างเจน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และกรอบแนวทางและวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินการและปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งนี้หน่วยงานหลักภายใต้กระทรวงศึกษาธิการแต่ละหน่วยงานซึ่งจะมีโรงเรียนในฐานะหน่วยปฏิบัติสังกัดอยู่นั้นได้มีการตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบายในรูปแบบขององค์การแบบไม่เป็นทางการ โดยดึงเอาข้าราชการและเจ้าหน้าที่จากส่วนต่างๆ เข้ามาเป็นคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามนโยบาย และในส่วนของหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะทำงานขึ้นมาโดยเฉพาะ แต่จะใช้วิธีการมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นผู้ปฏิบัติ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้คอยกำกับดูแล ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบาย สำหรับประเด็นที่สอง ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่นานโยบายไปปฏิบัตินั้น ในส่วนของคณะทำงานของแต่ละหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ จะเป็นไปในความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติตามนโยบายอย่างมาก เพราะงานใดที่ผู้ปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้ทัน ไม่ว่าจะเป็นส่วนของภารกิจหน้าที่ตามตำแหน่งของตนหรือภารกิจตามนโยบาย หัวหน้าส่วนราชการของผู้ปฏิบัติและหัวหน้าของคณะทำงานจะมีการปรึกษาหารือและสั่งการให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่คนอื่นเข้าไปช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ และในส่วนของระดับหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียน ก็จะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการเช่นกัน กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาจะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวและภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติ โดยใช้วิธีการปรึกษาหารือและทำงานร่วมกับครูผู้สอน อีกทั้งยังให้การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพร้อม รวมไปถึงติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายและแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในช่วงก่อนที่จะนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน นั้นคือ ช่วงตั้งแต่การสำรวจรายชื่อไปจนถึงการตรวจรับเครื่อง จะไม่ค่อยเกิดปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายหรือความไม่สอดคล้องกับคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินการภายใต้องค์การรูปแบบไม่เป็น

ทางการ แต่ก็มีความจำเป็นจะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอนจริง รวมไปถึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนที่จะนำคอมพิวเตอร์พกพาไปจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอที่จะสามารถใช้คอมพิวเตอร์พกพาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังจะต้องได้รับการสนับสนุนในเครื่องและอุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติ และมีการสื่อสารภายในให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายอย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การยอมรับและมีความพร้อมที่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรศร (2552) ที่เสนอว่า “นโยบายจะสามารถสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะที่องค์การมี กล่าวคือ องค์การจะต้องมีโครงสร้างภายนอกและภายในที่แข็งแกร่ง เช่น มีโครงสร้างที่กะทัดรัด มีระบบการตัดสินใจ มีระบบข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารที่ดี บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจำนวนที่เพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอและมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยให้การดำเนินนโยบายขององค์การมีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ”

ดังนั้น ปัจจัยลักษณะขององค์การจึงมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ซึ่งแม้ว่าลักษณะขององค์การทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จะมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติตามนโยบาย หากแต่ไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายได้ เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลมากกว่า ส่งผลให้อิทธิพลของปัจจัยลักษณะขององค์การที่จะก่อให้เกิดการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติลดลง จนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.5 ปัจจัยภายนอก

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยภายนอกที่ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก นั่นคือ ประเด็นด้านการเมือง 2.ประเด็นด้านเศรษฐกิจ และ 3.ประเด็นด้านสังคม นั้นไม่มีผลโดยตรงต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก ประเด็นด้านการเมือง ซึ่งแม้ว่าจะเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงข้าราชการการเมือง และการเปลี่ยนแปลงข้าราชการประจำ ก็ไม่ได้ส่งผลให้นโยบายจัดการเรียนการสอนสะดุดหยุดลง เนื่องจากรัฐบาลยัง

สามารถรักษาเสถียรภาพให้มีความมั่นคงไว้ได้ ทำให้นโยบายนี้ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลได้หาเสียงเอาไว้ สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งนี้มีความเห็นต่อประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่เห็นว่ารัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนในฐานะผู้ปฏิบัติตามนโยบายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เนื่องจากเป็นผู้ปฏิบัติที่อยู่กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีความสัมพันธ์กับแนวคิดของ ซาบาเตียร์ และ แมซมาเนียน (Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980) ที่เสนอว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้นำหรือกลุ่มผู้มีอำนาจ โดยพิจารณาถึงจำนวนและทิศทางของปัญหาที่ถูกมองข้ามและขอบเขตของนโยบายใหม่และนโยบายที่ขัดแย้งกัน ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานคือการที่หน่วยงานพยายามปฏิบัติงานเพื่อมุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้นำซึ่งใช้นโยบายที่แตกต่างกัน เช่น ในกรณีของทิศทางในการปฏิบัติงานของหัวหน้าที่มาจากพรรคการเมืองที่ต่างกัน อาจทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มองข้ามปัญหาและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้ทรัพยากรด้านการเงินและกฎระเบียบของหน่วยงานได้” ซึ่งในกรณีของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้น ไม่เกิดปัญหาการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้นำซึ่งใช้นโยบายที่แตกต่างกันตามที่ ซาบาเตียร์ และ แมซมาเนียน ได้เสนอไว้ กล่าวคือ เป็นนโยบายที่เกิดจากพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลปัจจุบัน และถูกขับเคลื่อนโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มาจากพรรคการเมืองที่กำหนดนโยบาย จึงส่งผลให้ปัจจัยภายนอกในส่วนของประเด็นด้านการเมืองไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเด็นด้านการเมืองจะไม่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ผู้กำหนดนโยบายก็ไม่ควรมองข้ามประเด็นความต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของผู้ปฏิบัติตามนโยบาย เนื่องจากผู้ปฏิบัติเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด หากได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแล้ว อาจส่งผลให้นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาระบบการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม การที่ผู้ปฏิบัติไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หากนโยบายดังกล่าวไม่สามารถทำให้ผู้ปฏิบัติยอมรับหรือเข้าใจได้ ก็อาจจะก่อให้เกิดแนวโน้มทางลบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ สำหรับประเด็นที่สอง ประเด็นด้านเศรษฐกิจ ซึ่งแม้ว่าจะเห็นสอดคล้องกันว่าสภาวะทางเศรษฐกิจจะมีความเหมาะสมที่จะลงทุนในการจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการศึกษา แต่เมื่อสอบถามความเห็นถึงการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้ว กลับมีความเห็นว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลืองซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติในแง่ลบของผู้ปฏิบัติตามนโยบายต่อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา และประเด็นสุดท้าย ประเด็นด้านสังคม ซึ่งมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่านโยบายจัดการเรียนการสอน

โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาได้รับความสนใจจากสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการที่สื่อมวลชนทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ต่างก็ให้ความสนใจและนำเสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวของนโยบายนี้ รวมไปถึงยังมีความเห็นที่สอดคล้องกันอีกว่าสภาพของสังคมในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้เยาวชนได้รับความรู้ในด้านเทคโนโลยี ซึ่งก็มีความสัมพันธ์กับแนวคิดของ ซาบาสเตียร์ และ แมซมานเนียน (Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980) ที่เสนอว่า “ความแปรปรวนของการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลาส่งผลต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วย ความแปรปรวนของสถานะเศรษฐกิจสังคมที่มีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบาย และการเปลี่ยนแปลงหรือขาดการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดหรือรูปแบบของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นตัวแปรพื้นฐานที่มีต่อผลลัพธ์ของนโยบายจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานและเป็นสิ่งที่มีผลกีดกันให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้” ซึ่งในกรณีของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้น จะเห็นได้ว่าสถานะทางเศรษฐกิจและสภาพของสังคมในปัจจุบันไม่เกิดความแปรปรวนและมีความเหมาะสมที่จะสามารถดำเนินการตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดหรือรูปแบบเทคโนโลยีที่มีการนำเอาคอมพิวเตอร์พกพาซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ไม่เกิดความแปรปรวนในการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จึงส่งผลให้ปัจจัยภายนอกในส่วนของประเด็นด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันจะมีความเหมาะสมต่อการดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา หากแต่ยังมีความเห็นว่าการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาแล้วเป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ ว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของไทย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเกิดทัศนคติที่ดี อันจะก่อให้เกิดแนวโน้มทางบวกต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ดังนั้น ปัจจัยภายนอกจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อันเนื่องมาจากสถานะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบัน อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ รวมไปถึงอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลให้อิทธิพลของปัจจัยภายนอกที่จะก่อให้เกิด

การนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติลดลง จนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.6 ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1.ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ 2.ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น ไม่มีผลโดยตรงต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก ความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ มีความเข้าใจถึงความจำเป็นของรัฐบาลที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากเยาวชนไทยเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เพื่อให้เยาวชนในอนาคตสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและมีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาประเทศได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษายังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากมีสื่อสารการสอนที่ทันสมัย อีกทั้งยังช่วยพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเด็นที่สอง ความยอมรับในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น พบว่า มีความยอมรับน้อย เนื่องจากมีความเห็นว่ นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทำให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากภาระงานการเรียนการสอนปกติ อีกทั้งยังเกิดความยุ่งยากทั้งในการเก็บดูแลรักษาและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความยอมรับของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบายให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็มีความสัมพันธ์กับแนวคิดของ แวน มีเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975) ซึ่งเสนอว่า “การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ และระดับการยอมรับในตัวนโยบายของผู้ปฏิบัติ เป็นเงื่อนไขที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติทุกคน ถ้าหากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้รับการปฏิเสธจากผู้ปฏิบัติตั้งแต่ต้นแล้ว นโยบายนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จ” ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความเข้าใจและการยอมรับในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย หากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายขัดต่อค่านิยมของผู้ปฏิบัติแล้ว ก็ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ดังนั้น ความเข้าใจและการ

ยอมรับในการปฏิบัติตามนโยบายจึงไม่ได้มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนไปปฏิบัติโดยตรง หากแต่เป็นผลมาจากเรื่องของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของปัจจัยนโยบาย

ดังนั้น ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อันเนื่องมาจากความเข้าใจและการยอมรับในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นมีที่มาจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายซึ่งอยู่ภายใต้ปัจจัยนโยบายซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ส่งผลให้อิทธิพลของปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติลดลงจนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.7 ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั่นคือ 1. อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากร และ 2. ขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง นั้น ไม่มีผลโดยตรงต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ประเด็นแรก อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากรนั้น กลุ่มเป้าหมายของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพามีจำนวนมาก นั่นคือนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศประมาณ 865,000 คน ส่งผลให้เกิดปัญหาความแตกต่างในหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนที่จะทำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาซึ่งมีศักยภาพที่แตกต่างกัน มีความพร้อมที่จะนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติไม่เท่ากัน ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติก็เกิดความแตกต่างกันด้วย สำหรับประเด็นที่สอง การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาอันเนื่องมาจากนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงนำมาซึ่งความไม่พร้อมของหน่วยปฏิบัติและผู้ปฏิบัติ ซึ่งมีแนวโน้มต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ยูกำหนดนโยบายควรจะทำให้ความสนใจ หากต้องการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติก็ควรที่จะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาเรื่องความแตกต่างของหน่วยปฏิบัติ และสร้างความพร้อมให้กับผู้ปฏิบัติ หรือหากต้องการที่จะดำเนินนโยบายทันที ก็ควรที่จะดำเนินการแก้ไขความแตกต่างและสร้างความพร้อมในทุกด้านไปพร้อมๆ กัน ซึ่งก็มีความสัมพันธ์

กับแนวคิดของ ซาบาสเตียร์ และ แมซมานเนียน(Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980) ที่เสนอว่า “อัตราส่วนร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากรโดยทั่วไปแล้ว ถ้าร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังมีน้อย ก็จะเป็นผลดีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงขอบเขตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำนวนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของนโยบายก็คือ จำนวนของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายและจำนวนการเปลี่ยนแปลงที่กลุ่มเป้าหมายนั้นต้องการ ซึ่งถ้ามีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากเท่าไร ก็จะทำให้การปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาสำเร็จยากขึ้นเท่านั้น” แต่อย่างไรก็ตาม จำนวนของกลุ่มเป้าหมายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ก็เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพราะนโยบายจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับผลของนโยบาย และกำหนดรูปแบบการเปลี่ยนแปลงหรือกิจกรรมของนโยบายที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะมีความถี่ของกลุ่มเป้าหมายของนโยบายมากน้อยเพียงใด และการเปลี่ยนแปลงหรือกิจกรรมของนโยบายจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใดก็ตาม ก็ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เนื่องจากในสภาพความเป็นจริง แม้จะมีจำนวนนักเรียนมากแค่ไหนก็ตามก็ไม่ได้ทำให้ระบบการศึกษาได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาก็ยังจำเป็นต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อไป อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงไปสู่การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา แม้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ก็ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงภารกิจเดิมนั้นคือการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

ดังนั้น ปัจจัยกลุ่มเป้าหมายจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และไม่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อันเนื่องมาจากจำนวนของกลุ่มเป้าหมายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งอยู่ภายใต้ปัจจัยนโยบายซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ส่งผลให้อิทธิพลของปัจจัยกลุ่มเป้าหมายที่จะก่อให้เกิดการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติลดลง จนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้ปฏิบัติได้

5.2.8 ปัจจัยภาวะผู้นำ

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยภาวะผู้นำที่ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นหลัก นั้นคือ 1.ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และ 2.การสนับสนุนของผู้บริหาร นั้น มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมาก กล่าวคือ ประเด็นแรก ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานนั้น จะเป็นการใช้ภาวะผู้นำหรือการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติปฏิบัติตามนโยบาย (วันชัย มีชาติ, 2551: 184) โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกพอใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติ และการสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติมีความพร้อมทั้งในส่วนของความรู้ความสามารถและมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติอย่างเพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้รัฐบาลจะสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติโดยการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของนโยบายที่มีอุปกรณ์หลักที่จะใช้ในการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้เพียงพอ เนื่องจากขาดการสนับสนุนในงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติตามนโยบายให้กับผู้ปฏิบัติหรือครูผู้สอน นอกจากนี้รัฐบาลยังขาดการจูงใจในแง่ของการให้รางวัลหรือค่าตอบแทนเพิ่มเติม ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรร (2552) ซึ่งเสนอว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการให้รางวัล ชมเชยหรือยกย่องสามารถสร้างให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างให้เกิดความผูกพัน และการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ” สำหรับประเด็นที่สอง การสนับสนุนของผู้บริหาร พบว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันโดยมีทั้งความเห็นที่เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนับสนุนในสิ่งที่ยังขาดและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามนโยบาย อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอนของการปฏิบัติตามนโยบาย และมีความเห็นที่เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญหรือไม่ให้ความสนใจต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ผู้ปฏิบัติจึงไม่ได้รับการสนับสนุนและไม่ได้การช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ ซาบาเตียร์ และ แมซมานเนียน (Pual Sabatier and Danial Mazmanian, 1980) ซึ่งเสนอว่า “ทักษะผู้นำและการยอมรับในนโยบายของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญและมีผลอย่างมากต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่มาจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการ ตัวแปรนี้จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (1) ทิศทางและลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในแต่ละนโยบาย (2) ทักษะในการเลือกทำในสิ่งที่ดีกว่า เช่น ความสามารถในการพิจารณาเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถใช้ทักษะ

ภาวะผู้นำในการสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามนโยบาย ภายใต้อุปสรรคความไม่เห็นด้วยของผู้ปฏิบัติกับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น นโยบาย ความไม่พร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบาย รวมไปถึงความไม่พร้อมของบุคลากรหรือตัวผู้ปฏิบัติเอง ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาการไม่ปฏิบัติตามนโยบายได้

ด้วยเหตุนี้ จึงจะเห็นได้ว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนโยบายอาจจะไม่ประสบความสำเร็จได้ ถ้าหากเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้จะสามารถแก้ไขได้โดยการที่รัฐบาลจะแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย รวมไปถึงรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติ เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการหรือแนวทางการปฏิบัติตามนโยบาย หรือให้การสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบาย อันจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลยังต้องให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ซึ่งจะใช้ภาวะผู้นำภายในหน่วยปฏิบัติหรือโรงเรียนให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งในแง่ของการสร้างความเข้าใจและยอมรับในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามนโยบาย อันจะนำไปสู่การเกิดทิศทางตอบสนองในลักษณะของการยินยอมให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ปัจจัยภาวะผู้นำ จึงมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติอย่างยิ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงอิทธิพลอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งถึงแม้ว่าอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ อาจจะมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าอิทธิพลของปัจจัยภาวะผู้นำ แต่ถ้าหากไม่ให้ความสำคัญกับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว อาจจะทำให้อิทธิพลของปัจจัยภาวะผู้นำลดลง จนไม่สามารถมีผลต่อการเกิดโอกาสที่ผู้ปฏิบัติจะนำนโยบายไปปฏิบัติได้

โดยสรุปแล้ว การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดัชนีแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทย แล้วทำการสังเคราะห์และสร้างเป็นกรอบแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงนำเอากรอบแนวคิดดังกล่าว มาศึกษาถึงระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งผลวิจัยที่ศึกษาได้มีความสอดคล้องกับสมมติฐาน นั่นคือ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ในการส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ซึ่งถึงแม้ว่าผลการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติจะมีเพียง 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยนโยบาย แต่ปัจจัยอีก 6 ปัจจัยที่เหลือก็ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติตามนโยบายละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไป ก็อาจจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามนโยบายได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ศึกษาได้ก็นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลควรพิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากในทางปฏิบัติแล้ว นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่มีความพร้อมที่เพียงพอในทักษะพื้นฐาน ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดความพร้อมในทักษะการอ่าน ซึ่งการใช้คอมพิวเตอร์พกพานั้นจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทักษะการอ่านที่ดี แต่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังขาดทักษะการอ่านที่เพียงพอ จึงส่งผลให้การใช้คอมพิวเตอร์พกพาจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งข้อเสนอแนะนี้นอกจากจะมีพื้นฐานมาจากผลการวิจัยแล้ว ยังมีความสอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในบทสรุปของผู้บริหาร การสำรวจความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ.ศ.2556 ซึ่งมีความคิดเห็นข้อหนึ่งต่อผลดีและผลเสียของนโยบายดังกล่าวว่า ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีร้อยละของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อความคิดเห็นดังกล่าว ร้อยละ 53.6 และร้อยละ 53.2 ตามลำดับดังนั้น รัฐบาลจึงควรที่จะปรับเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปเป็นนักเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่านี้ ซึ่งจะมีความพร้อมในทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ อันจะทำให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

2) รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ครูที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาได้แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามนโยบาย เนื่องจากครูเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด และนำเอาความคิดเห็นดังกล่าวมาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

3) รัฐบาลควรจัดฝึกอบรมการใช้ให้กับครูที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทุกคน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อม และมีทักษะที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เนื่องจากในปัจจุบันครูที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพายังไม่ได้รับการฝึกอบรมครบทุกคน รวมไปถึงจะต้องจัดหาควบคุมดูแลเรื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้กับครูทุกคน เพื่อให้ครูสามารถใช้เตรียมการสอนและฝึกฝนทักษะให้เกิดความเชี่ยวชาญในคอมพิวเตอร์พกพา อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการถ่ายทอดให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

4) รัฐบาลควรที่จะชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน รวมไปถึงชี้แจงแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาให้กับผู้ปฏิบัติ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญของนโยบายที่จะใช้ภาวะผู้นำในการให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามนโยบายนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการปรับปรุงด้านการสื่อสารทั้งภายในองค์กรและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีความชัดเจนและสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาและปรับปรุงแนวทางแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายบางประการให้มีความชัดเจนและเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น แนวทางการปฏิบัติเมื่อนักเรียนมีการย้ายโรงเรียนจากโรงเรียนสังกัดอื่นไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือย้ายจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังโรงเรียนสังกัดอื่น จะไม่สามารถนำเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาติดตัวไปยังโรงเรียนใหม่ได้ทันที จะกำหนดแนวทางการจัดการเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาอย่างไร เป็นต้น

3) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาสำหรับครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทุกคน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังทำให้ครูได้ฝึกฝนการใช้คอมพิวเตอร์พกพาให้เกิดความชำนาญ อันส่งผลให้สามารถถ่ายทอดและจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรจะจัดหาอุปกรณ์ฟ่วงต่อเต้ารับ เพื่อให้สามารถบรรจุพลังงานไฟฟ้าในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากแม้ว่าหลายโรงเรียนจะไม่มีคอมพิวเตอร์ในอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามนโยบาย อาทิเช่น ตู้จัดเก็บคอมพิวเตอร์พกพา อุปกรณ์ฟ่วงต่อเต้ารับ ระบบอินเตอร์เน็ตไร้สาย เป็นต้น แต่ในส่วนของอุปกรณ์ฟ่วงต่อเต้ารับมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะคอมพิวเตอร์พกพาจำเป็นจะต้องบรรจุพลังงานไฟฟ้า หากขาดอุปกรณ์ฟ่วงต่อเต้ารับที่เพียงพอแล้ว ก็จะทำให้ไม่สามารถบรรจุพลังงานไฟฟ้าเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้ครบทุกเครื่อง อัน

จะก่อให้เกิดปัญหาคอมพิวเตอร์พกพาไม่พร้อมใช้งาน ในขณะที่อุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็น แม้ว่าจะยังไม่มีความพร้อม แต่ก็ยังไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพามากนัก เนื่องจากในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาเองได้มีการบรรจุเนื้อหาส่วนหนึ่งลงไปแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ทันที ซึ่งอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นนั้น ก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องรีบดำเนินการจัดหาให้โดยเร็วต่อไป

4) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติงานเชิงรุกมากขึ้น โดยนอกเหนือจากการให้การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามนโยบายแล้ว ยังควรเข้าไปดูแลให้เกิดการนำคอมพิวเตอร์พกพาไปใช้จัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจจะมีการประชุมครูผู้สอนให้ดำเนินการวางแผนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จและสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ศึกษากรณีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากนโยบายดังกล่าวได้มีการปฏิบัติในโรงเรียนทั่วประเทศ

2) ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการปฏิบัติตามนโยบายนั้น เป็นการแยกศึกษาปัจจัยที่ละปัจจัยกับการปฏิบัติตามนโยบาย โดยไม่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระด้วยตนเอง จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษา เพื่อให้เห็นความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่าปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน จะส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายอย่างไร

3) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่ามีปัจจัยใดอีกหรือไม่ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายด้านการศึกษา เพื่อเป็นเป็นการยืนยันความถูกต้องของกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กล้า ทองขาว. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายอุดหนุนการรู้หนังสือแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ทองใบ สุดชาติ. การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.

นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2556.

ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2556.

ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556.

ผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2556.

พิทยา บวรวัฒนา. รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (ค.ศ. 1970 – 1980). พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

วรเดช จันทรศร. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

วันชัย มีชาติ. พฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. นโยบายสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. บัญชีจัดสรร Tablet ให้นักเรียนชั้น ป.1 โรงเรียนสังกัด สพฐ., สช. และ สกอ. ครั้งที่ 1 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.otpc.in.th/schoollist.html> [2556, มกราคม 18]

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร การสำรวจความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายการแจก Tablet ให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ.ศ.2556 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/servopin/files/exec_tablet.pdf [2556, กรกฎาคม 8]

สมบัติ อารงธัญวงศ์. นโยบายสาธารณสุข: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.

สุวิมล ตีรกานันท์, ศิริชัย กาญจนวาสี และ ศิริเดช สุชีวะ. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS สำหรับงานวิจัย : การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อรมนี สุนทรนนท์. ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2556.

อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2556.

อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง, สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2556.

อุทัย เลหาวิเชียร. รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, 2543.

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา. โลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติ บรรษัทภิบาล และความรับผิดชอบต่อสังคมของบรรษัท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ภาษาอังกฤษ

Easton, D. A System Analysis of Political Life. New York. 1965, อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Hamberton, R. Planning Systems and Policy Implementation. Journal of Public Policy. 1982,3,4, pp.387-419, อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Pressman, J.L. and Wildavsky, A. A Implementation. 3rd edn. (1st edn, 1973; 2nd edn, 1979), Berkeley: University of California Press. 1984, อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Sabatier, P.A. and Mazmanian, D.A. The implementation of public policy: A framework of analysis. Policy Studies Journal. Vol. 8 (special issue). 1980, pp. 538-550, อ้างถึงใน วรเดช จันทรส. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Sharkansky, I. ed. Policy Analysis in Political Science. Chicago: Markham. 1970, อ้างถึงใน วรเดช จันทรส. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Van Meter, D. and Van Horn, C.E. The policy implementation process: A conceptual framework. Administration and Society . Vol. 6(4). 1975, pp. 445-488, อ้างถึงใน วรเดช จันทรส. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

Walter Williams. Social Policy Research and Analysis: The Experience in the Federal Social Agencies. New York: American Elsevier. 1971, อ้างถึงใน วรเดช จันทรส. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ An Integrated Theory of Public Policy Implementation. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาวิจัยปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้วิจัยในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบชุดที่ 1 ใช้สำหรับสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา และแบบชุดที่ 2 ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบชุดที่ 3 ใช้สำหรับสอบถามครู/อาจารย์ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ในฐานะเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนที่มาจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ
2. แบบสัมภาษณ์นี้มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วย 3 ส่วน
 - ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
 - ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
3. โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน
4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยอันเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ การตอบคำถามจะไม่มีผลกระทบต่อใดๆ ต่อตัวท่าน

ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

นายวัชรพล คัคโนภาส

นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

e-mail wacharapol.kaka@gmail.com โทรศัพท์ 086-997-4383

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์ _____

อายุ _____ ปี ตำแหน่ง _____

ระดับ _____

อายุการทำงาน _____ ปี สถานที่ทำงาน _____

วันที่สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ

1. ท่านคิดว่าที่มาของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) คืออะไร

2. โรงเรียนของท่านมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างไร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

3. ท่านได้รับทราบคำสั่ง ข่าวดสาร ประชาสัมพันธ์ จากกระทรวงศึกษาธิการ โดยวิธีใด และบ่อยครั้งเพียงใด

4. ท่านคิดว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ สามารถให้แนวปฏิบัติ หรือตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับกรณีปัญหาต่างๆ ในการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้ชัดเจนเพียงใด

5. โรงเรียนของท่านได้รับการสนับสนุนด้าน**งบประมาณ**ในการฝึกอบรมครู/อาจารย์ในการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มากน้อยเพียงใด

6. โรงเรียนของท่านมี**เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์**ต่างๆ ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มากน้อยเพียงใด

7. โรงเรียนของท่านมีการกำหนด**หน่วยงานเฉพาะหรือหน่วยงานหลัก**ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ และบุคลากรในหน่วยงานนั้นมีจำนวนและคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบมากน้อยเพียงใด

8. โรงเรียนของท่านมีการ**สื่อสารให้ครู/อาจารย์**ในโรงเรียนทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มากน้อยเพียงใด

9. โรงเรียนของท่านที่**ปัญหาความไม่เข้าใจ หรือความขัดแย้ง**ในการดำเนินการไม่สอดคล้องกับคำสั่ง หรือการวินิจฉัยของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ อย่างไร

10. ท่านคิดว่าการเกิด**วิกฤตการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงตัวข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ** เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างไรบ้างในภาพรวม และมีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านอย่างไร

11. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านในฐานะหน่วยงานปฏิบัติ ควร**มีส่วนร่วมกับรัฐบาล**ในการกำหนดนโยบาย ข้อปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ อย่างไร

12. ท่านคิดว่า**สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ**ในปัจจุบัน ส่งผลอย่างไรต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยภาพรวม

13. ท่านคิดว่า**สภาพสังคมและเทคโนโลยี**ของไทยในปัจจุบัน เหมาะสมต่อการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

14. ท่านคิดว่า**การที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)** จะนำไปสู่การเกิด**ประโยชน์แก่ประเทศ**ได้อย่างไรบ้าง

15. ท่านคิดว่า**การปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)** เป็นการสร้าง**ภาระหรือผลกระทบ**กับการปฏิบัติงานตามปกติหรือไม่ อย่างไร

16. ท่านคิดว่า**การที่รัฐบาลใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)** กับ**นักเรียนทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนมาก** จะส่งผลกระทบต่อ**การปฏิบัติตามนโยบายหรือไม่**อย่างไร

17. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากการใช้หนังสือเรียนไปสู่การใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และส่งผลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติให้สำเร็จอย่างไร

18. ท่านคิดว่ารัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบาย สามารถสร้างแรงจูงใจให้ท่านนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด

19. ท่านคิดว่าในฐานะที่ท่านเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ท่านจะมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง เพื่อให้การนำเอาจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติให้สำเร็จ

20. โรงเรียนของท่านมีวิธีการในการเตรียมข้อมูลของโรงเรียน และขั้นตอนในการตรวจรับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างไรบ้าง

21. โรงเรียนของท่านได้ส่ง ครู/อาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ และ การดูแล รักษา และแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มากน้อยแค่ไหน และมีลักษณะที่อย่างไร

22. ท่านคิดว่าโรงเรียนของท่านใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในการจัดการเรียนการสอน มากน้อยแค่ไหน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใด เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้คอมพิวเตอร์พกพาตามนโยบาย
1. _____
2. _____
3. _____

2. ในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ท่านประสบปัญหาใดบ้าง

3. ท่านคิดว่าแนวทางในการแก้ไขหรือปรับปรุงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อที่ 2 ท่านมีข้อเสนออย่างไร

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ
2. แบบสัมภาษณ์นี้มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วย 3 ส่วน
 - ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
 - ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
3. โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน
4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยอันเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ การตอบคำถามจะไม่มีผลกระทบต่อใดๆ ต่อตัวท่าน

ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

นายวัชรพล คัคโนภาส

นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

e-mail wacharapol.kaka@gmail.com โทรศัพท์ 086-997-4383

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล ของผู้ให้สัมภาษณ์ _____

อายุ _____ ปี ตำแหน่ง _____

ระดับ _____

อายุการทำงาน _____ ปี สถานที่ทำงาน _____

วันที่สัมภาษณ์ _____

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ

1 ปัจจัยด้านนโยบาย

1. ท่านคิดว่าที่มาของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) คืออะไร

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) คืออะไร และมีความชัดเจนเพียงใด

3. กระทรวงศึกษาธิการได้มีการสื่อสารกับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัด เพื่อมอบนโยบายไปปฏิบัติ และได้รับรายงานผลการปฏิบัติงานกลับด้วยวิธีใดบ้าง และบ่อยเพียงใด

4. ท่านคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการ สามารถติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน ได้ด้วยวิธีใดบ้าง และบ่อยเพียงใด

5. ท่านคิดว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ สามารถ**ให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีปัญหาต่างๆ** ของการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) แก่โรงเรียนได้ในระดับใด

6. กระทรวงศึกษาธิการได้รับ**งบประมาณ**สำหรับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

7. นอกจากการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและการจัดหาคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) แล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังต้องมี**ทรัพยากรอื่นๆ** อะไรอีกบ้าง ในการปฏิบัติตามนโยบายนี้

8. ลักษณะของการกระจายอำนาจและจัดสรรอำนาจ **หน้าที่** และ**ความรับผิดชอบ** ไปยังหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติ มีลักษณะอย่างไร และท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

9. โดยภาพรวมแล้ว **ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่**กระทรวงศึกษาธิการมี**จำนวนเพียงพอ** และมีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับการปฏิบัติงานหรือไม่ ในระดับใด

10. กระทรวงศึกษาธิการมี**การสื่อสารให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่**ในกระทรวงทราบเกี่ยวกับ**ความสำคัญ**ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มากน้อยเพียงใด

11. ท่านคิดว่าการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงตัวข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างไรบ้างในภาพรวม และมีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านอย่างไร

12. ท่านคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานปฏิบัติ ควรมีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการ กำหนดนโยบาย ข้อปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ อย่างไร

13. ท่านคิดว่าสภาพเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ส่งผลอย่างไรต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยภาพรวม

14. ท่านคิดว่าสภาพสังคมและเทคโนโลยีของไทยในปัจจุบัน เหมาะสมต่อการนำคอมพิวเตอร์ พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

15. จากการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ ท่านคิดว่าโดยภาพรวม แล้วในขณะนี้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ ที่จะต้องนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติในระดับใด เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

16. ท่านคิดว่ากรณีที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จะนำไปสู่การเกิดประโยชน์แก่ประเทศได้อย่างไรบ้าง

17. ท่านคิดว่า การปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นการสร้างภาระหรือผลกระทบกับการปฏิบัติงานตามปกติหรือไม่ อย่างไร

18. ท่านคิดว่ากรณีที่รัฐบาลใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) กับนักเรียนทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนมาก จะส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร

19. ท่านคิดว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากการใช้หนังสือเรียนไปสู่การใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติให้สำเร็จอย่างไร

20. ท่านคิดว่ารัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบาย สามารถสร้างแรงจูงใจและให้การสนับสนุนท่าน ในการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด

21. ท่านคิดเห็นอย่างไรบ้างต่อ**หลักเกณฑ์และขั้นตอน**ในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา จำเป็นต้องมีการปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

22. ท่านคิดว่าที่ผ่านมา **ผลการปฏิบัติ**ตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพามีลักษณะอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใด เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติตามนโยบาย

1. _____
2. _____
3. _____

2. ในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ท่านประสบปัญหาใดบ้าง

3. ท่านคิดว่าแนวทางในการแก้ไขหรือปรับปรุงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อที่ 2 ท่านมีข้อเสนออย่างไร

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการสอบถามความคิดเห็น ครู/อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
2. แบบสอบถามนี้ มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1	เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
ส่วนที่ 2	เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในโรงเรียน
ส่วนที่ 3	เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน
4. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยอันเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ การตอบคำถามจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่าน

ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

นายวัชรพล คัคโนภาส

นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

e-mail wacharapol.kaka@gmail.com โทรศัพท์ 086-997-4383

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรูณาภาาเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ น้อยกว่า 25 ปี 26 ปี - 30 ปี 31 ปี - 35 ปี

36 ปี - 40 ปี 41 ปี - 45 ปี 46 ปี - 50 ปี

51 ปี - 55 ปี 56 ปี - 60 ปี 60 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

1.4 ท่านได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาในวิชาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา

ส่วนที่ 2 การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ

โปรดกรูณาภาาเครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ถ้าเห็นด้วยมากที่สุด ให้เลือกตอบในช่องหมายเลข 4

ถ้าเห็นด้วยมาก ให้เลือกตอบในช่องหมายเลข 3

ถ้าเห็นด้วยน้อย ให้เลือกตอบในช่องหมายเลข 2

ถ้าเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้เลือกตอบในช่องหมายเลข 1

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนโยบาย

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
1. ท่านทราบที่มาและวัตถุประสงค์ของนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างชัดเจน				
2. ท่านทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างชัดเจน				

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสาร

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
3. ท่านทราบคำสั่งและข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางจดหมายราชการหรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ				
4. ท่านทราบคำสั่งและข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางโทรศัพท์หรือจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ				
5. ท่านทราบข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ การจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางจดหมายราชการหรือการเข้าร่วมประชุมกับกระทรวง อย่างสม่ำเสมอ				
6. ท่านทราบข่าวสารจากกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ การจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยทางโทรศัพท์หรือจากสื่ออื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ				
7. ท่านคิดว่าในปัจจุบัน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการสามารถ ตอบข้อสงสัยและให้แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับกรณีปัญหาต่างๆ ของการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) อย่างชัดเจน				

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทรัพยากร

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
8. โรงเรียนของท่านได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการฝึกอบรมครู/อาจารย์ ในการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
9. โรงเรียนของท่านได้รับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ที่เพียงพอแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน				
10. โรงเรียนของท่านได้รับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) สำหรับครู/อาจารย์ ผู้สอน				
ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
11. โรงเรียนของท่านได้รับการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ที่ไม่มีคุณภาพ (ไม่สามารถใช้งานได้)				
12. โรงเรียนของท่าน ได้รับการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไว้สายเพื่อการศึกษา				

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะองค์การ

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
13. ท่านคิดว่าโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
14. ท่านคิดว่าโครงสร้างองค์กร (โรงเรียน) ของท่าน เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
15. โรงเรียนของท่านมีหน่วยงานเฉพาะ ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
16. โรงเรียนของท่านมี ครู/อาจารย์ ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้แก่นักเรียนในจำนวนที่เพียงพอและมีความรู้ความสามารถเหมาะสม				
17. โรงเรียนของท่าน มักมีปัญหาหรือมีการปฏิบัติงานไม่สอดคล้อง กับผลการวินิจฉัยหรือคำแนะนำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องวิธีปฏิบัติหรือการดำเนินการตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
18. โรงเรียนของท่าน มีการสื่อสาร ให้ครู/อาจารย์ในโรงเรียนทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
19. ท่านคิดว่า วิกฤตการณ์ทางการเมือง เป็นอุปสรรค ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในโรงเรียนของท่าน				
20. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลง ตัวรัฐมนตรี ส่งผลให้เกิด ความไม่ต่อเนื่อง ของหลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
21. ท่านคิดว่าการแต่งตั้ง ข้าราชการประจำ ที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มีผล ต่อการนำนโยบายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติ				

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
22. ท่านคิดว่า สภาพทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน				
23. ท่านคิดว่าการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน เป็นค่าใช้จ่ายที่สิ้นเปลือง				
24. ท่านคิดว่านโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชน ในการนำเสนอความคืบหน้าของนโยบาย				
25. ท่านคิดว่า สภาพสังคมและเทคโนโลยี ของไทยในปัจจุบัน เหมาะสม ต่อการนำคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มาใช้ในการเรียนการสอน				

2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
26. ท่าน เข้าใจ ถึงความจำเป็นของรัฐบาลที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการใช้ นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
27. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จะนำไปสู่ การเกิดประโยชน์แก่ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เยาวชนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต				
28. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จะนำไปสู่ การเกิดประโยชน์แก่โรงเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะของบุคลากร ครู อาจารย์ ที่ได้พัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี และการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน				

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
29. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ทำให้ท่าน มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น จากการปฏิบัติงานตามปกติ				
30. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) มีความยุ่งยาก				

2.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
31. ท่านคิดว่า การที่รัฐบาล ใช้นโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) กับ นักเรียนทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนมาก ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบาย ทำได้ยาก				
32. ท่านคิดว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน จากการใช้หนังสือเรียนไปสู่การใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นการเปลี่ยนแปลง อย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบาย สำเร็จได้ง่ายขึ้น				

2.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำ

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วย มากที่สุด (4)	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
33. ท่านคิดว่า รัฐบาล สามารถ สร้างแรงจูงใจ ให้ท่านนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติ ได้เป็นอย่างดี				

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
34. ท่านคิดว่ารัฐบาล ให้การสนับสนุนท่านให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
35. ท่านคิดว่าผู้บริหารโรงเรียน สามารถสร้างแรงจูงใจให้ท่านนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี				
36. ท่านคิดว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
37. ท่านคิดว่าเมื่อท่านมีปัญหาในการปฏิบัติตามนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ผู้บริหารโรงเรียนของท่าน สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว				

2.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบาย

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
38. โรงเรียนของท่านได้จัดทำแบบสำรวจรายชื่อนักเรียนและรายชื่อครูผู้สอนอย่างครบถ้วน เพื่อส่งให้ สพฐ. จัดทำฐานข้อมูลในการแจกคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
39. โรงเรียนของท่านได้ตรวจรับคอมพิวเตอร์พกพา โดยได้ตรวจนับจำนวนและตรวจสอบเครื่องที่มีปัญหาไม่สามารถใช้งานได้อย่างละเอียด				
40. โรงเรียนของท่านได้รับคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และได้ลงทะเบียนตามระเบียบพัสดุ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์				

ประเด็นคำถาม	เห็นด้วยมากที่สุด (4)	เห็นด้วยมาก (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
41. โรงเรียนของท่านได้ แจก คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ให้กับนักเรียนชั้น ป.1 ครบทุกคน				
42. โรงเรียนของท่าน ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการ ฝึกอบรม ให้ ความรู้เกี่ยวกับ การใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
43. โรงเรียนของท่าน ส่งครู/อาจารย์ เข้ารับการ ฝึกอบรม ให้ ความรู้เกี่ยวกับ การดูแล รักษา และแก้ไข ปัญหา คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)				
44. โรงเรียนของท่านได้ ใช้ คอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในการ จัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนชั้น ป.1				

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ท่านคิดว่าปัจจัยที่จากปัจจัยที่ 2.1-2.8 ปัจจัยใดเป็น**ปัจจัยที่สำคัญที่สุด** ซึ่งส่งผลต่อการที่โรงเรียนของท่านจะ**ปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตาม**นโยบาย (ใส่หมายเลขเรียงจากสำคัญมากไปหาน้อยลงใน โดยหมายเลข 1 สำคัญมากที่สุด หมายเลข 8 สำคัญน้อยที่สุด)

☐ ปัจจัยนโยบาย (มีมาตรฐานและความชัดเจน)	☐ ปัจจัยการสื่อสาร
☐ ปัจจัยทรัพยากร (งบประมาณ/อุปกรณ์)	☐ ปัจจัยลักษณะองค์การ
(โครงสร้างหน่วยงาน/บุคลากร)
☐ ปัจจัยภายนอก (เศรษฐกิจ/การเมือง/สังคม)	☐ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน)
☐ ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ	☐ ปัจจัยภาวะผู้นำ

2. ท่านคิดว่าเพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นให้ดีขึ้น ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร

ภาคผนวก ข

การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ และตัวแปรตาม โดยการหาค่าการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล จำแนกตามรายตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าโดยภาพรวมในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ มีระดับความคิดเห็นในปัจจุบันนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.93 รองลงมาคือปัจจัยการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.73 ปัจจัยภายนอก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.72 ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.62 ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.54 ปัจจัยภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.51 ปัจจัยทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.51 และปัจจัยลักษณะองค์การ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 2.37 ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติตามนโยบาย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.46 ดังปรากฏผลในตารางที่ ผ.1

ตารางที่ ผ.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่างๆ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ตัวแปรอิสระ			
ด้านปัจจัยนโยบาย	2.93	.52	มาก
ด้านปัจจัยการสื่อสาร	2.73	.59	มาก
ด้านปัจจัยทรัพยากร	2.51	.36	มาก
ด้านปัจจัยลักษณะองค์การ	2.37	.39	น้อย
ด้านปัจจัยภายนอก	2.72	.42	มาก
ด้านปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ	2.62	.38	มาก
ด้านปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย	2.54	.44	มาก
ด้านปัจจัยภาวะผู้นำ	2.51	.65	มาก
ตัวแปรตาม			
การปฏิบัติตามนโยบาย	3.46	.42	มากที่สุด

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ทั้ง 8 ปัจจัย อันประกอบไปด้วย ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยภาวะผู้นำ กับ การปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตัวแปรอิสระทั้ง 8 ปัจจัย กับตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยทรัพยากร ปัจจัยลักษณะองค์การ และปัจจัยภาวะผู้นำ ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยนโยบาย ปัจจัยการสื่อสาร ปัจจัยลักษณะองค์การ และปัจจัยทรัพยากร ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยภายนอก ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ และปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย เป็นปัจจัยที่มีค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

ตารางที่ ผ.2 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Pearson Correlation) ระหว่าง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

	การปฏิบัติตาม นโยบาย
ปัจจัยนโยบาย	.4879** .000
ปัจจัยการสื่อสาร	.4679** .000
ปัจจัยทรัพยากร	.2987** .000
ปัจจัยลักษณะองค์การ	.3642** .000
ปัจจัยภายนอก	.0769 .305
ปัจจัยความร่วมมือ ของผู้ปฏิบัติ	.1358 .069
ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย	.0174 .816
ปัจจัยภาวะผู้นำ	.5238** .000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 tailed).

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 พบว่า มีอำนาจในการพยากรณ์หรือทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง (R Square เท่ากับ 0.370) นั่นคือ ปัจจัยต่างๆ สามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติตามนโยบายได้ร้อยละ 37 และมีค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรอิสระหรือปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว มีอิทธิพลต่อการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis) ของปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัย เพื่อวิเคราะห์หาคุณลักษณะสัมพันธ์ว่าปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่ พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) ของปัจจัยนโยบายและปัจจัยภาวะผู้นำมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นั่นคือมีค่าเท่ากับ 0.004 และ 0.000 ตามลำดับ ในขณะที่ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Significant) ของปัจจัยอีก 6 ปัจจัยที่เหลือมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยนโยบายและปัจจัยภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์ถึงค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) ของระดับการนำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยนโยบายมีค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยในระดับปานกลาง (Beta = 0.238) นั่นคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนโยบายไป 1 หน่วย จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเปลี่ยนแปลงไป 0.238 หน่วย และปัจจัยภาวะผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์ ความถดถอยในระดับปานกลาง (Beta = 0.338) นั่นคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภาวะผู้นำไป 1 หน่วย จะทำให้การปฏิบัติตามนโยบายเปลี่ยนแปลงไป 0.338 หน่วย

ตารางที่ ๓.3 การวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression analysis)

ปัจจัย	B	Unstandardized Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig	F	Sig
Constant	2.108	.290		7.271	.000	12.576	0.000*
ปัจจัยนโยบาย	.190	.065	.238	2.942	.004		
ปัจจัยการสื่อสาร	.093	.062	.130	1.488	.139		
ปัจจัยทรัพยากร	.027	.082	.024	.337	.737		
ปัจจัยลักษณะองค์การ	.051	.082	.048	.629	.530		
ปัจจัยภายนอก	-.038	.064	-.039	-.599	.550		
ปัจจัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ	-.046	.077	-.042	-.603	.547		
ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย	.009	.064	.010	.153	.879		
ปัจจัยภาวะผู้นำ	.218	.053	.338	4.128	.000		

R = 0.609, R Square = 0.370, Adjuster R Square = 0.341

Std.Error of the Estimate = 0.33915, F = 12.576, Sig = 0.000

ภาคผนวก จ

การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือ ครู/อาจารย์ ที่จัดการเรียนการสอนสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา ในฐานะผู้นำเอานโยบายจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาไปปฏิบัติ จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวัดความคงที่ภายใน โดยการคำนวณแบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งเป็นการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์โดยเฉลี่ย และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายชื่อของระดับความคิดเห็น ทั้งนี้ คำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8596

ตารางที่ ผ.4 การคำนวณแบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha)

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.8596	44

Item – Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
คำถามข้อที่ 1	115.0526	224.2749	0.6699	0.8525
คำถามข้อที่ 2	115.2105	225.5088	0.6165	0.8534
คำถามข้อที่ 3	115.1579	219.6959	0.5722	0.8515
คำถามข้อที่ 4	115.1519	224.8070	0.5604	0.8534
คำถามข้อที่ 5	114.7368	223.3158	0.6385	0.8522
คำถามข้อที่ 6	115.0000	225.6667	0.3856	0.8555
คำถามข้อที่ 7	114.8947	226.0994	0.3494	0.8562
คำถามข้อที่ 8	115.1053	223.5439	0.4044	0.8550
คำถามข้อที่ 9	114.2105	217.5088	0.6568	0.8497

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
คำถามข้อที่ 10	114.4211	240.7018	0.1394	0.8689
คำถามข้อที่ 11	115.1053	226.2105	0.3635	0.8560
คำถามข้อที่ 12	114.7368	225.4269	0.3050	0.8574
คำถามข้อที่ 13	115.1053	222.4327	0.6031	0.8521
คำถามข้อที่ 14	115.4737	231.2632	0.1545	0.8604
คำถามข้อที่ 15	114.7368	226.6491	0.4208	0.8552
คำถามข้อที่ 16	115.0000	218.8889	0.5647	0.8514
คำถามข้อที่ 17	115.4211	222.5906	0.4140	0.8547
คำถามข้อที่ 18	114.5263	233.7076	0.1261	0.8600
คำถามข้อที่ 19	115.1053	226.5439	0.2552	0.8587
คำถามข้อที่ 20	114.6316	214.3567	0.6440	0.8489
คำถามข้อที่ 21	114.8947	209.9883	0.6740	0.8472
คำถามข้อที่ 22	114.6842	224.7836	0.4733	0.8542
คำถามข้อที่ 23	114.5263	229.2632	0.2127	0.8593
คำถามข้อที่ 24	114.5789	236.0351	0.0146	0.8618
คำถามข้อที่ 25	114.8947	224.8772	0.3931	0.8553
คำถามข้อที่ 26	115.2105	223.6199	0.5592	0.8529
คำถามข้อที่ 27	115.0526	224.8304	0.4964	0.8539
คำถามข้อที่ 28	115.1579	218.5848	0.6574	0.8501
คำถามข้อที่ 29	114.6316	230.2456	0.2315	0.8585
คำถามข้อที่ 30	114.6316	233.8012	0.1218	0.8600
คำถามข้อที่ 31	114.4211	228.8129	0.3253	0.8568
คำถามข้อที่ 32	115.0526	220.8304	0.4964	0.8529
คำถามข้อที่ 33	115.1579	226.4737	0.3293	0.8567
คำถามข้อที่ 34	115.2632	227.3158	0.3055	0.8571
คำถามข้อที่ 35	115.0526	223.6082	0.5507	0.8530
คำถามข้อที่ 36	115.2632	227.2047	0.3659	0.8561
คำถามข้อที่ 37	115.2632	229.6491	0.2225	0.8588
คำถามข้อที่ 38	114.8947	228.9883	0.2283	0.8589
คำถามข้อที่ 39	114.8421	224.2515	0.3489	0.8563

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
คำถามข้อที่ 40	114.1579	226.5848	0.3821	0.8557
คำถามข้อที่ 41	114.1053	226.7661	0.3730	0.8559
คำถามข้อที่ 42	115.6842	249.3392	0.3921	0.8732
คำถามข้อที่ 43	115.2105	252.1754	0.4489	0.8754
คำถามข้อที่ 44	114.4737	241.4854	0.1958	0.8664

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวัชรพล คัคโนภาส เป็นบุตรของ พล.ต.ท.ฉัตรพล - นางปทุมรัตน์ คัคโนภาส เกิดที่ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2531 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และสำเร็จการศึกษาหลักสูตร รัฐศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานปกครอง ระดับปฏิบัติการ (ปลัดอำเภอ) ณ ที่ทำการปกครองอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา